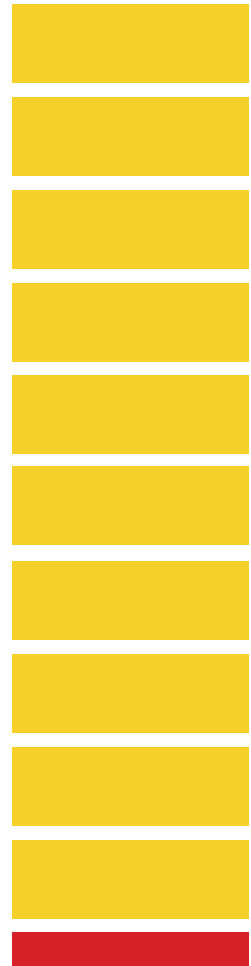

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

บ่อนคาสีโน ช่องสะงำ-ช่องจรีอกเจียม
อ.อัลลองเวง จ.อุดรมีชัย ประเทศกัมพูชา
ส่งผลให้วิถีพนันของชาวบ้าน
ในพื้นที่ต่อแดนเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร

สดใส สร้างโตรก
นนท์ พลาวัน

แผนงานสนับสนุนศูนย์วิจัยปัญหาการพนัน
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

ชื่อเรื่อง	โครงการศึกษาบ่อนคาสีโน ช่องสะง่า-ช่องจรีอกเจียม อ.อันลวงเวง จ.อุตรดิตถ์ ประเทศกัมพูชาส่งผลให้วิถีพนันของชาวบ้านในพื้นที่ต่อแดน เปลี่ยนแปลงไปอย่างไร
ชื่อผู้วิจัย	นางสาวสดใส สร้างไตรภพ และนายนนท์ พลังวัน

บทคัดย่อ

อำเภออันลวงเวง จังหวัดอุตรดิตถ์ กัมพูชา เคยเป็นฐานที่มั่นของกองกำลังเขมรแดงมาก่อน จนได้รับสมญาว่าเป็นเมืองหลวงของเขมรแดง ซึ่งกลุ่มเขมรแดงเป็นกลุ่มกองกำลังที่ใช้วินัยเป็นกฎเหล็ก และมีแนวทางสร้างสังคมใหม่ตามแนวทางสังคมนิยมที่เห็นว่า การพนันเป็นสิ่งที่เป็นการอุปสรรคต่อการพัฒนาสังคม แต่เมื่อเขมรแดงถูกโค่นอำนาจลง จนกลายเป็นกลุ่มนอกกฎหมาย ระดับนำของกลุ่มบางส่วนได้เสียชีวิต บางส่วนถูกดำเนินคดีฐานฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ ส่วนมวลชนเขมรแดง ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของอำเภออันลวงเวงในปัจจุบัน ต้องปรับตัวเพื่อดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนไป

ชุมชนบ้านแซวไปร์ ต.ไพรพัฒนา อ.ภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ เป็นชุมชนที่เคยเป็นชุมชนของชาวเขมรต่ำ หมายถึงชาวเขมรในกัมพูชาที่ข้ามพรมแดนกันไปมาและตั้งเป็นชุมชนดังกล่าว ต่อมา เมื่อราวปี พ.ศ. 2522 ในช่วงที่มีการปราบปรามสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พคท.) ที่มีฐานที่มั่นตามรอยตะเข็บชายแดนไทย-กัมพูชา ได้มีกลุ่มชาติพันธุ์ลาวจากหลายอำเภอในจังหวัดศรีสะเกษอพยพเข้าจับจองพื้นที่และแผ้วถางทำไร่มันสำปะหลัง โดยได้ต่อสู้แย่งชิงพื้นที่กับคนในชุมชนเดิมถึงขั้นมีการเสียชีวิตไปหลายราย จนเมื่อหลายปีผ่านไป กลุ่มชาติพันธุ์ลาวก็กลายเป็นประชากรส่วนใหญ่ ชุมชนดังกล่าวจึงเป็นชุมชนที่รวมตัวกันอย่างหลวมๆ

บ่อนคาสีโนช่องสะง่า เปิดอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2555 เป็น 1 ในจำนวนบ่อนพนันตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก เป็นบ่อนคาสีโนที่เปิดเป็นบ่อนล่าสุด ด้วยเป็นบ่อนใหม่จึงมีกลยุทธ์การตลาดในการโน้มน้าวชักจูงนักพนันให้เข้าเล่นการพนันในบ่อนหลายวิธี เช่น การเสนอรายได้ให้แก่เจ้าของรถตู้ที่นำนักพนันเข้าบ่อน และอนุญาตให้คนท้องถิ่น คือ ชาวเขมรให้สามารถเข้าเล่นพนันในบ่อนได้ เป็นต้น การปรากฏตัวและดำรงอยู่ของบ่อนคาสีโนช่องสะง่าอยู่ในเขตปกครองของอำเภออันลวงเวงขณะเดียวกันก็อยู่ใกล้กับชุมชนแซวไปร์ของไทย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาข้ามพรมแดน (Cross Boundary Study) มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาบ่อนคาสีโนช่องสะง่าที่ส่งผลกระทบต่อวิถีพนันและทัศนะของชาวบ้านในพื้นที่ต่อแดนเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 5 คน ผู้ให้ข้อมูลปฏิบัติ จำนวน 16 คน ผู้ให้ข้อมูลทั่วไป จำนวน 20 คน

การศึกษา พบว่า การเล่นพนันของชาวบ้านก่อนมีบ่อนคาสีโนช่องสะง่า ในฝั่งไทย ที่บ้านแซวไปร์ มีการเล่นการพนันที่มีลักษณะเป็นการพนันพื้นบ้าน ได้แก่ พนันไก่ชน พนันโบก การพนันในลักษณะที่มีผู้นำเข้าสู่ชุมชน ได้แก่ ไฮโล ไพ่ หวยใต้ดิน และการเล่นพนันของชาวบ้านหลังมีบ่อนคาสีโนช่องสะง่า ยังคงมีการเล่นการพนันอย่างเดิมทุกชนิด และยังเพิ่มการพนันหวยหุ่นอีกด้วย

ส่วนการเล่นพนันของชาวบ้านก่อนมีบ่อนคาสีโนช่องสง่า ในฝั่งกัมพูชา มีการเล่นการพนันที่มีลักษณะเป็นการพนันพื้นบ้าน ได้แก่ พนันไก่ชน การพนันในลักษณะที่มีผู้นำเข้าสู่ชุมชน ได้แก่ พนันมวยตู้ หวยใต้ดิน หวยหุ่นเวียดนาม อาบอง (คล้ายไฮโล) กตามโฆละก์ หรือ คลาโฆละก์ (กตาม คือ ปู โฆละก์ คือ น้ำเต้า คล้ายน้ำเต้า ปู ปลา) ไพ่ สลากกินแบ่งรัฐบาลของกัมพูชา และการเล่นพนันของชาวบ้านหลังมีบ่อนคาสีโนช่องสง่า ยังคงมีการเล่นการพนันอย่างเดิมทุกชนิด โดยในระยะหลังมีการเล่นพนันหวยใต้ดินโดยใช้ผลสลากฯ ของไทย และหวยหุ่นเวียดนาม

บ่อนคาสีโนช่องสง่า เป็นบ่อนการพนันที่มีการบริหารห้องเกมพนันด้วยมืออาชีพจากมาเลเซีย อินโดนีเซีย และจีน และระบบควบคุมด้วยกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) ครอบคลุมทั้งห้อง โต๊ะพนันและนักพนัน โดยเฉพาะนักพนันที่ไปกับริดตู้ที่ได้รับเบียดเบียนแล้วว่าเข้าไปเล่นพนันจริงหรือไม่

ทัศนคติของชาวบ้านก่อนและหลังมีบ่อนคาสีโนช่องสง่า ชุมชนฝั่งไทย ชาวบ้านมีทัศนคติที่ต่างกัน ระหว่างทัศนคติที่เป็นบวกและลบ ในทางบวกเห็นว่า การพนันเป็นธุรกิจ คนที่เล่นทุกวันมีรายได้ เล่นยามว่าง เป็นการผ่อนคลาย เป็นการเสี่ยงโชค เล่นการพนันเล่นได้ แต่อย่าให้หมดเนื้อหมดตัว เล่นการพนันเป็นการแก้เครียด ทัศนคติในทางลบเห็นว่า การพนันเป็นอบายมุข มีสิ่งจูงใจคือความต้องการอยากจะได้เงิน เป็นยาเสพติดชนิดหนึ่ง อยากเลิกแต่เลิกไม่ได้

ส่วนทัศนคติของชาวบ้านในฝั่งกัมพูชา ก็เป็นไปในทำนองเดียวกัน กล่าวคือมีทั้งบวกและลบ โดยในทางบวก เห็นว่า บ่อนไม่ได้สร้างผลกระทบ แต่สร้างเศรษฐกิจให้กับชาวบ้านได้มีงานทำ มีเงินเดือน มีอาหารกินครบ 3 มื้อ เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจให้ชุมชนที่อยู่รอบบ่อน สร้างงานให้ชาวบ้านที่กำลังประสบปัญหาการว่างงาน ทั้งนี้ โดยมีผู้ที่ได้ประโยชน์จากการมีบ่อนโดยตรง คือ พนักงานบ่อนกว่า 800 คน และผู้ที่ได้ประโยชน์โดยอ้อม ได้แก่ กลุ่มผู้ค้า ร้านอาหาร และงานบริการ เช่น โรงแรม-ห้องพัก และผู้ขับขี่จักรยานยนต์รับจ้าง รถยนต์รับจ้าง ส่วนทัศนคติในทางลบ เห็นว่า เกิดปัญหาในหมู่พนักงานของบ่อนเป็นประจำ เช่น การพบรักใหม่ ในหมู่พนักงานจนเกิดปัญหาหย่าร้าง งานบ่อนเป็นงานหนัก มีการลาออกอยู่เสมอ อีกทั้งไม่สามารถพัฒนาตนเอง เพราะงานบ่อนไม่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง เงินเดือนน้อย รายได้ต่ำกว่าการปลูกมันสำปะหลัง ไม่มีสวัสดิการ ส่วนใหญ่จึงมีแต่พนักงานหญิง เนื่องจากผู้หญิงเห็นว่างานบ่อนเป็นงานที่อยู่ในห้องแอร์ ทำให้หน้าขาวใส สำหรับผู้ที่เคยเป็นมวลงชนเขมรแดงเห็นว่า ถ้าเลือกได้ จะเลือกสังคมแบบเขมรแดง ถึงแม้ไม่มีเงินแต่ครอบครัวมีความอบอุ่น ปัจจุบัน เศรษฐกิจดี แต่ครอบครัวมีปัญหา ไม่ซื่อสัตย์ต่อกัน มีปัญหายาเสพติด วิวุ่นตีกัน เตือดร้อนพ่อแม่ต้องไปเสียเงิน

การเปิดด่านชายแดนและการค้าชายแดนเฟื่องฟูภายหลังการดำเนินนโยบายเปลี่ยนสนามรบให้เป็นสนามการค้าของรัฐบาลไทย พร้อมกับการพัฒนาเส้นทางคมนาคม ต่อเนื่องถึงการที่รัฐบาลกัมพูชาเปิดบ่อนคาสีโนตามแนวชายแดน ได้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงของวิถีพนันของชาวบ้านทั้งสองฝั่ง ในฝั่งไทย ในช่วงเวลาที่เปิดบ่อนใหม่ ๆ ชาวบ้านเข้าเล่นในบ่อนเป็นจำนวนมาก ในลักษณะเห่อของใหม่ ในระยะต่อมาก็ลดจำนวนลงเรื่อยๆ จนเหลือแต่นักพนันอาชีพและชาวบ้านที่เข้าบ่อนแบบรับจ้างนั่งรถตุ๊กกลายเป็นนักพนันอาชีพ ส่วนนักพนันอาชีพในชุมชนก็ผันตัวเองจากนักพนันหมู่บ้านเป็นนักพนันในบ่อนคาสีโน เนื่องจากชุมชนรณรงค์ลดละเลิกการพนันได้ผลักดันให้นักพนันอาชีพที่มีในชุมชนประมาณ 20 คนให้เข้าไปเล่นในบ่อนคาสีโน

ช่องสง่า เพื่อให้ภาพของการรณรงค์ออกมาว่าประสบความสำเร็จ และบ่อนคาสีโนช่องสง่าได้กลายเป็น เครื่องมือสำคัญในการลดละเลิกการพนันในชุมชน ส่วนนักพนันหน้าใหม่ที่เข้ามาเล่นในบ่อน ได้แก่ คนสูงอายุที่ ได้เบียดเบียนชีพหรือเงินที่ได้จากการเกษียณ และผู้มีฐานะ เนื่องจากเหล่านี้เห็นว่าการเข้าบ่อนเป็นการแก้ไข ปัญหาความว้าเหว่ ขาดเพื่อน และเป็นการผ่อนคลาย ในที่สุด ก็กลายเป็นนักพนันและประสบเคราะห์กรรม ต่างๆ กัน

ในฝั่งกัมพูชา ชาวบ้านต้องปรับตัวให้เข้ากับกระแสทุนนิยมและโลกาภิวัตน์ จนมีคำกล่าวกันในหมู่อดีต เขมรแดงว่า “เอาเงินไว้ก่อน” ทำให้หลายครอบครัวยอมจำนนต่อความจำเป็นทางเศรษฐกิจ โดยยินยอมให้ ลูกๆ เข้าทำงานในบ่อน คนในชุมชนหน้าบ่อนคาสีโน ส่วนใหญ่ได้แก่ผู้ค้า พอปิดร้านก็กรูกันไปที่บ่อนและเสีย เงินให้บ่อนจนหมด หลายคนเปลี่ยนพฤติกรรมไม่ชอบทำงานที่ต้องออกแรง เมื่อได้เงินเล่นการพนันจนหมด บางคนไม่มีเงินซื้อข้าวให้ลูกกิน ก็ปล่อยให้ลูกไปหากินเอง ทำให้เกิดปัญหาสังคมตามมา ส่วนนักพนันที่เคยจับ กลุ่มเล่นไฟก็ยกระดับจากวงไฟในชุมชนไปสู่การเล่นพนันในบ่อนคาสีโน หลายคนเมื่อเสียเงินก็ไม่มีเงินให้ลูก ไปโรงเรียน ขณะที่นักพนันในตัวอำเภออันล่องเวง ที่อยู่ห่างจากบ่อนกว่า 10 กิโลเมตร ไม่นิยมเข้าบ่อน เพราะ รู้ว่าไม่มีทางได้เงินจากบ่อน และยังตระเวนเล่นพนันไปตามหมู่บ้าน

ผลกระทบจากบ่อนคาสีโนช่องสง่าที่มีต่อชุมชนต่อแดนฝั่งไทย มีทั้งผลกระทบด้านบวกและลบ ด้านบวก คือ เมื่อมีบ่อนทำให้การคมนาคมดีขึ้น ราคาที่ดินถีบตัวสูงขึ้น และตลาดนัดชายแดนทำให้ชาวบ้านสามารถ เลือกซื้อสินค้าราคาถูกกว่าในตัวอำเภอชุมชน ส่วนผลกระทบด้านลบ ได้แก่ ปัญหาอุบัติเหตุทางรถยนต์ โดย รถนักท่องเที่ยวและรถตู้บริการนำนักพนันเข้าบ่อนช่องสง่าใช้ความเร็วสูง ทำให้เกิดอุบัติเหตุบนถนนบ่อยครั้ง และมีนักพนันอาชีพ หมดเนื้อหมดตัวจนต้องขายที่ทำกิน และมีหนี้สินรุงรัง ในฝั่งกัมพูชา ผลกระทบด้านบวก ได้แก่ ทำให้คนมีงานทำ เศรษฐกิจดีขึ้น มีการสร้างงานให้แก่เยาวชน ชาวบ้านสามารถหางานใกล้บ้านไม่ต้อง เดินทางเข้าไปเมืองใหญ่ ส่วนผลกระทบด้านลบมักเกิดกับผู้ที่เข้าบ่อน ได้แก่ ผู้นำชุมชนที่มีฐานะทางการเงินดี หรือเป็นนักธุรกิจ มีนักพนันหญิงชาวเขมรเมื่อเล่นพนันจนหมดตัวทำให้ต้องขายตัวในที่สุด

จากผลกระทบจากบ่อนคาสีโนช่องสง่า ส่งผลให้เกิดกระบวนการเรียนรู้การเฝ้าระวังติดตามปัญหา สถานการณ์และแนวทางการแก้ปัญหาขึ้น โดยในฝั่งไทย ชุมชนได้จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการการ ณรงค์ลดละเลิกการพนัน และเฝ้าระวังไม่ให้มีการเล่นการพนันโดยเริ่มจากลดละเลิกการพนันในงานศพ โดยให้ กรรมการหมู่บ้านอยู่เป็นเพื่อนเจ้าภาพจนถึงสว่างโดยไม่ต้องเล่นการพนัน ซึ่งมีผลพลอยทำให้การลักเล็กขโมย น้อย และการทะเลาะเบาะแว้งลดลง ขณะเดียวกันชุมชนก็พยายามสกัดกั้นนักพนันหน้าใหม่ไม่ให้เข้าบ่อน คาสีโน

ในฝั่งกัมพูชา เนื่องจากกลุ่มเขมรแดงไร้องค์กรนำ บุคลากรที่เป็นผู้อาวุโสก็ไม่มีกรรวมกลุ่ม หรือมี อำนาจหน้าที่ แม้แต่ผู้ที่มีตำแหน่งทางการปกครองทุกระดับในชุมชนก็ปล่อยให้ประชาชนเฝ้าระวังและดูแลห้าม ปราบสมาชิกในครอบครัวไม่ให้เข้าไปเล่นการพนันในบ่อนกันเอง จากการศึกษาพบว่า ผู้อาวุโสอดีตเขมรแดง แสดงความหวังโยต่อเยาวชนว่า อยากให้มีการอบรมที่ดี เพื่อสังคมจะได้มีความสงบ มีความอบอุ่น แม้ไม่มีเงิน แต่ก็มีความสุข

ด้วยชุมชนต่อต้านทั้งฝั่งไทยและฝั่งกัมพูชา อยู่ห่างไกลจากศูนย์อำนาจและห่างด้วยระยะทาง เป็นพื้นที่ชายขอบทั้งโดยนัยและทางกายภาพ แต่ถูกตั้งประชิดโดยบ่อนคาสิโนที่ดำเนินงานโดยผู้จัดเกมและผู้ดำเนินกลยุทธ์การตลาดระดับโลก การปกป้องสมาชิกไม่ให้เข้าบ่อนจึงเป็นภาระที่หนักเกินกำลังของชุมชน และเป็นเงื่อนไขปัจจัยที่ไม่อาจควบคุมได้ด้วยศักยภาพของชุมชน สังคมจึงควรเข้าช่วยเหลือสนับสนุนเพื่อไม่ให้ชุมชนต่อสู้อย่างโดดเดี่ยวต่อไป

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความเป็นมา	1
1.2 วัตถุประสงค์	2
1.3 คำถามในการวิจัย	2
1.4 ขอบเขตการศึกษา	2
1.5 วิธีการศึกษา	3
1.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	6

บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความเป็นพื้นที่ชายแดน	7
2.2 การพหุชนชาติชายแดน	11
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12

บทที่ 3 บริบทพื้นที่

3.1 สภาพทางสังคม การเมืองและการทหารของชุมชนในอำเภออันทองแส จ.อุดรรัมย์	16
3.2 พื้นที่การเมืองชายแดนของเขมรแดงกับอันทองแส	23
3.3 บริบทพื้นที่การวิจัย	26

บทที่ 4 การพหุชนชาติชายแดน

4.1 ประเภทและชนิดของการพหุชนชาติชายแดนก่อนและหลังการมีบ่อนคาสีในช่องสะง่า	31
4.2 บ่อนคาสีในช่องสะง่า	44

บทที่ 5 การพหุชนชาติใหม่กับการเปลี่ยนแปลงวิถีพหุชนชาติชายแดน

5.1 ทิศนะของชาวบ้านก่อนและหลังการมีบ่อนคาสีในช่องสะง่า	60
--	----

5.2 ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในมิติต่างๆ ตลอดจนปัจจัยและ สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น	61
5.3 การปรับตัวของนักพนัน และชุมชนต่อแดน	66
5.4 ผลกระทบของบ่อนคาสีในช่องสง่าที่มีต่อชุมชนต่อแดน	68
5.5 กระบวนการเรียนรู้การเฝ้าระวังและติดตามปัญหาสถานการณ์และ แนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น	70

บทที่ 6 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

6.1.สรุปผล	75
6.2.อภิปรายผล	78
6.3.ข้อเสนอแนะ	81

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา

ชายแดนไทย-กัมพูชา ด้านอำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ ของไทย เชื่อมต่อกับอำเภออันลองเวง จังหวัดอุดรธานี ของกัมพูชา โดยมีช่องสง่าเป็นจุดผ่านแดน ซึ่งชุมชนต่อแดนของทั้งสองประเทศใช้สัญจรกันมาแต่ครั้งโบราณกาลหรือก่อนที่จะมีรัฐชาติ และช่องทางดังกล่าวได้รับการพัฒนาตามลำดับจากด่านประเพณี กลายจุดผ่อนปรนเมื่อมีการชักลากและนำเข้าไม้ซุงในยุคเขมรแดง กระทั่งการค้าชายแดนเฟื่องฟูในยุคทำสนาามรบให้กลายเป็นสนาามการค้า ต่อเนื่องถึงยุคโลกาภิวัตน์และการท่องเที่ยว ช่องสง่าก็ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นด่านชายแดนถาวร เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2547

ชุมชนต่อแดนทั้งสองฝั่ง ทั้งฝั่งไทยและฝั่งกัมพูชาเดิมเป็นถิ่นฐานของชาวเขมร ที่เรียกกันว่า เขมรต่ำ (เขมรกรอม) ที่ข้ามแดนไปมาหาสู่กัน จนมีการโยกย้าย และก่อตั้งชุมชนในเขตไทย ด้วยพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเขตป่าเขาที่ราบที่มีพื้นที่ป่าอยู่เป็นอันมาก จนต่อมาภายหลังการปราบปรามพรรคคอมมิวนิสต์ในช่วงปี พ.ศ. 2522 ได้มีกลุ่มชาติพันธุ์ลาว อพยพโยกย้ายถิ่นจากอำเภอขุขันธ์ จ.ศรีสะเกษ จ.อุบลราชธานี และชาติพันธุ์เขมร ที่เรียกว่า เขมรสูง (เขมรเลอ) จาก จ.สุรินทร์ โดยเข้าแฝงทางป่าเป็นไร่เพื่อปลูกพืชเศรษฐกิจ เช่น มันสำปะหลัง จนเคลื่อนกลิ้งกันกลายเป็นชุมชนที่มีการรวมตัวกันอย่างหลวมๆ ขณะที่ชุมชนทั้งสองประเทศยังไปมาหาสู่ทั้งการค้าและการทำบุญประเพณี ทางด้านชุมชนต่อแดนฝั่งกัมพูชา พื้นที่อำเภออันลองเวง อันเป็นศูนย์กลางอำนาจทางการเมืองและการทหารฐานที่มั่นสุดท้าย เป็นเสมือนเมืองหลวงของเขมรแดง และเป็นที่ยึดมั่นของผู้นำเขมรแดง อย่าง พล พต และ ตาม็อก และประชาชนในอันลองเวงจึงได้แก่สมาชิกเขมรแดง ซึ่งมีอุดมการณ์ในการ “สร้างสังคมใหม่” หมายถึง สร้างสังคมในปริบทและหลักการของการปฏิวัติของชนชั้นกรรมาชีพ นั้นหมายถึง การสร้างสังคมเพื่อให้เข้มแข็งตามอุดมการณ์ของระบอบคอมมิวนิสต์

เมื่อเดือนมกราคม 2555 มีการเปิดบ่อนคาสิโนช่องสง่าอย่างเป็นทางการ ซึ่งเป็นบ่อนการพนันสมัยใหม่ (Modern Gambling) ที่แปลกแยกต่อวิถีพนันของชุมชนชายแดนโดยสิ้นเชิง มีความแตกต่างทั้งรูปแบบ สถานที่ การจัดเกมส์ ประเภทและชนิดการพนัน การบริหารจัดการ การตลาด ทั้งนี้ โดยวิถีพนันของชุมชนชายแดนมักแอบอิงอยู่กับการพนันพื้นบ้าน แต่การพนันสมัยใหม่เป็นการพนันที่เรียกกันว่า เล่นบนโต๊ะและเล่นกับเครื่อง เป็นวิถีพนันที่มีลักษณะนำเข้าเต็มรูปแบบ และแม้ว่าการพนันสมัยใหม่จะมีกำแพงของความโอ้อาของสถานที่ และเกมส์การพนันที่ชุมชนต่อแดนไม่คุ้นเคย แต่บ่อนคาสิโนก็มีกลยุทธ์ทางการตลาดในการหลอกล่อให้เข้าเล่นการพนันในบ่อนอย่างแยบยล ทั้งมีรางวัลล่อใจ จึงเป็น

การถ่ายทอดการถลำตัวเข้าไปเล่นการพนันในบ่อน และการเข้ามาของการพนันสมัยใหม่ผ่านทางบ่อน คาสีโนช่องสะง่ามิได้เข้าถึงชุมชนด้วยกลยุทธ์ทางการตลาดและเกมส์การพนันเท่านั้น หากบ่อนคาสีโน ยังรุกชุมชนชายแดนพร้อมกันหลายทาง อาทิ การตัดเส้นทางคมนาคม การค้าชายแดน และการท่องเที่ยว ผลกระทบจากบ่อนคาสีโนช่องสะง่าที่ส่งต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีพนันของชุมชนชายแดนทั้งสองฝั่ง ด้านฝั่งไทย ที่เป็นชุมชนที่รวมตัวกันอย่างหลวมๆ และมีการเล่นการพนัน ขนาดมีนักพนันอาชีพในชุมชน ในขณะที่ฝั่งกัมพูชา อุดมการณ์ของการปฏิวัติของชนชั้นกรรมาชีพ ที่มีทัศนะต่อต้านการพนัน เพราะเห็นว่าเป็นเครื่องมือทำลายสังคมและขัดขวางการสร้างสังคมใหม่ได้ถูกท้าทายอย่างชัดเจน บรรดาความเปลี่ยนแปลง ผลกระทบและการปรับตัวของชุมชนชายแดนต่อการพนันสมัยใหม่จึงน่าศึกษา

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการเล่นพนันของชาวบ้านก่อนและหลังมีบ่อนคาสีโนช่องสะง่า
2. เพื่อศึกษาทัศนะของชาวบ้านก่อนและหลังมีบ่อนคาสีโนช่องสะง่า
3. เพื่อศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นและการปรับตัวจากการเล่นพนันของชาวบ้านก่อนและหลังมีบ่อนคาสีโนช่องสะง่า

1.3 คำถามในการวิจัย

การพนันชายแดน (Modern Gambling) การเข้ามาของการพนันสมัยใหม่ที่ส่งต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีพนันในชุมชนอย่างไร กรณีศึกษาบ่อนคาสีโนช่องสะง่า

1.4 ขอบเขตการศึกษา

1.4.1 ขอบเขตพื้นที่ บ้านแซวไปร์ ต.โพธิ์พัฒนา อ.ภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ ประเทศไทย และชุมชนชาวเขมร ใน อ.อันลองเวง จ.อุดรธานี ประเทศกัมพูชา บริเวณที่อยู่ใกล้ด่านช่องสะง่า

1.4.2 กลุ่มเป้าหมาย คือ ชาวบ้าน ในชุมชนต่อแดนในพื้นที่เป้าหมาย ผู้นำชุมชน ชาวบ้านที่เคยไปเล่นการพนันในบ่อนคาสีโนช่องสะง่า ชาวบ้านที่เป็นนักพนันมีทั้งมืออาชีพและสมัครเล่น แม่ค้า/นักธุรกิจในตลาดชายแดน ประชาชนทั่วไป

1.4.3 ขอบเขตเนื้อหา

- 1) ศึกษาลักษณะการเล่นพนันของชาวบ้านในพื้นที่ต่อแดนก่อนและหลังจะมีบ่อนคาสีโนช่องสะง่า
- 2) ศึกษาผลกระทบจากการเล่นพนันจากบ่อนคาสีโนช่องสะง่า ตลอดจนการปรับตัวของนักพนัน และชุมชนต่อแดน
- 3) ศึกษาทัศนะของผู้คนในชุมชนต่อเรื่องการพนันเป็นอย่างไร
- 4) ศึกษาความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในมิติต่างๆ ตลอดจนปัจจัยและสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

5) ศึกษากระบวนการเรียนรู้การแผ่ระวังและติดตามปัญหาสถานการณ์และแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ตลอดจนรวบรวมและจัดทำแนวทางการแก้ปัญหาในทางนโยบาย

1.4.4 นิชยามศัพท์

ผลกระทบ หมายถึงสิ่งที่เกิดขึ้นทั้งด้านบวกและลบ จากการมีบ่อนคาสิโน ช่องสง่า อ.อันลองเวง จ.อุดรมีชัย ประเทศกัมพูชา เช่น ด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม รูปแบบการเล่นการพนัน วิธีการดำรงชีวิต ฯลฯ

การปรับตัวของชาวบ้าน หมายถึง พฤติกรรมตอบสนองต่อการมีบ่อนคาสิโน ช่องสง่า อ.อันลองเวง จ.อุดรมีชัย ประเทศกัมพูชา ทั้งด้านบวกและด้านลบ

วิถีพนัน หมายถึง บรรดาพฤติกรรมและกิจกรรมในการเล่นการพนัน

ชุมชนต่อแดน หมายถึง ชุมชนในฝั่งไทย คือ บ้านแซวไปร์ กับชุมชนในเขตอำเภออันลองเวง จังหวัดอุดรมีชัย ในฝั่งกัมพูชา

1.5 วิธีการศึกษา

การศึกษารั้งนี้ เป็นการศึกษข้ามพรมแดน (Cross Boundary Study) ทั้งนี้ เพื่อให้เห็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับชุมชนทั้งสองฝั่ง อันได้แก่ฝั่งไทยและฝั่งกัมพูชา ซึ่งมีปุมหลังเป็นชุมชนชาวเขมรต่ำเหมือนกัน แต่มีการเปลี่ยนแปลงในระยะหลัง กล่าวคือ ชุมชนฝั่งไทยมีการอพยพเข้าของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวและอยู่ภายใต้อำนาจการปกครองของรัฐไทย ส่วนฝั่งกัมพูชาเป็นชุมชนเขมรต่ำอยู่ภายใต้อำนาจการปกครองของกลุ่มเขมรแดง และต่อมาอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐกัมพูชา จากนั้นชุมชนทั้งสองฝั่งก็เผชิญกับการเคลื่อนตัวของบ่อนคาสิโน บรรดาผลกระทบ การปรับตัวของชุมชนทั้งสองฝั่งเหมือนหรือแตกต่างกัน จึงเป็นเรื่องที่ควรศึกษา นอกจากอุปสรรคทางด้านภาษาที่นักวิจัยแก้ไขปัญหาด้วยการใช้ล่ามที่เป็นอดีตเขมรแดง ที่มีความเข้าใจภาษาไทยระดับหนึ่ง แต่นักวิจัยก็มีพื้นฐานทางภาษาเขมรจึงทำให้อุปสรรคดังกล่าวคลี่คลายไป แต่สิ่งที่สำคัญคือการรู้ความเป็นไปภายในบ่อนคาสิโน ซึ่งบุคคลภายนอกไม่สามารถเข้าถึงแต่นักวิจัยก็ได้รับความร่วมมือจากพนักงานของบ่อนที่เป็นระดับหัวหน้าพนักงานที่รู้จักตัวบุคคลสำคัญ วิธีบริหารและบุคลากรแต่ละฝ่ายของบ่อนระดับหนึ่ง และสิ่งที่ทำให้นักวิจัยมีความมั่นใจในการศึกษาชุมชนทั้งสองฝั่งเพราะ 1 ในคณะนักวิจัยเคยเป็นผู้สื่อข่าวของศูนย์อินโดจีน ในเครือแมนเนเจอร์ มีเดียกรุ๊ปที่ทำงานในกัมพูชาและชายแดนด้านนี้มาก่อน และนักวิจัยทั้งสองยังเคยทำงานกับชุมชนท้องถิ่นในไทยอีกด้วย

1.5.1 วิธีการเก็บข้อมูล

1) การเก็บข้อมูลจากเอกสาร เป็นการศึกษาจากเอกสารที่มีการบันทึกเอาไว้ หรือที่มีการศึกษาไว้ในเรื่องบ่อนคาสิโนช่องสง่า โดยทำการค้นคว้าจากเอกสารชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 จากหน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษา หนังสือ ตำรา วิทยานิพนธ์ อินเทอร์เน็ต ประชาชนและบุคคลต่าง ๆ

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลภาค โดย

2.1) ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างกับกลุ่มประชากรในพื้นที่บ่อนคาสีโน

ช่องสง่า ชายแดน ไทย-กัมพูชา เพื่อให้ทราบถึงลักษณะการเล่นพนันก่อนและหลังมีบ่อนคาสีโน รวมทั้งทัศนะของชาวบ้านก่อนและหลังมีบ่อนคาสีโนช่องสง่า ผลกระทบที่เกิดขึ้นและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังมีบ่อนชายแดน การปรับตัวจากการเล่นพนันของชาวบ้าน ตลอดจนกระบวนการเรียนรู้ การเฝ้าระวังและติดตามปัญหาสถานการณ์และแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ตลอดจนรวบรวมและจัดทำแนวทางการแก้ปัญหาในทางนโยบาย

2.2) ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) เพื่อให้เห็นสภาพเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่บ่อนชายแดน รวมถึงวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ปัญหาและทางออก ของผู้เล่นพนัน ครอบครัว และชุมชน ซึ่งได้มีการลงพื้นที่เก็บข้อมูล 4 ครั้ง ๆ ละ 3 วัน โดยครั้งแรกได้เข้าไปที่เมืองเสียมเรียบ ได้เข้าพบกับนักธุรกิจไทยทำให้ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรื่องชายแดน การท่องเที่ยว การค้า และได้พบกับนักข่าวท้องถิ่นเป็นคนในตำบลไพรพัฒนา ต่อมาได้ลงพื้นที่สำรวจเมืองอันลองเวง และสถานที่สำคัญของเขมรแดง โดยมีล่าม ซึ่งทำให้เชื่อมโยงถึงพนักงานของบ่อนคาสีโนระดับหัวหน้าพนักงาน และครั้งที่สามเป็นการลงพื้นที่ศึกษาชุมชนรอบบ่อนคาสีโนทั้งฝั่งไทยและฝั่งกัมพูชา โดยในฝั่งกัมพูชาได้ลงไปอยู่ในชุมชนครอบครัวของคนเขมรแดง ส่วนฝั่งไทยได้ใช้จุดแลกเปลี่ยนบ้านผู้ใหญ่บ้าน และครั้งที่สี่เป็นการลงพื้นที่จัดประชุมกลุ่มย่อยในชุมชนฝั่งไทย และเข้าไปเล่นบ่อนคาสีโนโดยมีนักพนันของหมู่บ้านสอนวิธีการเล่น และเลือกเครื่องมือที่ใช้ในการเล่นพนันที่คิดว่าจะทำให้ชนะพนัน ส่วนฝั่งเขมรได้ลงตรวจสอบข้อมูลและเก็บข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งได้มีการสัมภาษณ์ ทั้งหมด 36 คน เป็นคนไทย 24 คน ประกอบด้วย ผู้นำในชุมชน 3 คน ชาวบ้าน 11 คน นักพนัน 3 คน นักธุรกิจทั้งในกัมพูชาและในไทย 4 คน พ่อค้า 1 คน ข้าราชการ 1 คน และผู้สื่อข่าวท้องถิ่น 2 คน เป็นคนกัมพูชา 11 คน นักธุรกิจที่เกี่ยวกับบ่อนคาสีโน 1 คน เจ้าหน้าที่บ่อนคาสีโน 2 คน ข้าราชการ 1 คน ชาวเขมรแดง 3 คน นักพัฒนาเอกชน 1 คน เยาวชน 1 คน แม่ค้าหน้าบ่อนคาสีโน 1 คน ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากบ่อนคาสีโน 1 คน

2.3) ใช้เทคนิคการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participatory Observation) และไม่มีส่วนร่วม (Non-Participatory Observation) ในบ่อนคาสีโนช่องสง่าและในชุมชนบ้านแซวไปร์ ต.ไพรพัฒนา อ.ภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ ประเทศไทย และ ชุมชนใน อ.อันลองเวง จ.อุดรธานี ประเทศไทย บริเวณที่อยู่ใกล้ด่านช่องสง่า โดยเข้าการเข้าไปดูบรรยากาศในบ่อนการคาสีโน และสำรวจร้านค้าทั้งตลาดเก่าและตลาดใหม่ รวมทั้งตลาดนัดวันอาทิตย์และวันพฤหัสบดี ในฝั่งไทย รวมทั้งตลาดในอันลองเวง และเสียมเรียบ กัมพูชา

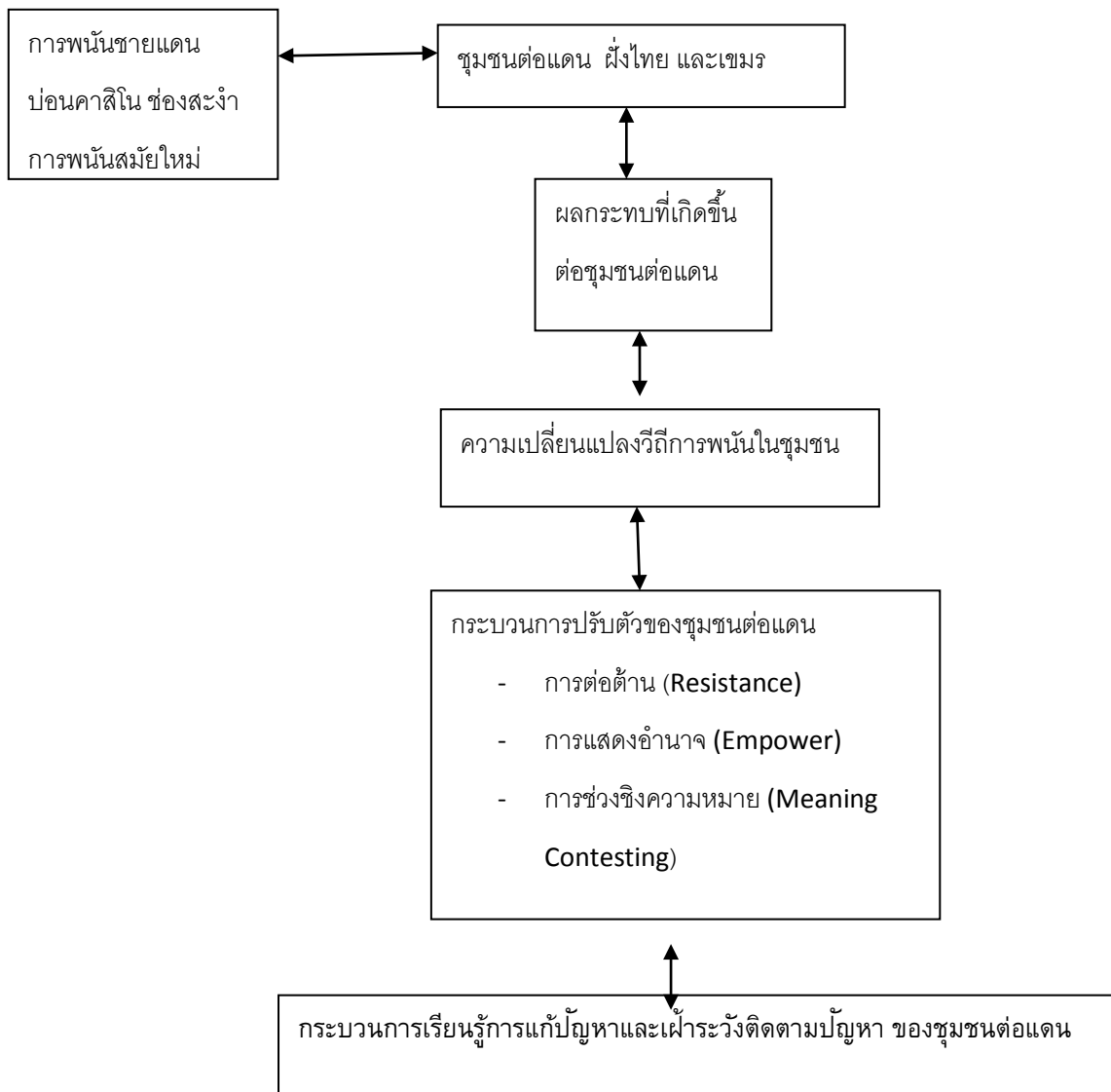
1.5.2 ระยะเวลา 8 เดือน ตั้งแต่เดือนเมษายน ถึงเดือน พฤศจิกายน 2556

1.5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมเอกสาร และข้อมูลภาคสนามที่รวบรวมได้จากสำรวจ การสัมภาษณ์ การสังเกต จะนำมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์โดยใช้วิธีตรวจสอบแบบสามเส้าด้าน ข้อมูล (Data Triangulation) ของ Denzin (1970) เพื่อแสวงหาความเชื่อถือได้ของข้อมูล โดยการสอบ ทานข้อมูล 3 แหล่ง ได้แก่ แหล่งเวลา หมายถึง ถ้าข้อมูลต่างเวลากันจะเหมือนกันหรือไม่ แหล่งสถานที่ หมายถึง ถ้าข้อมูลต่างสถานที่จะเหมือนกันหรือไม่ และแหล่งบุคคล หมายถึง ถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูล เปลี่ยนไป ข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่ เป็นต้น

จากนั้นจะมีการจัดหมวดหมู่ของข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อนำมาวิเคราะห์เชิง คุณภาพและเขียนรายงาน วิธีการการพรรณนาวิเคราะห์ (descriptive analytic format)

1.5.4 กรอบแนวคิดในการศึกษา

1.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ทำให้ทราบลักษณะการเล่นพนันของชาวบ้านในพื้นที่ต่อแดนทั้งก่อนและหลังมีบ่อนคาสีโนช่องสะง่า และทัศนะของผู้คนในชุมชนต่อเรื่องการพนันเป็นอย่างไร
- 2) เกิดการเรียนรู้ผลกระทบจากการเล่นพนันจากบ่อนคาสีโนช่องสะง่า ตลอดจนการปรับตัวของนักพนัน และชุมชนต่อแดน
- 3) ทำให้ทราบความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในมิติต่างๆ ตลอดจนปัจจัยและสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
- 4) เกิดกระบวนการเรียนรู้การแก้ปัญหาผลกระทบที่เกิดขึ้นและค้นหาแนวทางการเฝ้าระวังและติดตามปัญหาดังกล่าว

บทที่ 2

บททวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “โครงการศึกษา บ่อนคาสีโนช่องสง่า อ.อันลวงเวง จ.อุตรดิตถ์ ประเทศกัมพูชาส่งผลให้วิถีพินของชาวบ้านในพื้นที่ต่อแดนเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร” นี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ความเป็นพื้นที่ชายแดน

กล่าวในทางทฤษฎี คำว่า ชายแดน ทั้งในทางรัฐศาสตร์และในทางนิติศาสตร์ โดยปรกติแล้ว จะมีความหมายที่ทับซ้อนกันอยู่โดยสังเขป อย่างน้อยสุด 3 ความหมาย กล่าวคือ 1) คำว่า ชายแดน (Frontier) ซึ่งเป็นคำในภาษาที่เป็นทางการของชาวอเมริกัน ใช้สำหรับอธิบายถึงพื้นที่ชายขอบที่อารยธรรมของชาวตะวันตกยังคงแผ่ขยายอิทธิพลไปไม่ถึง ดังเช่น พื้นที่ของชาวอินเดียแดงในทวีปอเมริกาเหนือในสมัยที่อารยธรรมของชาวตะวันตกยังแผ่อิทธิพลไปไม่ถึง 2) คือคำว่า ขอบเขต (Boundary) เป็นคำซึ่งใช้ในการกำหนดขอบเขตพรมแดนของความเป็นรัฐประชาชาติในโลกสมัยใหม่ นับตั้งแต่หลังสนธิสัญญาเวสต์ฟาเลีย (Westfalia) เป็นต้นมา แต่ในขณะเดียวกัน คำๆ นี้ก็อาจจะหมายรวมถึงความแตกต่างกันและกันในทางกลุ่มชาติพันธุ์อีกความหมายหนึ่งด้วย และ 3) คือคำว่า พรมแดน (Border) ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายอย่างน้อยสุดอีก 3 ความหมายซ้อนทับกันอยู่ดังนี้คือ 3.1) หมายถึงเส้นเขตแดนระหว่างรัฐประชาชาติ ซึ่งได้ถูกขีดขึ้นใหม่บนแผนที่ เพื่อรองรับอำนาจอธิปไตยของความเป็นรัฐในโลกสมัยใหม่ ด้วยเหตุนี้ ในบางกรณีจึงอาจถูกเรียกว่า พรมแดนในทางภูมิรัฐศาสตร์ (Geo-Political Border) 3.2) หมายถึงพรมแดนที่แบ่งแยกความแตกต่างระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ออกจากกัน (Ethnic Border) ซึ่งก็อาจจะมีมีความหมายที่ซ้อนทับอยู่กับความหมายที่ 3.3) ซึ่งก็คือ พรมแดนของความแตกต่างในทางวัฒนธรรม (Culture Border) ของกลุ่มคนต่างชาติต่างภาษา

อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่า คำว่า ชายแดนในทุกความหมายดังที่ได้กล่าวมาในข้างต้น โดยปรกติแล้ว จะมีความหมายที่ยืดหยุ่น คลุมเครือ ซ้ำซ้อนไปจนกระทั่งถึงมีความหมายมากมายหลายชุดหลายชนิดทับซ้อนกันเองอยู่เสมอ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มนุษย์ได้พากันตั้งรกรากเป็นชุมชนบ้านเรือนขึ้น ตั้งแต่ก่อนที่จะเกิดการแบ่งเส้นเขตแดนแบบรัฐประชาชาติในโลกสมัยใหม่ตั้งนานแล้ว ด้วยเหตุนี้ เราจึงมักจะพบเส้นเขตแดนที่แบ่งแยกความเป็นรัฐประชาชาติออกจากกันในหลายๆ กรณีแทบจะทั่วทั้งโลก ลากคร่อมทับชุมชนเดิมซึ่งได้ถูกก่อตั้งขึ้นตั้งก่อนที่รัฐประชาชาติจะถือกำเนิดขึ้น จนในหลายกรณีทำให้ดูเหมือนกับว่า เป็นการพรากเอาสายสัมพันธ์ของความเป็นญาติพี่น้องภายในชุมชนเดิมออกจากกันไปจนกระทั่งถึงดูเหมือนว่า เป็นการฉีกเอาจารีตประเพณีดั้งเดิมของคนภายในชุมชนที่เคยมีร่วมกันมาตั้งแต่ครั้งอดีตนั้นให้ขาดสะบั้นลงออกจากกันอย่างสิ้นเชิง ทั้งๆ ที่ชุมชนชายแดนหลายชุมชนในโลกแห่ง

ความเป็นจริงนั้น จะยังคงมีการไปมาหาสู่ เพื่อกระชับความสัมพันธ์ภายในกลุ่มคนที่เคยเป็นญาติพี่น้องกันมาตั้งแต่ครั้งในอดีต และมีอีกไม่น้อยที่ยังคงสืบทอด กระทั่งถึงบำรุงรักษาและพัฒนาจารีตประเพณีดั้งเดิมที่เคยมีร่วมกันตั้งแต่ครั้งในอดีต ดังเช่น กรณีของประเพณีการไหว้พระธาตุประจำปีของชุมชนชาวลาวสองฝั่งโขงของแม่น้ำโขง

ถึงกระนั้นแล้ว เมื่อพูดถึงชายแดนมันเป็นโครงสร้างทางการเมือง มันเป็นภาพสะท้อนจินตนาการของชนชั้นนำที่เกิดขึ้นในแต่ละยุคสมัย และก็ควรที่จะต้องกล่าวเพิ่มเติมเอาไว้อีกด้วยว่า ยิ่งเมื่อกาลเวลาผันผ่านล่วงเข้าสู่ยุคสมัยปัจจุบันมากยิ่งขึ้นเท่าไร การก้าวข้ามเส้นเขตแดนของผู้คน ซึ่งพำนักอยู่ตามแนวชายแดนที่เพิ่งจะถูกสถาปนาขึ้นโดยรัฐสมัยใหม่เมื่อไม่นานมานี้ ก็จะมีทวีความสลับซับซ้อนขึ้นไปอีก เหมือนกับเงาติดตามตัวความซับซ้อนดังกล่าวนั้นเข้าไปด้วย ดังจะเห็นได้จาก การข้ามไปซื้อสินค้าราคาถูกในอีกเขตแดนหนึ่ง เพื่อที่จะนำเอากลับมาขายในฝั่งตน, การข้ามเข้ามาเป็นแรงงานรับจ้าง ทั้งในระยะสั้นแบบไปเข้าเย็นกลับและในระยะยาวแบบอยู่ค้างอ้างแรมเป็นเดือนปีในพื้นที่ของอีกประเทศหนึ่ง, การรุกเข้าไปทำการเกษตรในพื้นที่ซึ่งยังคงเป็นที่รกร้างว่างเปล่าอยู่ในอีกเขตแดนหนึ่ง, การจับปลาข้ามน่านน้ำ, การข้ามเข้ามาขอรับบริการทางการแพทย์ ซึ่งอาจจะมีระบบการรักษาพยาบาลที่ดีกว่าหรืออาจจะทันสมัยมากกว่าในอีกฝั่งหนึ่ง, ไปจนกระทั่งถึงการจัดตั้งกองกำลังติดอาวุธตามแนวตะเข็บชายแดนขึ้น ทั้งอาจจะเพื่อคุ้มครองการค้าขายข้ามพรมแดน ไปจนกระทั่งถึงประกาศทำรบกับรัฐบาลกลางอย่างเปิดเผยตามแนวตะเข็บชายแดนระหว่างประเทศไทยกับเมียนมา และสุดท้ายแล้วก็คือ การข้ามไปเล่นการพนันยังอีกฝั่งหนึ่งเพื่อเสี่ยงโชค ฯลฯ ถึงกระนั้นแล้ว ก็ควรที่จะต้องกล่าวเพิ่มเติมเอาไว้อีกด้วยว่า เส้นเขตแดนของความเป็นรัฐประชาชาติในโลกสมัยใหม่ก็คงมิได้สูญหายไปแต่อย่างใด หากแต่ว่า การดำรงอยู่ของพื้นที่ในบริเวณชายแดนดังกล่าวนั้น จะทวีความสลับซับซ้อนเพิ่มมากขึ้น อันเป็นผลมาจาก “การปะทะผสมผสาน” ทั้งจากความหลากหลายในทางกลุ่มชาติพันธุ์ และจากความรุ่มรวยในทางวัฒนธรรมของกลุ่มคนต่างชาติต่างภาษา จนกระทั่งส่งผลให้ในท้ายที่สุดแล้ว พื้นที่ในบริเวณชายแดนดังกล่าวนั้นก็ได้กลายเป็นพื้นที่ซึ่งเต็มไปด้วยสีสันของการมีชีวิตชีวาท่ามกลางการเจรจาต่อรองของกันและกันอยู่ตลอดเวลาอย่างมีพลวัตระหว่างกลุ่มคนต่างภาษาต่างวัฒนธรรมที่ต่างกลุ่มต่างก็พากันขยับตัวเปลี่ยนแปลงไปตามความเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างเท่าทันอยู่เสมอ ดังที่จะขออนุญาตกล่าวถึงอย่างละเอียดต่อไปในข้างหน้า (ยศ สันตสมบัติ 2554 "เขตแดนของเรา เพื่อนบ้านอาเซียนของเรา")

2.1.1 นิยามพื้นที่ชายแดนในแต่ละยุคสมัย

1) ยุคพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ

พื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชาในยุคพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ นายกรัฐมนตรี (พ.ศ. 2530-2533) มีสภาพเหมือนชายแดนไทยด้านอื่นๆ ที่มีความตื่นตัวตอบรับกระแส “สร้างสนามรบให้เป็นสนามการค้า” อันเป็นผลมาจากชายแดนด้านที่ติดกับประเทศกัมพูชามีการสู้รบกันมาเป็นระยะเวลายาวนาน ตั้งแต่ยุคสงครามโลก ครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2483-2485) จนถึงสงครามลัทธิ (พ.ศ. 2506-2518) กระทั่งสงครามภายในซึ่งเกิดต่อเนื่องจากสงครามลัทธิ จนในที่สุด ประชาชนชาวกัมพูชาต้องแตกออกเป็น 3 กลุ่มหรือ “เขมร 3 ฝ่าย” ได้แก่ กลุ่มพนชินเปก นำโดยเจ้ารณฤทธิ์ กลุ่มซีพีพี นำโดยฮุน เซน และกลุ่มเขมรแดง นำโดยพล พต ซึ่งจนถึงปี พ.ศ. 2541 เมื่อผู้นำเขมรแดงเสียชีวิต และห้วงเวลาของยุคพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นช่วงที่การสงครามภายในสงบลงระดับหนึ่ง ประชาชนกัมพูชาที่เปื้อนภัยสงครามและประสบความทุกข์ยากจึงตอบรับนโยบายดังกล่าว พื้นที่ชายแดนด้านกัมพูชาจึงเกิดการตื่นตัวอย่างสูง มีการค้าขายข้ามพรมแดนในทุกจุดทุกช่องทางที่เชื่อมระหว่างสองประเทศ ทั้งที่เป็นจุดประเพณีที่ประชาชนทั้งสองประเทศมีความสัมพันธ์ไปมาหาสู่กัน มีการยกฐานะของจุดประเพณีขึ้นเป็นจุดผ่อนปรนเป็นตลาดชายแดนที่วันเปิด-ปิดตลาดเป็นตามที่ตกลงกัน เพื่อให้ประชาชนค้าขายแลกเปลี่ยนกัน ที่สำคัญ ชายแดนด้านกัมพูชามีช่องทางเชื่อมต่อที่สำคัญ คือ ช่องทางชักลากไม้ ของบริษัทค้าไม้ของไทยที่ติดต่อซื้อไม้ในเขตอิทธิพลของเขมรแดงจากกลุ่มเขมรแดง ที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก และช่องทางชักลากไม้ได้รับการพัฒนาจนกลายเป็น จุดผ่านแดนถาวร หรือด่านสากลในปัจจุบัน

2) ยุค พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

ภายหลังการเปิดสนามรบให้เป็นสนามการค้าของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ สถานการณ์ด้านการเมืองการทหารก็คลี่คลายตัวจนเกือบเป็นปกติ ทำให้ด่านและจุดเชื่อมของสองประเทศได้รับการพัฒนาจากกลุ่มทุนท้องถิ่น ได้แก่ หอการค้าชายแดนที่ได้รับประโยชน์จากนโยบายของพลเอกชาติชาย ได้ทำข้อเสนอต่อรัฐบาลเพื่อให้มีการยกระดับความสัมพันธ์ทางการเมืองควบคู่ไปกับการพัฒนาธุรกิจ ทั้งนี้ มีกลุ่มเป้าหมายของทุนท้องถิ่นคือประชาชนชาวกัมพูชาในจังหวัดชายแดนที่มีความต้องการทั้งสินค้าอุปโภคบริโภค และเครื่องมือและอุปกรณ์การก่อสร้างเพื่อปลูกสร้างบ้านเรือนที่เสียหายและไม่ได้ดูแลซ่อมแซมในช่วงสงคราม และด้วยความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้นำของทั้งสองประเทศ ตลอดจนผู้นำไทยได้เข้าไปมีธุรกิจโทรคมนาคมในกัมพูชา ได้ทำให้การค้า เส้นทางคมนาคมที่ผ่านด่านชายแดนได้รับการพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว การค้าชายแดนเติบโตพร้อมๆ กับกลุ่มทุนชายแดนของไทยก็มีศักยภาพในการรุกเข้าไปทำธุรกิจในกัมพูชามากขึ้น โดยเฉพาะด่านช่องสะง่า ซึ่งเป็นช่องทางที่เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกโลกอย่างนครวัด-นครธม ในจังหวัดเสียมเรียบ ซึ่งอยู่ห่างจากช่องสะง่าเพียง 150 กิโลเมตร จึงเป็นด่านชายแดนที่มีศักยภาพสูง ในที่สุด รัฐบาลกัมพูชาก็อนุญาตให้เปิดบ่อนคาสิโนขึ้นที่ด่านช่องสะง่า

2.1.2 พื้นที่ของการเมือง

1) พื้นที่ความมั่นคงทางทหาร

พื้นที่ตำบลไพรพัฒนา อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ บนฝั่งไทย กับ อำเภออันลองเวง จังหวัดอุดรธานี บนฝั่งกัมพูชา เป็นพื้นที่ชายแดนไทยที่มีสภาพเหมือนกับพื้นที่ชายแดนของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งหมดที่อยู่ในเขตประกาศใช้กฎอัยการศึก อันหมายถึงพื้นที่ที่อยู่ในความดูแลของฝ่ายทหารและฝ่ายความมั่นคง เมื่อรัฐบาลไทยในยุคพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ดำเนินนโยบายแปรสนามรบให้เป็นสนามการค้า พื้นที่ชายแดนกลับพลิกฟื้นขึ้นเป็นด่านผลประโยชน์ทางการค้าโดยการผลักดันของหอการค้าชายแดน เมื่อกลุ่มทุนท้องถิ่นมีการสะสมทุนจากการทำการค้าชายแดน ทำให้มีอำนาจต่อรองและแปรสภาพชายแดนจากพื้นที่ความมั่นคงให้เป็นพื้นที่ธุรกิจ ในที่สุด พื้นที่ชายแดนก็กลายเป็นพื้นที่ทางธุรกิจเมื่อกลุ่มทุนมีคู่ค้าในกัมพูชา พร้อมๆ กับมีธุรกิจในเมืองท่องเที่ยวสำคัญของกัมพูชา เช่น เสียมเรียบ เป็นต้น ทำให้พื้นที่ที่เป็นพื้นที่ความมั่นคงลดระดับความเคร่งครัดลงแต่กฎระเบียบด้านความมั่นคงยังดำรงอยู่ และในบางพื้นที่ชายแดนกฎระเบียบของรัฐได้กลายเป็นอุปสรรคของกลุ่มทุนท้องถิ่นจนมีการเรียกร้องต่อรัฐบาลให้มีการยกเลิกกฎอัยการศึก ทั้งนี้ ด้วยกฎหมายดังกล่าวทำให้ที่ดินที่ควรจะถูกนำไปพัฒนาเป็นผลประโยชน์ทางธุรกิจกลับต้องติดขัดไม่สามารถออกไปเอกสารสิทธิได้ เช่น การเรียกร้องให้ยกเลิกกฎอัยการศึกในอำเภอรัฐประเศ จังหวัดสระแก้ว เป็นต้น

2) พื้นที่สีเทา

ด้วยอยู่ในเขตประกาศใช้กฎอัยการศึก ซึ่งอยู่ในความดูแลของฝ่ายทหารและฝ่ายความมั่นคง จนกระทั่งมีการขนานนามให้เป็น “แดนสนธยา” อันหมายถึงกิจกรรมใดๆ ที่ดำเนินการอยู่ในพื้นที่ล้วนแต่เป็นกิจกรรมปิดลับ แม้เป็นธุรกิจก็เป็นธุรกิจสีเทา เมื่อปี พ.ศ. 2518 เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองในกัมพูชา มีการอพยพลี้ภัยของประชาชนชาวกัมพูชาเป็นจำนวนมากเข้าสู่จังหวัดตามแนวชายแดน การปฏิบัติการที่อยู่ภายใต้กฎอัยการศึกจึงเป็นอำนาจของฝ่ายทหาร จึงมีข้อครหาว่าทหารได้รับประโยชน์มหาศาลจากผู้อพยพที่พกทองคำแท่งติดตัวเมื่อลี้ภัยเข้าเขตไทยจนมีวาทกรรม “ตู้ทองเคลื่อนที่” ของภริยานายทหารที่มีหน้าที่ควบคุมชายแดนด้านกัมพูชา นอกจากนี้ ด้วยเป็นเขตอิทธิพลของกลุ่มเขมรแดงที่กำลังต่อสู้กับฝ่ายรัฐบาลกัมพูชาที่มีความจำเป็นต้องมีรายได้เพื่อซื้ออาวุธและเลี้ยงดูกำลังพล จึงได้ขายทรัพยากรในพื้นที่ที่สำคัญ ได้แก่ ป่าไม้ และอัญมณี จนเกิดมีปางไม้ หรือที่ปักไม้จำนวนมากตามแนวตะเข็บชายแดน ทั้งนี้ เนื่องจากมีบริษัททำไม้จากชายแดนด้านตะวันตกติดกับพม่า ย้ายฐานเข้าสู่ชายแดนกัมพูชาอันเนื่องมาจากพม่าประกาศปิดป่า และบรรดาเส้นทางซีกลากไม้และช่องทางนำเข้าไม้จากกัมพูชาจึงกลายมาเป็นด่านชายแดนถาวรและกลายเป็นจุดท่องเที่ยวชายแดนในปัจจุบัน

2.1.3 พหุวัฒนธรรม

พื้นที่ต่อแดนแห่งนี้ มีกลุ่มชาติพันธุ์เขมรต่ำ (เขมรกรอม) เป็นเจ้าของพื้นที่มาแต่เดิมก่อนที่จะมีรัฐชาติ (Nation State) มีเส้นทางคมนาคมและการเดินทางไปมาหาสู่กัน มีความสัมพันธ์ฉันญาติมิตร มีภาษา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีอย่างเดียวกัน จนเมื่อเกิดรัฐชาติ มีการกำหนดเส้นแบ่งเขตอำนาจของรัฐชาติ (แม้การปักปันเขตแดนยังไม่แล้วเสร็จ) ประชาชนในพื้นที่ต่อแดนก็ยังคงไปมาหาสู่กันมาตลอด ยกเว้นในช่วงที่มีอุปสรรค เช่น ช่วงสงครามและการประกาศปิดพรมแดน แต่เมื่อสถานการณ์กลับเข้าสู่ปกติประชาชนต่อแดนก็ไปมาหาสู่กันตามเดิม

นอกจากกลุ่มชาติพันธุ์เขมรแล้ว ในฝั่งกัมพูชา ในชุมชนในพื้นที่ตำบลตะเปียงปราสาท อำเภออันลองเวง มีกลุ่มชาติพันธุ์ลาว ซึ่งเป็นกลุ่มชาวลาวในกัมพูชาที่ยังรักษาอัตลักษณ์และวิถีชีวิตแบบกลุ่มชาติพันธุ์ลาวไว้อย่างเหนียวแน่นโดยอยู่อาศัยกันเป็นชุมชนหมู่บ้านปะปนกับชาวเขมร ส่วนในฝั่งไทย ในช่วงสงครามลัทธิเมื่อทางการได้เข้าปราบปรามสมาชิกของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พคท.) ในพื้นที่ต่อแดนได้มีกลุ่มชาติพันธุ์ลาวจากหลายอำเภอในจังหวัดศรีสะเกษอพยพกันเข้าพื้นที่โดยเข้าจับจองที่ดินและแผ้วถางทำไร่มันสำปะหลัง จนต่อมาได้ก่อตั้งชุมชนปะปนอยู่กับกลุ่มชาติพันธุ์เขมรเดิม และกลุ่มชาติพันธุ์ลาวในฝั่งไทยยังข้ามไปมีความสัมพันธ์กับกลุ่มชาติพันธุ์ลาวในเขตกัมพูชา โดยมีการทำบุญร่วมกันในทุกปี

2.2 การพนันชายแดน

รัตน์ สอนสุภาพ (2555) ได้ศึกษา บ่อนการพนันตามแนวชายแดน พบว่า บ่อนการพนันตามแนวชายแดนไทยประมาณ 10 แห่ง ที่เป็นขนาดใหญ่ และมีขนาดเล็กอีกเป็นจำนวนมาก โดยมีลูกค้าเป็นคนไทย ร้อยละ 90 นิยมเข้าไปในลักษณะส่วนบุคคลและการจัดเป็นกลุ่มทัวร์ เข้าไปท่องเที่ยว แต่แท้ที่จริงมีวัตถุประสงค์ในการเข้าไปเล่นการพนันโดยเฉพาะ ซึ่งกลุ่มคนที่เข้าไปเล่นการพนันมีตั้งแต่กลุ่มเยาวชนไปจนถึงผู้สูงอายุ

เจ้าของบ่อนการพนันมีทั้งที่เป็นนักธุรกิจ นักการเมือง และผู้มีอิทธิพล ซึ่งมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้นำทางการเมืองทั้งฝั่งไทยและผู้นำของประเทศ เพื่อนบ้าน ทั้งนี้พื้นที่ที่เปิดบ่อนตามแนวชายแดนกับไทยมักจะเป็นพื้นที่พิเศษที่ต้องใช้อำนาจพิเศษควบคุมโดยตรงจากผู้มีอำนาจทางการเมืองแบบเบ็ดเสร็จ

ปัจจุบันบ่อนการพนันชายแดนได้มีการปรับตัวเพื่อขยายฐานผู้เล่นหน้าใหม่เข้าสู่ธุรกิจการพนันสู่ระบบออนไลน์ โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นที่นิยมเล่นไอทีและชอบเล่นหรือดูฟุตบอล นอกจากนั้นยังไม่พอผู้ประกอบการยังได้มีการนำเกมการพนันประเภทอื่นๆ ที่เล่นในบ่อน อย่างเช่น บาคาร่า ไฮโล กำถั่ว และหวยเข้าสู่ระบบออนไลน์ด้วย

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พรชิตา กฤษฏาวาณิช (2545). ได้ศึกษาผลกระทบจากบ่อนการพนันตามแนวชายแดน : ศึกษาเฉพาะกรณีบ่อนเกาะกง ประเทศกัมพูชา พบว่า บ่อนการพนัน มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคม โดยมีผลกระทบแง่ลบมากกว่าแง่บวก โดยผลกระทบแง่ลบในด้านเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ การเกิดปัญหาหนี้สินและการขาดแคลนค่าใช้จ่ายในครอบครัว ส่วนผลกระทบแง่ลบด้านสังคมที่สำคัญ ได้แก่ การก่อให้เกิดภาพพจน์แง่ลบแก่ประเทศ เนื่องจากประเทศไทยเป็นเมืองพุทธศาสนา ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา พบว่า ธุรกิจการพนัน ไม่ได้เป็นธุรกิจหรืออาชีพในทางสร้างสรรค์ แต่เป็นการมอมเมาประชาชน คุณภาพของคนในระยะยาวจะหมกมุ่นอยู่กับการพนัน ทำให้เสียสุขภาพจิตต่อสมาชิกในครอบครัว เป็นสาเหตุของปัญหาลัทธิทรัพย์สินหรือประกอบมิถิฉาชีพ นอกจากนี้บ่อนการพนันยังเป็นแหล่งฟอกเงินที่ไม่สามารถตรวจสอบบัญชีได้

สุรัชย์ บุญพลับ (2545). ศึกษาความสูญเสียทางเศรษฐกิจของประชาชนจากบ่อนการพนันตามแนวชายแดน : ศึกษาเฉพาะกรณีบ่อนบ้านฝักกาด อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี พบว่า บ่อนบ้านฝักกาด ตั้งอยู่ในเขตกัมพูชาติดกับประเทศไทย ผู้เข้าไปเล่นการพนันส่วนมากเป็นชาวจังหวัดจันทบุรี และอยู่ในวัยแรงงาน ประเภทการพนันที่นักพนันนิยมมากที่สุดคือ บัดคารา รองลงมาคือ ป็อกแปด-เก้า บ่อนการพนันแห่งนี้ก่อให้เกิดการสูญเสียทางเศรษฐกิจหลายด้าน นักพนันใช้จ่ายในการเล่นการพนันเฉลี่ยคนละ 6,638 บาท ในขณะที่ยังใช้จ่ายเงินซื้อของในประเทศกัมพูชาเฉลี่ยคนละ 360 บาท และผลกระทบทางด้านสังคมพบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีผลกระทบต่ออาชีพ การงาน ครอบครัวและปัญหาอาชญากรรม ดังนั้น เพื่อป้องกันการสูญเสียทางเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นอย่างรุนแรงในอนาคต รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะจังหวัดจันทบุรี ต้องปรับปรุงระบบการผ่านแดนและการเข้าไปเล่น รวมทั้งการพัฒนาคนซึ่งอยู่ในวัยแรงงานไม่ให้ลุ่มหลงในการพนันอันจะส่งผลเสียในการพัฒนาประเทศ

วิรินดา สุทธิพรหมและคณะ (2553). ได้ศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจจากบ่อนคาสีโนตามแนวชายแดน กรณีศึกษา ด้านช่องจอม บ้านด่านพัฒนา ตำบลด่าน อำเภอคาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ พบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวมีทั้งเพศชายและหญิง อายุระหว่าง 31-40 ปี มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพทางเศรษฐกิจจากบ่อนคาสีโนเป็นผลกระทบต่อรายได้ ค่าใช้จ่ายและการจ้างงาน อยู่ในระดับปานกลาง

ความสัมพันธ์ของสภาพเศรษฐกิจที่เกิดจากบ่อนคาสีโน กับผลกระทบที่เกิดจากบ่อนคาสีโน พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาบ่อนคาสีโนเพื่อการเสี่ยงโชคประมาณ 2-3 ครั้ง เป็นการเดินทางมาเล่นในช่วงวันหยุด เสาร์-อาทิตย์ ผลของการเล่นพนัน นักท่องเที่ยวไม่สามารถแยกได้ว่าเล่นได้ เล่นเสีย ซึ่งค่าใช้จ่ายในการเล่นพนันแต่ละครั้งคิดเป็นเงิน 5,000 บาทต่อครั้ง มีค่าใช้จ่ายอันดับหนึ่ง

คือ ค่าใช้จ่ายในการเล่นพนัน อันดับสอง คือ การซื้อของที่ระลึก อันดับสาม คือ ซื้อสินค้าตามแนวชายแดน อันดับสี่ คือ ใช้จ่ายสำหรับอาหารและอันดับห้า คือ ค่าใช้จ่ายในการพักผ่อน

ศิริมิตร ประพันธ์ธุรกิจ (2543). ได้ศึกษา “บ่อน” สร้างรายได้ หรือ “บ่อน” ทำลายสังคม พบหลักฐานว่า ข้ออ้างต่างๆ ที่นำมาใช้สนับสนุนนโยบายการเปิดบ่อนถูกกฎหมายนั้นมีข้อหักล้างได้ทั้งสิ้น เช่น การเปิดบ่อนถูกกฎหมายช่วยสร้างรายได้ให้กับประเทศ ถูกโต้แย้งด้วยหลักฐานประเด็นต้นทุนทางสังคมที่รัฐบาลต้องสูญเสียผลกระทบของการติดการพนัน การสร้างความเจริญให้กับท้องถิ่น ถูกโต้แย้งด้วยหลักฐานที่ชี้ว่าบ่อนการพนันที่เปิดในระยะหลังทำให้ธุรกิจรายย่อยๆ ของท้องถิ่นต้องปิดกิจการลง เนื่องจากประชาชนใช้จ่ายไปกับการเล่นการพนันในบ่อนมากขึ้น การลดปัญหาการนำเงินไปเล่นการพนันที่ต่างประเทศ ถูกโต้แย้งด้วยเหตุผลว่าการเปิดบ่อนการพนันถูกกฎหมายจะทำให้อุปสงค์ของการเล่นพนันเพิ่มมากขึ้น เพราะคนที่อยู่ใกล้ชายแดนจะเดินทางไปเล่นการพนันที่เดิม แต่บ่อนที่เปิดใหม่จะไปดึงดูดนักพนันกลุ่มใหม่ที่ไม่เคยเล่นพนันให้เดินทางมาเล่นแทน หรือในกลุ่มคนระดับสูงที่มีหน้าตาในสังคมไทย คนกลุ่มนี้จะไม่นิยมเล่นพนันในไทยเพราะจะทำให้เสียชื่อเสียง และการไปเล่นพนันที่ต่างประเทศของคนกลุ่มนี้ไปเพื่อพบปะพูดคุยกับนักธุรกิจชาวต่างชาติเป็นหลัก ไม่ใช่เพื่อหวังรักรวยจากการพนัน นอกจากนี้ยังมีหลักฐานที่ชี้ให้เห็นว่าหลายประเทศที่อนุญาตให้มีการเปิดบ่อนการพนันถูกกฎหมายไปแล้วเริ่มประสบปัญหาอย่างหนัก เช่น ไม่สามารถทำรายได้ตามที่คาดหวัง จำนวนนักพนันที่มีปัญหาเพิ่มจำนวนมากขึ้น การเกิดแหล่งอาชญากรรม เป็นต้น สิ่งต่างๆ เหล่านี้ทำให้หลายประเทศต้องหันมาทบทวนนโยบาย

เหตุผลสำคัญที่ไม่ควรให้ประเทศไทยเปิดบ่อนถูกกฎหมาย คือ ปัญหาการคอร์รัปชันในวงราชการ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจ ที่ให้การคุ้มครองธุรกิจบ่อนเถื่อนอยู่ในขณะนี้ นอกจากนี้ นักการเมืองไทยส่วนใหญ่ยังขาดอุดมการณ์การทำงานเพื่อประชาชน รวมถึงระบบบริหารราชการที่อ่อนแอ นักการเมืองที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม ประชาชนทิ้งมลายในเรื่องโชคลาภมากกว่าความสามารถ ทำให้ผู้ศึกษาเห็นว่าประเทศไทยยังไม่สมควรอย่างยิ่งที่จะมีการเปิดบ่อนถูกกฎหมาย แต่ก็ได้หมายความว่านโยบายเปิดบ่อนถูกกฎหมายจะไม่มีทางเกิดขึ้นในอนาคต เพราะเรื่องเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะประโยชน์ มักมีทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่ด้วยเสมอ

พินิจ ลากานานนท์ และคณะ ได้ศึกษา การศึกษาสถานการณ์ พฤติกรรม และผลกระทบการพนันในประเทศไทย พบว่าประชากรศึกษาถึงร้อยละ 77.1 เคยมีประสบการณ์เล่นการพนันมาก่อน โดยหวายใต้ดินเป็นการเล่นพนันครั้งแรกของประชากรศึกษาส่วนใหญ่ ซึ่งเริ่มเล่นการพนันเพราะชอบเสี่ยงโชคและเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน และโดยมากเริ่มเล่นการพนันด้วยตนเองโดยไม่มีใครชวน

พันธเอกธาร ธรรมสกุล (2553). ได้ศึกษากระบวนการจูงใจนักพนันเข้าสู่บ่อนคาสิโน พบว่า มีการเอื้อประโยชน์กันระหว่างบ่อนคาสิโน บริษัททัวร์และนักพนัน นักพนันได้รับผลประโยชน์ คือ ความสะดวกสบายในการเดินทาง เสียค่าใช้จ่ายน้อย มีบ่อนคาสิโนให้เลือกเล่นได้หลากหลาย มีบริการเสริมอื่นๆ ให้เลือกแบบครบวงจร และมีสินค้าราคาถูกให้เลือกซื้อได้ การที่มีคนไทยออกไปเล่นการพนันจำนวนมาก ย่อมส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทั้งมิติทางเศรษฐกิจและมิติทางสังคม

ข้อเสนอแนะ ควรกำหนดมาตรการที่ทำให้นักพนันไปเล่นการพนันได้ยากขึ้น โดยเพิ่มความเข้มงวดบริการของบริษัททัวร์ให้เป็นไปตามกฎหมาย เพิ่มเจ้าหน้าที่ส่วนราชการต่างๆ ให้เพียงพอและเคร่งครัดในการปฏิบัติ ประชาสัมพันธ์เชิงรุกถึงผลเสียของการเล่นการพนันและเพิ่มความเข้มข้นในการตรวจตราคนผ่านแดน

นายระพี วังศรี (2548). ได้ศึกษา ทักษะคติของประชาชนในจังหวัดจันทบุรีที่มีการเปิดบ่อนพนันเสรี มีผลการศึกษาทักษะคติรายด้าน ดังนี้ ด้านความรู้เกี่ยวกับการเปิดบ่อนการพนันเสรีและด้านผลกระทบต่อประชาชน มีทักษะคติที่เห็นด้วย ส่วนทักษะคติด้านเหตุผลในการเข้าบ่อนการพนันด้านความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดบ่อนการพนันเสรีและด้านผลดีต่อประชาชนในการเปิดบ่อนเสรี ประชาชนมีทักษะคติอยู่เกณฑ์ที่ไม่แน่ใจ

เมื่อเปรียบเทียบทักษะคติของประชาชนจังหวัดจันทบุรีต่อการเปิดบ่อนพนันเสรีจำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ความถี่และเหตุผลในการเข้าบ่อนเล่นการพนัน พบว่า เพศชายมีทักษะคติต่อการเปิดบ่อนการพนันเสรีสูงกว่าเพศหญิง ประชาชนที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมีทักษะคติต่อการเปิดบ่อนพนันเสรีสูงกว่าประชาชนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. และประถมศึกษา ประชาชนที่ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจและเอกชน/ธุรกิจส่วนตัวมีทักษะคติต่อการเปิดบ่อนพนันเสรีสูงกว่าประชาชนที่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปและเกษตรกรรม ประชาชนที่ไม่เคยเล่นการพนันมีทักษะคติต่อการเปิดบ่อนการพนันเสรีสูงกว่าประชาชนที่มีความถี่นานๆ ครั้งและมากกว่า 4 ครั้งต่อเดือนในการเข้าเล่นการพนัน

ปัญหาและข้อเสนอแนะของประชาชนจังหวัดจันทบุรีต่อการเปิดบ่อนเสรี คือ ปัญหาครอบครัว แยกแยก ปัญหาสังคม ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการขาดศีลธรรมของประชาชนทำให้สังคมเสื่อมโทรม ข้อเสนอแนะ คือ การเปิดบ่อนการพนันเสรีต้องมีมาตรการ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่รัดกุมและเข้มงวด เปิดบ่อนเสรีในพื้นที่ที่ไม่ใช่เขตชุมชน กำหนดเวลาเปิด-ปิดที่แน่นอน กำหนดคุณสมบัติของผู้เข้าบ่อนการพนันเสรีประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบและเข้าใจข้อมูลของบ่อนการพนันเสรีอย่างถ่องแท้

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่ายังไม่มีการศึกษาวิถีพนันในชุมชนก่อนและหลังการมี
บ่อนคาสิโน ดังนั้น งานวิจัยครั้งนี้จึงเป็นการศึกษา การพนันชายแดน ซึ่งเป็นการเข้ามาของการพนัน
สมัยใหม่ (Modern Gambling) ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีพนันในชุมชนอย่างไร กรณีศึกษาบ่อน
คาสิโนช่องสะง่าโดยเป็นการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาข้ามพรมแดน (Cross Boundary Study)
ระหว่างชุมชนต่อแดนกัมพูชาและไทย

บทที่ 3 บริบทพื้นที่

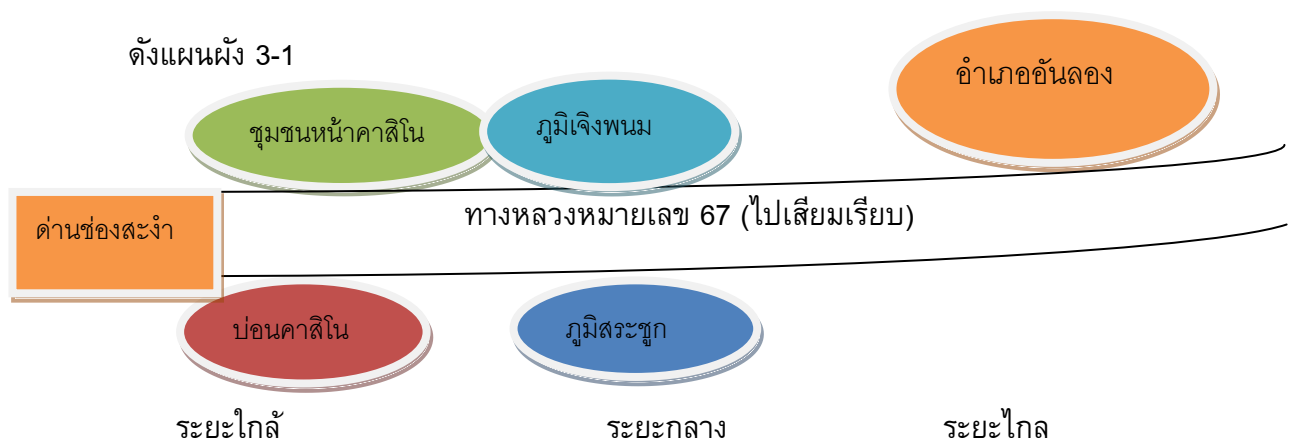
3.1 สภาพทางสังคม การเมืองและการทหารของชุมชนในอำเภออ้นลองเวง จ.อุดรรัมย์

ชุมชนที่ตั้งบ่อนคาสีโนช่องสะง่า มีชื่อเดิมว่า ภูมิจะแกเอ็ด (บ้านสุนัขหอน) ซึ่งได้จากลักษณะของหน้าผาที่คล้ายกับสุนัขขณะกำลังหอน ตั้งอยู่เชิงเขาพนมดงรัก (พนมดงเร็ก) และลาดลงสู่ที่ราบด้วยระยะทางกว่า 5 กิโลเมตรตามทางหลวงหมายเลข 67 เรียกว่า เจิงพนม (เชิงเขา) ต่อมา หมู่บ้านในบริเวณดังกล่าวจึงได้ชื่อ ภูมิเจิงพนม (บ้านเชิงเขา) ต.ตะเปียงไปร อ.อ้นลองเวง จ.อุดรรัมย์ ส่วนบริเวณบนเขา เรียกว่า เลอพนม (บนเขา) เป็นฐานที่มั่นของกองกำลังเขมรแดง ซึ่งอยู่ในการบังคับบัญชาของตาม้าอก ผู้นำของเขมรแดง ปัจจุบันบริเวณหน้าผาได้ชื่อว่า ผาตาม้าอก และอาคารที่ทำการทางทหารของเขมรแดงกลายเป็นร้านอาหาร

ที่ชุมชนเจิงพนม ตรงบริเวณที่เป็นด่านชายแดนระหว่างไทย-กัมพูชา หรือด่านช่องสะง่า (เก่า) ซึ่งต่อมาได้มีการย้ายด่านชายแดนช่องสะง่าไปอยู่ที่ที่ตั้งด่านในปัจจุบัน คือ ห่างจากด่านเก่าไปทางทิศใต้ประมาณ 500 เมตร โดยมีการตัดถนนสายใหม่เชื่อมต่อกับทางหลวงหมายเลข 67 (ช่องสะง่า-อ้นลองเวง-เสียมเรียบ) และห่างจากด่านไปทางทิศตะวันออก ประมาณ 800 เมตร คือ ที่ตั้งของคาสีโนช่องสะง่า

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้จำแนกชุมชนที่อยู่ในรัศมีที่ได้รับผลกระทบจากบ่อนคาสีโนช่องสะง่า ในฝั่งกัมพูชาตามระยะทางตามเส้นทางทางหลวงหมายเลข 67 ออกเป็น 3 ระยะ โดยถือเอาตัวบ่อนคาสีโนช่องสะง่าเป็นจุดตั้งต้น ทั้งนี้ รัศมีของพื้นที่สะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกันตัวบ่อนบ่อนคาสีโนช่องสะง่าแตกต่างกัน ดังนี้

- 1) ระยะใกล้ ได้แก่ ชุมชนบริเวณด่านชายแดน (เก่า) และชุมชนบริเวณด้านหน้าบ่อนคาสีโนช่องสะง่า ห่างจากตัวบ่อนคาสีโนช่องสะง่าเพียงทางหลวงหมายเลข 67 กัน ได้แก่ ร้านค้าด้านหน้าบ่อนคาสีโนช่องสะง่า และภูมิโอรชะยุง ห่างจากตัวบ่อนคาสีโนช่องสะง่า 500 เมตร
- 2) ระยะกลาง ได้แก่ ชุมชนที่อยู่ระหว่างตัวบ่อนคาสีโนช่องสะง่ากับตัวอำเภออ้นลองเวง ห่างจากตัวบ่อนคาสีโนช่องสะง่า ประมาณ 3-5 กิโลเมตร ได้แก่ ภูมิสระซูก และภูมิเจิงพนม ต.ตะเปียงไปร อ.อ้นลองเวง จ.อุดรรัมย์
- 3) ระยะไกล ได้แก่ ชุมชนในตัวอำเภออ้นลองเวง ห่างจากตัวบ่อนคาสีโนช่องสะง่า 15 กิโลเมตร

- 1) ระยะใกล้ ได้แก่ ชุมชนบริเวณด้านชายแดน (เก่า) และชุมชนบริเวณด้านหน้าบ่อนคาสีโนช่องสะง่า

ชุมชนบริเวณด้านชายแดน (เก่า) และชุมชนบริเวณด้านหน้าบ่อนคาสีโนช่องสะง่า ยังไม่มีชื่อเป็นทางการ แต่ชาวบ้านในบริเวณนั้นเรียกรวมๆ กันว่าภูมิโอรชะยุง (บ้านห้วยชะยุง) ซึ่งหมายถึงหมู่บ้านทั้งที่อยู่บริเวณหน้าบ่อนคาสีโนช่องสะง่า บริเวณด้านชายแดนเดิม และบ้านเรือนที่ตั้งถัดขึ้นไปตามเชิงเขาพนมดงรักด้านเลอพนม ห่างจากตัวบ่อนคาสีโนช่องสะง่า ประมาณ 500-800 เมตร ทั้งนี้ มีข่าวว่า ทางกรมกัมพูชาจะรวมชุมชนทั้งหมดให้เป็นภูมิหรือหมู่บ้านเดียวเรียกว่า ภูมิเจิงพนม ซึ่งเป็นชื่อหมู่บ้านที่อยู่ถัดเข้าไปในเขตกัมพูชา นั้นหมายความว่า ชุมชนในระยะใกล้ดังกล่าวจะได้รับการผนวก รวมกับชุมชนในระยะกลาง

สมาชิกของชุมชนระยะใกล้ หากไม่เป็นชุมชนของเขมรแดงมาก่อน เช่น ภูมิโอรชะยุง ก็เป็นชุมชนใหม่ที่ส่วนใหญ่ของผู้อยู่อาศัยเป็นชาวเขมรที่มีอาชีพค้าขายและโยกย้ายมาจากจังหวัดอื่นๆ เช่น พระตะบอง กำปงธม เสียมเรียบ เป็นต้น และเนื่องจากเป็นชุมชนที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากแรงกระตุ้นจากการค้าขายแดนที่มีจุดผ่อนปรนการค้าด่านช่องสะง่า หรือ ด่านชายแดนช่องสะง่า (เดิม) เป็นจุดศูนย์กลาง ประชาชนในพื้นที่นี้ ส่วนใหญ่จึงได้แก่ผู้ที่มีอาชีพค้าขายเป็นหลัก สภาพบ้านเรือนจึงเป็นสิ่งปลูกสร้างชั่วคราวในลักษณะเพิงค้ำมากกว่าจะเป็นอาคารถาวร ยกเว้นสถานที่ราชการเช่นที่ทำการด่านสำนักงานภาษีอากร และคลังน้ำมันที่นำเข้าน้ำมันจากประเทศไทยก่อนที่จะระบายน้ำมันไปสู่ภาคส่วนต่างๆ ในอำเภออันลองเวง และจังหวัดอื่นๆ ที่มีเส้นทางคมนาคมเชื่อมต่อกับด่านชายแดนช่องสะง่า และมีค่าขนส่งแพงกว่าการขนส่งบนเส้นทางทางหลวงหมายเลข 67

ครอบครัวส่วนที่เหลือในพื้นที่ระยะใกล้ โดยเฉพาะที่ภูมิโอรชะยุงได้แก่ครอบครัวของเจ้าหน้าที่รัฐ คือ ตำรวจและทหาร ที่ส่วนใหญ่เป็นเจ้าหน้าที่ที่เคยเป็นครอบครัวของทหารเขมรแดงที่โอนย้ายเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในช่วงที่มีการปรองดองชาติ หรือเข้าเป็นผู้ร่วมพัฒนาชาติ ในปี พ.ศ. 2539 ภายหลังผู้นำเขมรแดงถูกจับกุมและเข้าสู่กระบวนการไต่สวนคดีฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ (Genocide Trial)

สภาพทางภูมิศาสตร์ของพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นไหล่เขาและลาดเอียง พื้นดินเต็มไปด้วยก้อนหินขนาดใหญ่ บางแห่งเป็นพระลานหินจึงไม่สามารถทำการเกษตรใดๆ ได้ และถัดจากตัวชุมชนไปทางทิศเหนือก็คือตัวภูเขาพนมดงรัก มีหน้าผาสูงชัน ซึ่งจากหน้าผาดังกล่าวสามารถมองเห็นทิวทัศน์ด้านทิศตะวันออกครอบคลุมตัวอำเภออันลองเวงได้ทั้งหมด ตลอดจนสามารถมองเห็นความเคลื่อนไหวบนทางหลวงหมายเลข 67 (ช่องสง่า-อันลองเวง-เสียมราฐ) ซึ่งในอดีตที่ยังมีการสู้รบระหว่างทหารฝ่ายรัฐบาล (นำโดย เฮง สัมริน-ฮุน เซน) กับทหารฝ่ายเขมรแดง (นำโดย พล พต) ภายหลังที่กองกำลังทหารเวียดนามเข้ายึดกรุงพนมเปญ และยึดอำนาจการปกครองจากเขมรแดง ทำให้กองกำลังเขมรแดงที่ปกครองกัมพูชาระหว่างปี พ.ศ. 2518-2522 ต้องล่าถอยจากเขตเมืองและตั้งฐานที่มั่นในเขตป่าเขา โดยเฉพาะตามแนวเทือกเขาพนมดงรักชายแดนไทย-กัมพูชา บริเวณหน้าผาแห่งนี้จึงเป็นฐานที่มั่นทางทหารของฝ่ายเขมรแดง ซึ่งนำโดยพล พต และนายพลตาม็อก ซึ่งในทางการทหารเรียกว่า “จุดสูงซ่ม” สามารถที่จะมองเห็นความเคลื่อนไหวของฝ่ายตรงข้ามได้ทุกระยะ อีกทั้งยังเป็นฐานที่มั่นที่ปลอดภัยที่สุดเนื่องจากการเข้าสู่บริเวณดังกล่าว เป็นไปด้วยความยากลำบาก เพราะอยู่ในที่สูง พื้นที่ทุรกันดาร การเข้าโจมตีด้วยกำลังทหาร หรือถล่มด้วยอาวุธหนักจึงทำได้ลำบาก อีกประการหนึ่ง ชัยภูมิของฐานที่มั่นยังใช้หลังพิงเขตไทย หากจะโจมตีจะต้องอ้อมเข้าเขตไทยเพียงทางเดียว เท่านั้น และสาเหตุที่ฝ่ายเขมรแดงใช้บริเวณดังกล่าวและตะเข็บชายแดนไทย-กัมพูชาด้านนี้ก็เนื่องจากมีความสัมพันธ์อันดีกับประเทศไทย ทั้งได้รับการสนับสนุนจากไทย จีน และสหรัฐฯ ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับนโยบายทางทหารและระหว่างประเทศของไทยที่ต่อต้านทหารกัมพูชาที่สนับสนุนโดยเวียดนามและรัสเซีย ด้วยเหตุนี้ หน้าผาแห่งนี้จึงได้ชื่อต่อมาว่า “ผาตาม็อก” โดยนำเอาชื่อของผู้นำเขมรแดงเป็นชื่อของหน้าผา และปัจจุบัน ภายหลังการพ่ายแพ้ของฝ่ายเขมรแดง ผาตาม็อกจึงกลายเป็นร้านอาหาร ซึ่งดำเนินการโดยอดีตทหารเขมรแดง โดยผู้ที่เข้าใช้บริการของร้านอาหารแห่งนี้ต้องเดินทางผ่านเส้นทางที่เต็มไปด้วยโขดหินและหลุมบ่อ อีกทั้งยังต้องผ่านด่านรักษาการของทหารกัมพูชาก่อนที่จะเข้าถึงร้าน ประมาณ 300 เมตร และตัวร้านอาหารอยู่ห่างจากด่านชายแดนเดิมประมาณ 800 เมตร ดังนั้น ลูกค้าส่วนใหญ่ของร้านจึงได้แก่ลูกค้าเก่า ผู้ที่เคยเดินทางไปที่ชุมชนโอรชะยุง และด่านชายแดนเดิมเท่านั้น จึงจะรู้ว่าบนเขามีร้านอาหาร หรือตั้งต้นขึ้นเขาเพื่อชมผาตาม็อก อาคารสถานที่ของฐานที่มั่นเขมรแดง และรับประทานอาหาร

ต่อมาในปี พ.ศ. 2543 ได้มีการย้ายด่านช่องสะง่าจากที่เดิมไปที่ที่ตั้งปัจจุบัน โดยรัฐบาลไทย ใน สมัย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี และรัฐบาลกัมพูชาได้ทำข้อตกลงร่วมและเปิดจุดผ่อนปรนการค้าด่านช่องสะง่าแห่งใหม่ ต่อมา ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2546 ได้ยกฐานะของด่านขึ้นเป็น เปิดจุดผ่านแดนถาวรช่องสะง่า (International Check-point) โดยนายจาตุรนต์ ฉายแสง รอง นายกรัฐมนตรี เป็นประธานในพิธีเปิด โดยมีผู้นำเหล่าทัพ ผู้ประกอบการค้า ผู้สังเกตการณ์ต่างประเทศ และประชาชนทั้ง 2 ประเทศ ประมาณ 10,000 คนเข้าร่วมงาน รัฐบาลไทยได้สร้างทางหลวง หมายเลข 67 ช่วงด่านชายแดนช่องสะง่า-อ.อ้นลองเวง ซึ่ง อ.อ้นลองเวงเป็นอำเภอทางผ่าน ไปสู่ 3 จังหวัดของกัมพูชา ได้แก่ จ.อุดรมีชัย จ.พระวิหาร และ จ.เสียมเรียบ ซึ่งเป็นเส้นทางสู่อารยธรรม ขอมโบราณ นครวัด นครธม 1 ใน 7 สิ่งมหัศจรรย์ของโลก ส่งผลให้มีการกว้านซื้อที่ดินบริเวณใกล้ด่าน ชายแดนช่องสะง่าจนราคาที่ดินพุ่งสูงขึ้น โดยนายทุน ผู้นำกองทัพ พ่อค้าแม่ค้าทั้งชาวเขมรและ ชาวต่างชาติ ประชาชนที่มีที่ดินอยู่ติดกับทางหลวงหมายเลข 67 จึงต้องถอยร่นห่างจากเส้นทางหลักไป เรื่อยๆ (นายเพ็ง. สัมภาษณ์ 17 กรกฎาคม 2556)

ในปี พ.ศ. 2554 ได้มีการเปิดบ่อนคาสีโนช่องสะง่า โดยนายทุนชาวเขมรเชื้อสายจีน ชื่อ ลิม เฮง นักธุรกิจด้านตลาด หรือ ปาซาร์ (ในภาษาเขมร) ที่อยู่ใจกลางกรุงพนมเปญ ใกล้กับสนามกีฬาโอลิมปิก และที่สำคัญ นอกจากจะเป็นเจ้าของบ่อนคาสีโนช่องสะง่าแล้ว ยังเป็นเจ้าของบ่อนคาสีโนช่องโอรเสม็ด ที่ ด่านชายแดนช่องจอม ด้าน จ.สุรินทร์ อีกด้วย ในการก่อสร้างบ่อน ได้มีการไล่อพยพชุมชนที่อยู่บริเวณที่ตั้ง บ่อน และบริเวณทางหลวงหมายเลข 67 ชาวบ้านบางส่วนย้ายไปอยู่ร่วมกับชุมชนโอรชะยุ่ง และอีกส่วน หนึ่งย้ายไปตั้งชุมชนใหม่ ชื่อ ภูมิโอรทมอ (บ้านห้วยหิน) ซึ่งอยู่ด้านหลังของบ่อนคาสีโนช่องสะง่า โดย ห่างออกไปทางทิศใต้ประมาณ 1 กิโลเมตร พื้นที่บริเวณด่านชายแดน (แห่งใหม่) ได้กลายเป็นศูนย์กลาง ทางเศรษฐกิจการค้า ซึ่งย้ายฐานจากด่านชายแดนเดิม (แดง. (ชื่อสมมติ) สัมภาษณ์ 17 กรกฎาคม 2556) ขณะที่ฝั่งประเทศไทยก็มีการสร้างศูนย์การค้าชายแดนที่เรียกว่า “เมืองใหม่ช่องสะง่า” ตลอดจนมี การสร้างโครงสร้างพื้นฐานรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ทำให้ชุมชนที่เกิดจากการค้าชายแดนตรง บริเวณด่านชายแดนเดิม ต้องโยกย้ายตามความเจริญทางเศรษฐกิจไปด้วย

ด้วยสิ่งปลูกสร้างในชุมชนเกิดขึ้นจากธุรกิจการค้าชายแดน อาคารส่วนใหญ่ในพื้นที่ระยะใกล้ จึงเป็นอาคารที่ใช้วัสดุเท่าที่หาได้และการก่อสร้างอย่างหยาบๆ ในลักษณะเป็นเพิงหรือแผงลอย เช่นเดียวกับที่ด่านเก่า ส่งผลให้ชุมชนที่ด่านชายแดน (เดิม) หลายอาคารถูกปล้นชิงทั้งร้าง เนื่องจาก การค้าซบเซาลง เจ้าของสิ่งปลูกสร้างหากไม่ย้ายร้านไปเปิดที่ด่านใหม่ ก็จะใช้ร้านเก่าเป็นเพียงที่พัก อาศัยโดยไม่สามารถทำการค้าขายได้ บ้านเรือนส่วนใหญ่มีลักษณะเสื่อมโทรม ถนนภายในชุมชนก็ขาด

การดูแลรักษา ปัจจุบันที่ด่านเก่ามีผู้อยู่อาศัยประมาณ 80 ครัวเรือน และส่วนใหญ่เป็นครอบครัว
ข้าราชการทหารและตำรวจ

นอกจากพื้นที่ทางทิศเหนือจะเป็นเขตภูเขาที่ทำให้ไม่สามารถขยายชุมชนไปทางทิศดังกล่าว
แล้ว ทางด้านทิศตะวันตกของชุมชนเป็นเขตแดนไทย-กัมพูชา ซึ่งชุมชนไม่สามารถขยายตัวทางด้านนี้
เช่นกัน ขณะที่ทางทิศตะวันออกของชุมชนที่ดินทั้งหมดถูกยึดครองโดยนายทุนข้ามชาติและระดับชาติ
อาทิที่ดินของ “ออกญาเลี้ยง พัด” หรือ นายพัด สุภามา นักธุรกิจ 2 สัญชาติ (กัมพูชา-ไทย) ซึ่งมีชื่อ
ทางการในการทำธุรกิจบ่อนคาสีโนในกัมพูชา และบ่อนคาสีโนส่วนหนึ่งในหลายพื้นที่ของกัมพูชาเป็นของ
บุคคลดังกล่าว และเหนือขึ้นไปเกือบถึงผาตามีอก เป็นที่ดินแปลงใหญ่ขนาดใกล้เคียงกัน เป็นของ “ลิม
เฮง” ซึ่งที่ดินของทั้งสองนักธุรกิจดังกล่าว มีการก่อกำแพงสูงล้อมรอบที่ดิน เพื่อกันไม่ให้ชาวชุมชนบุกรุก
ดังนั้น ชุมชนจึงถูกปิดล้อม เพราะถูกขนาบด้วยกำแพง ขณะที่ที่อยู่อาศัยถูกปล่อยให้เสื่อม
โทรม สภาพทางสังคมของชุมชนก็เสื่อมทรุดตามไปด้วย เนื่องจากสมาชิกชุมชนส่วนใหญ่เป็นครอบครัว
ข้าราชการที่ไม่มียาชีพ เมื่อมีเวลาว่างก็จับกลุ่มเล่นการพนัน จะเห็นได้จากขณะที่คณะศึกษาเข้าพื้นที่ก็มี
วงพนัน ซึ่งส่วนใหญ่ของผู้เล่นเป็นผู้หญิงวัยที่เป็นแม่บ้าน ซึ่งวงพนัน ได้แก่ การเล่นไพ่ และ คลาโฆละครัก
(การพนันคล้ายน้ำเต้าปูปลาของไทย) จนทำให้สมาชิกของชุมชนบางรายต้องย้ายครอบครัวไปอยู่เสียที่
อื่น เพื่อไม่ให้บุตรหลานอยู่ในสภาพอันไม่พึงประสงค์ (แดง (ชื่อสมมติ) สัมภาษณ์. 17 กรกฎาคม 2556)
ขนาดของชุมชนแห่งนี้จึงมีแต่จะลดขนาดลง

พื้นที่ในระยะใกล้ ปัจจุบันมีสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์การเมืองการทหารของกัมพูชาโดยมี
สถานที่ที่ใช้ในการพิพากษาโทษของ พล พต ผู้นำหมายเลข 1 ของเขมรแดง ซึ่งตั้งอยู่ภายในชุมชนที่
ด่านชายแดนเก่า และห่างออกไปทางทิศตะวันออกราว 300 เมตร หรือห่างจากบ่อนคาสีโนช่องสะง่า
ประมาณ 1 กิโลเมตร คือที่ปลงศพของ พลพต

2) ระยะกลาง ได้แก่ ชุมชนที่อยู่ระหว่างตัวบ่อนคาสีโนช่องสะง่ากับตัวอำเภออันลองเวง ห่าง
จากตัวบ่อนคาสีโนช่องสะง่า ประมาณ 3-5 กิโลเมตร ได้แก่ ภูมิสระซูก (บ้านสระบัว) และภูมิเจิงพนม ต.
ตะเปียงไปร อ.อันลองเวง จ.อุดรมีชัย

สภาพสภาพพื้นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ ในเขตป่าเขายังปกคลุมด้วยป่าไม้หนานาพรรณ รวมทั้ง
ไม้พะยุง ที่ถูกขนานนามว่า ไม้ทองคำ มีแหล่งน้ำเป็นบึงขนาดใหญ่เรียกว่า สระซูก หรือสระบัว พื้นที่
ส่วนใหญ่เป็นที่ราบที่สามารถทำการเกษตรได้ และการเกษตรที่สำคัญ คือ การปลูกมันสะปะหลัง หรือ
ดำโลง ในภาษาเขมร ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจที่สร้างรายได้หลักให้แก่ประชาชนในพื้นที่ โดยเกษตรกรจะ
ขายหัวมันให้แก่ธุรกิจลานมัน ซึ่งลานมันในพื้นที่มีทั้งสิ้น 3 แห่ง และ 2 ใน 3 เป็นของ “ลิม เฮง” เจ้าของ
บ่อนคาสีโนช่องสะง่า ต่อจากนั้น นักธุรกิจลานมันก็จะทำให้เป็นมันเส้น และส่งออกให้ผู้นำเข้าในประเทศ
ไทย แถบจังหวัดศรีสะเกษ ระยะทาง 90 กิโลเมตร ซึ่งทำให้ทุนค่าใช้จ่ายในการขนส่ง โดยราคามันเส้น
อยู่ที่ 700 เรียล (5 บาท) ต่อ 1 กิโลกรัม แต่ส่วนหนึ่ง นักธุรกิจลานมันยังส่งออกมันเส้นไปยังประเทศ
เวียดนาม โดยขนส่งผ่านเส้นทางอันลองเวง-เสียมเรียบ-กำปงธม-กำปงจาม-บอเว็ต อีกเส้นทางหนึ่งเข้า

เวียดนามโดยผ่านทางสวายเรียง ซึ่งทั้งสองเส้นทางมีระยะทาง 525 กิโลเมตร แต่ภายหลังจากที่มีการเปิดด่านชายแดนช่องสะง่าได้มีนักลงทุนชาวไทยเข้าไปทำไร่มันสำปะหลัง โดยจ้างแรงงานชาวกัมพูชา และนำเข้าหัวมันสำปะหลังเข้าไทย ซึ่งทำรายได้มากกว่าการทำไร่มันสำปะหลังในไทย ทั้งนี้ เนื่องจากค่าแรงในกัมพูชาในพื้นที่ดังกล่าวมีราคาถูกกว่าการจ้างแรงงานในไทยกว่าครึ่งหนึ่ง คือ 150 บาทต่อวัน อีกทั้งพื้นที่ในบริเวณดังกล่าวผืนดินยังมีความอุดมสมบูรณ์มากกว่าในไทย ทำให้ได้ผลผลิตมากกว่า (ดำ (ชื่อสมมติ). สัมภาษณ์. 14 สิงหาคม 2556) นอกจากนี้มันสำปะหลังแล้ว พื้นที่ส่งออกของพื้นที่ยังมีพริก มะนาวและทุเรียน ขณะนี้สินค้านำเข้าจากไทย ได้แก่ ผัก ผลไม้ เกลือ ซึ่งประชาชนในพื้นที่ข้ามชายแดนไปซื้อจากตลาดนัดในเขตไทย ที่ตั้งอยู่ติดกับด่านชายแดนช่องสะง่า โดยมีตลาดทุกวันอาทิตย์ และวันพฤหัสบดี นอกจากนี้ สินค้านำเข้าจากไทยที่สำคัญและมูลค่าสูงกว่าสินค้าเกษตร ได้แก่ วัสดุ ก่อสร้างและน้ำมัน

นอกจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นไร่มันสำปะหลังแล้ว พื้นที่เกษตรกรรมส่วนหนึ่งยังเป็นพื้นที่นา ซึ่งปลูกข้าวเจ้า สำหรับใช้บริโภค เท่านั้น แต่พื้นที่บางส่วนยังไม่มีความปลอดภัยสำหรับประชาชน เนื่องจากยังมีระเบิดและกระสุนปืนที่ยังไม่ระเบิด และยังมี地雷กักอยู่จนปัจจุบัน

ในอดีต ในสมัยที่เขมรแดงยังยึดครองพื้นที่ สินค้าจากบริเวณดังกล่าวที่สร้างรายได้ของเขมรแดง คือ ไม้ โดยในปัจจุบันพื้นที่ที่เคยเป็น ปางไม้ หรือที่ปักไม้ ยังเป็นพื้นที่โล่ง แต่บางแห่งก็มีป่าไม้ขึ้น จนไม่หลงเหลือสภาพเดิมแล้ว ปางไม้บางแห่งก็กลายเป็นลานมันสำปะหลัง เช่น ลานมันของ “ลิม เฮง” เป็นต้น และการซื้อ-ขายไม้แปรจากบริเวณนี้ยังเป็นธุรกิจที่สร้างรายได้ให้แก่ชาวเขมรในช่วงต้นๆ ของการเปิดด่านชายแดน จนเป็นกิจการสำคัญที่ทำให้ด่านชายแดนช่องสะง่าเป็นที่รู้จักและเป็นช่องทางนำเข้าไม้เขมรแห่งสำคัญของไทย แต่ในระยะหลัง ได้เกิดขบวนการฉวยโอกาสลักลอบตัดไม้ในเขตไทย แล้วนำไปสวมเป็นไม้เขมร เข้าลักษณะ “สวมตอ” หรือ “นำเข้าไม้ไทย” จนในที่สุด เพื่อตัดปัญหาทางการไทยจึงประกาศห้ามนำเข้าไม้จากกัมพูชา (ดำ (ชื่อสมมติ). สัมภาษณ์ 14 สิงหาคม 2556)

ปัจจุบัน บริเวณภายในวัดในภูมิระซึกเป็นที่บรรจุอัฐิของ ตาม็อก ผู้นำทางทหารของเขมรแดง และกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งหนึ่งของอันลองเวง

3) ระยะไกล ได้แก่ ชุมชนในตำบลอำเภอนันลองเวง ห่างจากตัวบ่อนคาสิโนช่องสะง่า 15 กิโลเมตร อำเภอนันลองเวง หรือ ซรีอากันลองเวง (อำเภอย้ายยาว ในภาษาเขมร) จ.อุดรมีชัย อยู่ห่างจาก จ.เสียมเรียบ 125 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากด่านชายแดนช่องสะง่า 15 กิโลเมตร นอกจากนี้ แท้จริงแล้ว อันลองเวง เคยเป็นฐานที่มั่นของกลุ่มเขมรแดงในการต่อสู้กับรัฐบาลของนายพลลอน นอล ในพุทธทศวรรษที่ 2520 มาก่อน ในช่วงที่เขมรแดงได้อำนาจรัฐและปกครองกัมพูชาในช่วง ปี ค.ศ. 1975-1979 กองกำลังเขมรแดงก็เคลื่อนกำลังเข้าอันลองเวง และสถาปนาอันลองเวงเป็นฐานที่มั่น เนื่องจากอันลองเวงตั้งอยู่ในชัยภูมิที่เอื้อต่อการติดต่อกับประเทศไทย และจีน ดังจะเห็นได้จากเจ้าหน้าที่

ของจีนมักใช้พื้นที่ในจังหวัดชายแดนของไทยติดต่อกันให้การสนับสนุนเขมรแดง (Tom Fawthrop and Helen Jarvis. 2004 : 58) ในห้วงเวลานั้น อันลวงเวง จึงได้เป็น 1 ในลานสังหาร (Killing Fields) แห่งแรกๆ ก่อนที่จะมีการสังหารหมู่แพร่กระจายไปยังที่ต่างๆ โดยมีผู้เสียชีวิตที่ลานสังหารอันลวงเวงประมาณ 3,000 คน ซึ่งสถานที่ตั้งลานสังหารอยู่ห่างจากตัวอำเภอ 6 กิโลเมตร (www.wikipedia.org/wiki. สืบค้นเมื่อ 16 สิงหาคม 2556) ในช่วงที่กองกำลังทหารเวียดนามขับไล่เขมรแดงออกจากการอำนาจรัฐ เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2522 ซึ่งปัจจุบัน ก็มักพูดกันว่าเป็นวันที่ได้รับชัยชนะต่อระบอบฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ของเขมรแดง (Victory Over Genocide Regime Day) วันดังกล่าวถือเป็นวันสำคัญของชาติ และเป็นวันหยุดราชการเพื่อรำลึกเหตุการณ์จนถึงปัจจุบัน กองกำลังเวียดนามจึงได้เข้ายึดอันลวงเวงในช่วงสั้นๆ

ต่อมา เมื่อกองกำลังเขมรแดงกลับไปใช้อันลวงเวงภายหลังถูกเวียดนามขับไล่จึงต้องสู้รบกับกองกำลังเวียดนาม จนทหารเวียดนามเสียชีวิตหลายร้อยคน เขมรแดงจึงยึดอันลวงเวงกลับคืนไปได้ (ดำ (ชื่อสมมติ). สัมภาษณ์. 14 สิงหาคม 2556) และอันลวงเวงจึงได้กลายเป็นเสมือนเมืองหลวงของเขมรแดง เป็นฐานที่มั่นสุดท้ายของเขมรแดง เป็นที่พำนักแห่งสุดท้ายของ พล พต ผู้นำเขมรแดง เป็นที่ปลงศพและบรรจุอัฐิของพล พต ผู้นำเขมรแดง และตามีอก ผู้นำทางทหารของเขมรแดง

ในปัจจุบัน อันลวงเวง นอกจากเป็นทางผ่านและจุดแวะพักของนักท่องเที่ยวก่อนเดินทางต่อไปยังเสียมเรียบ และเขาพระวิหาร แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของกัมพูชาแล้ว ตัวอำเภออันลวงเวง ได้รับการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้สถานที่สำคัญๆ ในยุคเขมรแดงเป็นจุดท่องเที่ยวตั้งแต่ ปี พ.ศ.2546 ในการเดินทางมาที่อันลวงเวงของนายกรัฐมนตรีสุน เซ็น ซึ่งมีดำริจะให้มีพิพิธภัณฑ์ โรงแรม และบ่อนคาสีโน (www.wikipedia.org/wiki. สืบค้นเมื่อ 16 สิงหาคม 2556) ซึ่งนโยบายที่ได้รับการสนองตอบและพัฒนาไปแล้ว คือ บ่อนคาสีโนช่องสง่า ขณะเดียวกัน อันลวงเวงก็เป็นเป้าหมายของนักท่องเที่ยวที่นิยมการเดินทางด้วยจักรยานบนเส้นทาง เสียมเรียบ-อันลวงเวง-พนมเปญ

สถานที่และแหล่งน้ำสำคัญของอันลวงเวง ซึ่งอยู่ห่างจากตัวอำเภอไปทางทิศตะวันตกประมาณ 2 กิโลเมตร คือ โอริก หรือห้วยซุด บึงน้ำขนาดใหญ่เนื้อที่กว่า 10,000 ไร่ นอกจากจะเป็นแหล่งน้ำที่หล่อเลี้ยงชาวอำเภออันลวงเวง ทั้งใช้ในการเกษตร เป็นแหล่งจับสัตว์น้ำ ทำเลเลี้ยงสัตว์ แหล่งทรัพยากรป่าไม้ และน้ำอุปโภคบริโภคแล้ว ในทางการเมืองการทหารถือว่าเป็นสถานที่สำคัญต่อกองกำลังเขมรแดงอย่างยิ่ง เพราะเป็นชัยภูมิที่ ตามีอก ผู้นำทางทหารของเขมรแดงได้เลือกสร้างบ้านพัก และใช้เป็นฐานปฏิบัติการทางทหารไปพร้อมกัน โดยตั้งอยู่บนฝั่งของโอริก ทางด้านทิศตะวันออก เป็นบ้านขนาดใหญ่ ซ่อนหรือพรางตัวอยู่ในสวนมะม่วง ตัวบ้านก่อสร้างโดยใช้เสาไม้และโครงสร้างเป็นพะยูนขนาดใหญ่ และก่ออิฐถือปูน 2 ชั้น โดยชั้นล่างเป็นห้องใต้ดินที่มีกำแพงเป็นคอนกรีตและมูลดินหนากว่า 1 เมตร ซึ่งสามารถเป็นที่หลบภัยจากการโจมตีจากภายนอก ส่วนชั้นบนใช้เป็นที่ประชุมทางยุทธศาสตร์-ยุทธวิธี โดยที่ผนังมีแผนที่ประเทศกัมพูชาและอันลวงเวง นอกจากตัวบ้านประธานแล้ว ยังมีบ้านพักของทหาร

และครอบครัวรายล้อมทั่วบริเวณ ตลอดจนมีที่คุมขังสำหรับลงโทษผู้กระทำความผิด และเป็นที่ตั้งของ
ปืนใหญ่ ปัจจุบันสถานที่แห่งนี้เป็นจุดท่องเที่ยวสำคัญของอันลองเวง และมีการนำประติมากรรมหิน
ทรายเทวรูปขอมไว้ให้นักท่องเที่ยวได้สักการะที่หน้าทางเข้าตัวบ้านประธาน

3.2 พื้นที่การเมืองชายแดนของเขมรแดงกับอันลองเวง

เขมรแดง (Khmer Rouge) หรือ กองทัพแห่งชาติกัมพูชาประชาธิปไตย เมื่อบุกเข้ายึดกรุง
พนมเปญและได้อำนาจการปกครองของประเทศได้แล้วก็นำเอารูปแบบการปกครองของเขมรแดงในอัน
ที่จะสร้าง “สังคมใหม่” โดยใช้อุดมการณ์ปฏิวัติเบ็ดเสร็จ หรือเผด็จการโดยชนชั้นกรรมาชีพ หลังยึด
อำนาจ พร้อมทั้งประกาศใช้รัฐธรรมนูญใหม่ เมื่อ 5 มกราคม พ.ศ. 2519 และเปลี่ยนชื่อทางการของ
ประเทศ จากสาธารณรัฐเขมร เป็นกัมพูชาประชาธิปไตย (Democratic Kampuchea) ศูนย์กลางอำนาจ
อยู่ที่ พล พต นายกรัฐมนตรี

ทันทีที่เข้ายึดพนมเปญ เขมรแดงได้สั่งให้อพยพประชาชนจากกรุงพนมเปญและเมืองสำคัญที่ถือ
ว่าเป็นศัตรูทางชนชั้น เช่น ทหาร ข้าราชการ เชื้อพระวงศ์ ผู้มีการศึกษา หรือผู้มีวิชาชีพเฉพาะด้านไปสู่
คอมมูนในชนบท พนมเปญที่เคยมีประชากรถึง 2.5 ล้านคนกลายเป็นเมืองร้าง โรงพยาบาลในพนมเปญ
ไร้ผู้ป่วย ถนนที่ออกสู่ชนบทเต็มไปด้วยประชาชนที่ถูกบังคับให้เดินเท้า เขมรแดงประกาศให้ทุกคนทิ้ง
ทรัพย์สิน ทั้งบ้าน เงินทอง แม้แต่คนรัก ประชาชนถูกบังคับให้อยู่ในคอมมูน ซึ่งคอมมูนหนึ่งๆ มีคน
10,000 คนและถูกบังคับใช้แรงงานในงานเกษตรวันละ 11 ชั่วโมง เป็นเวลา 9 วันติดต่อกัน และวันที่ 10
ต้องเข้าอบรมเกี่ยวกับลัทธิคอมมิวนิสต์จากเขมรแดง และทำให้ประชาชนล้มตายจำนวนมาก ซึ่ง
จำนวนผู้เสียชีวิตยังไม่สามารถสรุปจำนวนที่แน่นอนได้ แต่งานวิจัยระบุว่าอยู่ที่ 1.4 - 2.2 ล้านคน

ต่อมา เวียดนามได้ส่งกำลังทหารบุกกัมพูชาเมื่อ 22 ธันวาคม 2521 และ 7 มกราคม 2522 พล
พต และกองกำลังเขมรแดงต้องหลบหนีออกจากพนมเปญไปยังเขตป่าเขาตามแนวชายแดนไทย และ
ได้รับความช่วยเหลือจากจีน ต่อมา เขมรแดงได้เข้าร่วมในรัฐบาลผสมแนวร่วมเขมร 3 ฝ่าย ภายใต้การ
นำของเจ้าสีหนุ เพื่อต่อต้านเวียดนามและรัฐบาลพนมเปญ และเข้าร่วมในสภาสูงสุดแห่งชาติกัมพูชาโดย
ตัวแทน คือ เขียว สัมพันธ์ และซอนเซน ในปี 2536 เขมรแดงได้ตั้งพรรคสามัคคีแห่งชาติกัมพูชา เพื่อ
เตรียมเข้าร่วมการเลือกตั้ง แต่ภายหลัง เขมรแดงก็ระแวงว่าอาจเป็นกลลวงให้วางอาวุธเพื่อจับตัวไป
ดำเนินคดีฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ จึงประกาศคว่ำบาตรการเลือกตั้ง ถอนตัวจากการเจรจาสันติภาพ และไม่เข้า
ร่วมการเลือกตั้ง ไม่ยอมปลดอาวุธและไม่ยอมให้ประชาชนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง

หลังการเลือกตั้ง เขมรแดงเข้ายึดปราสาทพระวิหารจากฝ่ายฮุน เซน และขอเปิดการเจรจากับฝ่ายเจ้าสีหนุ โดยกลุ่มเขมรแดงยื่นข้อเรียกร้องขอเข้าร่วมในการบริหารประเทศ เพื่อแลกกับปราสาทพระวิหารและดินแดนที่ยึดครอง ซึ่งเจ้าสีหนุทรงเห็นด้วยที่จะรับเขมรแดงเข้าร่วมรัฐบาล แต่ฮุน เซนและเจ้านโรตมรณฤทธิ์ไม่เห็นด้วย ขณะที่สหรัฐฯ ก็ประกาศจะตัดความช่วยเหลือกัมพูชา หากยอมให้เขมรแดงร่วมรัฐบาล การเจรจาเพื่อการปรองดองชาติไม่ประสบความสำเร็จ และหลังการเจรจาครั้งสุดท้ายเมื่อ 27–31 พฤษภาคม 2537 ที่กรุงเปียงยาง เกาหลีเหนือล้มเหลว ฝ่ายรัฐบาลจึงออกกฎหมายให้เขมรแดงเป็นกลุ่มนอกกฎหมาย กลุ่มเขมรแดงตอบโต้โดยจัดตั้งรัฐบาลเฉพาะกาลเพื่อสหภาพแห่งชาติและการปลดปล่อยแห่งชาติกัมพูชา ที่ จ.โพลิน และ จ.พระวิหาร

เขมรแดงพยายามเข้าไปมีบทบาทในรัฐบาลใหม่ และต่อต้านรัฐบาลใหม่ด้วยอาวุธ รัฐบาลพนมเปญจึงส่งกำลังทหารเข้าปราบในปี 2537 แต่ไม่อาจเอาชนะเขมรแดงได้ ยุทธวิธีของเขมรแดงเน้นการรบแบบจรยุทธ์ ขณะที่ฝ่ายรัฐบาลใช้ยุทธวิธีนำความเจริญเข้าไปสู่พื้นที่ห่างไกล เพื่อไม่ให้ตกอยู่ใต้อิทธิพลของเขมรแดง ขณะเดียวกันก็ชักชวนให้ทหารระดับล่างของเขมรแดงแปรพักตร์มาร่วมกับฝ่ายรัฐบาล

ปี 2539 เกิดความแตกแยกทางความคิดภายในกลุ่มเขมรแดง ทำให้เอียง สารี และทหารเขมรแดงกว่า 3,000 คน เข้ามอบตัวเมื่อเดือนสิงหาคม ก่อนจะจัดตั้งพรรคการเมือง คือ ขบวนการสหภาพแห่งชาติประชาธิปไตย ขณะที่วิฑูรย์เขมรแดงได้โจมตีว่า เอียง ซารียกยอกเงินจากกองทัพเขมรแดง 400 ล้านบาท และไม่ยอมนำรายได้จากการค้าพลอยและไม่เข้ากองทุนรวม และเมื่อพล พต สั่งฆ่าซอน เซน ผู้นำเขมรแดง และครอบครัว เมื่อปี 2540 เขียว สัมพันธ์ก็แยกตัวออกจากเขมรแดงไปตั้งพรรคการเมือง คือ พรรคเอกภาพแห่งชาติเขมร เพื่อเข้าร่วมในการเลือกตั้ง พ.ศ. 2541

หลังจากการเสียชีวิตของพล พต ด้วยโรคพาร์กินสัน ในวันที่ 15 เมษายน 2541 กองกำลังเขมรแดงส่วนใหญ่ได้วางอาวุธ และเขียว สัมพันธ์ กับ นายเจีย ยอมจำนนต่อฮุน เซน เมื่อธันวาคม 2541 เหลือเพียงกองกำลังติดอาวุธจำนวนน้อยของ ตาม็อก ผู้ทางทหารของเขมรแดง ต่อมา ตาม็อกถูกฝ่ายรัฐบาลจับกุมได้เมื่อเดือนพฤษภาคม 2542 ตาม็อก และกั๊กเก็กเอียง หรือ สหายดุซ ผู้บัญชาการเรือนจำตวล ซแลง ยุคเขมรแดงเรื่องอำนาจ ถูกตั้งข้อหาฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ แต่ตาม็อกได้เสียชีวิตในวันที่ 21 กรกฎาคม 2549 ระหว่างการควบคุมตัวเพื่อรอพิจารณาคดี

ฐานที่มั่นตามแนวชายแดนของไทยของเขมรแดง ที่เป็นเสมือนเมืองหลวง เป็นที่มั่นสุดท้าย และเป็นที่ยังร้างของผู้นำสูงสุดของเขมรแดง ก็คือ อันลองเวง ซึ่งในยุคสงครามกลางเมืองก่อนที่จะมีการเปิดด่านชายแดนช่องสง่า เส้นทางคมนาคมหลัก คือ ทางหลวงหมายเลข 67 ยังเป็นเพียงเส้นทางเดินเท้า และเป็นเส้นทางที่กองกำลังเขมรแดงใช้ในการลำเลียงอาวุธยุทโธปกรณ์เท่านั้น ดังจะเห็นได้จากตลอดเส้นทางมีการวางกับระเบิดจนปัจจุบันก็ยังมีระเบิดกัก และทหารเขมรแดงได้สลักรูปปั้นลอยตัวจำนวน 5

รูป เป็นรูปของทหารเขมรแดง 4 รูปที่แต่งกายเต็มยศพร้อมอาวุธครบมือ ขณะที่อีก 1 รูปเป็นหญิงสาวที่กำลังล้างเสียบึงและอาวุธ ได้แก่ ขวานไม้ไผ่ หรือ ดาบโรง เทินไว้บนหัว ตั้งอยู่กลางถนนหลังก้อนหินขนาดใหญ่ ห่างจากตัวบ่อนคาสีโนช่องสง่าประมาณ 3 กิโลเมตร ซึ่งต่อมา ทหารฝ่ายรัฐบาลได้ใช้อาวุธทำลายรูปปั้นจนเหลือเพียงรูปหญิงสาวที่ยังคงสภาพเดิม และมีการตั้งชื่อให้แก่รูปปั้นว่า “ยายแม่” อันเป็นชื่อแม่ทัพเรือในนิยายปรัมปราของชาวกัมพูชา และปัจจุบันรูปปั้นได้รับการสักการบูชาจากชาวบ้านนัยว่า ยายแม่สามารถดลบันดาลให้ประสบความสำเร็จและโชคดี รวมทั้งนักพนันในบ่อนคาสีโนช่องสง่าก็ได้ขนานยายแม่เช่นกัน

ส่วนอีกเส้นทางหนึ่งที่เป็นเส้นทางที่มีการคมนาคมเชื่อมต่อกับหมู่บ้านในไทย และเป็นเส้นทางมีความกว้างเพียงพอสำหรับรถยนต์นั้น เป็นเส้นทางที่อยู่บนภูเขาพนมดงรัก โดยเชื่อมต่อที่ตั้งทางทหารของเขมรแดง อ้อมขึ้นเขาและทะลุฝั่งไทยที่บ้านนาตำบล ต.ไพรพัฒนา อ.ภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ ระยะทาง 17 กิโลเมตร ชาวเขมรที่มีเกวียน และม้า เป็นพาหนะจึงไม่สามารถใช้เส้นทางบนภูเขาได้ ผู้ใช้เส้นทางส่วนใหญ่จึงได้แก่ ผู้นำระดับนายทหาร เศรษฐี ที่มีรถจี๊ปขนาดใหญ่ ขับเคลื่อน 4 ล้อ ที่ผลิตในประเทศจีน

หลังจากที่กองกำลังทหารฝ่ายรัฐบาลกัมพูชาไล่ต้อนทหารเขมรแดงเข้าประชิดชายแดนไทย รัฐบาลไทยโดยพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี (ในขณะนั้น) ได้เปิดทางให้กองกำลังของเขมรแดง นำโดย พล พต และต้าม็อก ตั้งฐานทัพในเขตไทย เพื่อใช้เป็นพื้นที่กันชน ประมาณปี 2538 ทหารฝ่ายรัฐบาลได้ส่งกองกำลังรุกคืบเข้าอันลวงเวง ทำให้ประชาชนอพยพเข้าเขตไทยที่ศูนย์อพยพที่บ้านนาตำบล ต.ไพรพัฒนา อ.ภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ โดยชาวอันลวงเวงใช้เวลาพำนักในศูนย์ร่วม 2 ปี ก่อนทางการไทยจะผลักดันกลับกัมพูชา ขณะที่กองกำลังเขมรแดงที่แปรพักตร์เข้ากับฝ่ายรัฐบาลก็ได้รับการเลื่อนยศ และมีการแบ่งผลประโยชน์ในการดูแลปกครอง ให้ไปปกครองในพื้นที่ที่เป็นฐานอำนาจของเขมรแดงเดิม จนกระทั่งปัจจุบัน (เขี้ยว (ชื่อสมมติ). สัมภาษณ์ 17 กรกฎาคม 2556) พื้นที่อันลวงเวงและบริเวณชายแดนที่ช่องสง่าจึงเป็นเหมือนดินแดนสนธยา ไม่มีผู้คนใช้สัญจร ทั้งความตึงเครียดของพื้นที่และเกรงกลัวภัยอันตรายเนื่องจากเป็นเขตอิทธิพลของเขมรแดง จนถึงยุค “เปลี่ยนสนามรบ เป็นสนามการค้า” นำโดยพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ อดีตนายกรัฐมนตรีของไทย ช่องทางดังกล่าวจึงได้รับการพัฒนาให้เป็นช่องทางขนถ่ายสินค้า จนในปี 2546 ได้มีการย้ายด่านช่องสง่ามาอยู่ที่ที่ตั้งปัจจุบัน และได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นช่องทางแดนสากล และในปี 2548 ได้มีการพัฒนาเส้นทางให้กว้างขึ้น เชื่อมต่อกับทางหลวงหมายเลข 67 โดยโครงการความช่วยเหลือให้แบบให้เปล่าของราชอาณาจักรไทยต่อราชอาณาจักรกัมพูชา ของกรมทางหลวง ระยะทาง 18 กิโลเมตร (ช่องสง่า-อัน

ลองเวง) ความกว้าง 8 เมตร ค่าก่อสร้าง 92 ล้านบาท เริ่มต้น 21 พฤศจิกายน 2548 วันสิ้นสุด 15 กรกฎาคม 2549

3.3 บริบทพื้นที่การวิจัย

ชุมชนต่อแดนฝั่งกัมพูชา

กัมพูชา มีลักษณะภูมิประเทศคล้ายสามหรืออ่าง โดยตรงกลางเป็นแอ่งทะเลสาบและลุ่มแม่น้ำโขง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบรอบทะเลสาบเขมร และที่ราบลุ่มแม่น้ำโขง มีเทือกเขาล้อมรอบทางเหนือคือ เทือกเขาพนมดงรัก เทือกเขาบรรทัด เทือกเขาอันนัม มีเขตแดนทางทิศเหนือของกัมพูชาติดกับประเทศไทย ด้านจังหวัดอุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ สระแก้ว จันทบุรี ตราด โดยมีเทือกเขาพนมดงรัก และเทือกเขาบรรทัดกั้น เป็นระยะทางยาว 750 กิโลเมตร

อำเภออันลองเวง แบ่งเขตการปกครองเป็น 6 ตำบล ประกอบด้วย ตำบลอันลองเวง ต.ลุมโอง ต.ตะเปียงไปร ต.ตะเปียงเตา ต.โอร် อันเร และ ต.ภูมิดลา จำนวน 50 หมู่บ้าน ปัจจุบันมีประชากรจำนวนประมาณ 70,000 คน ประชากรทั้งจังหวัดอุดรมีชัย มีประมาณ 180,000 คน

ในอดีต อันลองเวงมีประชาชนอยู่อาศัยไม่ถึง 30 หลังคาเรือน ณ เวลานั้นมีตึกรามบ้านช่อง อาคารพาณิชย์ ธนาคาร สถานีจำหน่ายน้ำมัน และร้านค้า โดยมีตลาด 2 ตลาด คือตลาดวงเวียน ซึ่งเป็นตลาดเก่าและตลาดใหม่ ตั้งอยู่ห่างกันไม่เกิน 300 เมตร รวมทั้งตลาดของเอกชนที่กำลังพัฒนาให้เป็นตลาดปลา

ประชากรในอันลองเวงส่วนใหญ่ได้แก่ประชาชนเขมรแดง แต่ภายหลังที่เขมรแดงพ่ายแพ้ ผู้จำถูกจับกุม ได้มีชาวเขมรจากแขวงอื่นๆ ย้ายเข้ามาอาศัย โดยเฉพาะในช่วงที่มีการเปิดบ่อนคาสิโนช่องสะงำ ปรากฏมีการเคลื่อนย้ายแรงงาน ย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยจากเมืองหลวงพนมเปญ เสียมเรียบ กำปงจาม กำโปงธม จังหวัดอื่นๆ เข้ามาอยู่อาศัยในพื้นที่อันลองเวง ส่งผลให้จากเดิมประชากรมีจำนวนไม่ถึง 10,000 คน แต่ในปัจจุบัน มีประชากรร่วม 70,000 คน เพียงชั่วระยะเวลา 1 ทศวรรษเท่านั้น

ชุมชนต่อแดนฝั่งไทย

ตำบลไพรพัฒนา อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ ตั้งอยู่ห่างจากอำเภอภูสิงห์ เป็นระยะทางประมาณ 20 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมด 156 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 97,500 ไร่ มีหมู่บ้าน 10 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านนาตำบล บ้านโคกแดง บ้านไพรพัฒนา บ้านแซวไปร์ บ้านนาสวรรค์ บ้านโอบังโก้ว บ้านโคกชาด บ้านแซวไปร์ใต้ บ้านทางสายลวด บ้านไพรพัฒนาตะวันออก ปัจจุบันมีจำนวนประชากรในเขตพื้นที่ตำบล จำนวน 7,088 คน แยกเป็นชาย 3,605 คน หญิง 3,483 คน และมีจำนวนหลังคาเรือน 1,844 หลังคาเรือน ได้รับการยกฐานะจากสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2540

อาณาเขต

ทิศเหนือ จรด ตำบลห้วยตามอญ อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ

ทิศใต้ จรด แนวเทือกเขาพนมดงรัก เป็นเขตกั้นระหว่างประเทศไทยกับประเทศกัมพูชา

ทิศตะวันออก จรดตำบลดงรัก อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ

ทิศตะวันตก จรดตำบลจรัส อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์

ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นลูกคลื่นสลับที่ตอน โดยมีลักษณะลาดเทจากทิศใต้ลงมาทิศตะวันออก แม่น้ำ ตำบลไพรพัฒนา มีลำห้วยลำธารไหลผ่าน มีอ่างเก็บน้ำห้วยลำธาร ซึ่งมีความสำคัญในด้านการเกษตรและอุปโภคบริโภคของประชาชนทั้งตำบลไพรพัฒนา สภาพพื้นดินเป็นดินร่วนปนทราย พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ปอ เป็นต้น

ทรัพยากรธรรมชาติ

ป่าชุมชน ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 5 บ้านนาสวรรค์ มีเนื้อที่ 20 ไร่

น้ำตกเขาพลาญเพชร ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 2 บ้านโคกแดง

น้ำตกช่องปะอาว ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 8 บ้านแซวไปรีใต้

ถ้ำเจีย ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 9 บ้านทางสายลวด

ชุมชนตำบลไพรพัฒนา เป็นพื้นที่ชุมชนดั้งเดิม กลุ่มคนที่มาอาศัยอยู่ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์เขมรพื้นถิ่น จากนั้นก็ได้มีการอพยพย้ายถิ่นของกลุ่มคนชาติพันธุ์ต่างๆ เข้ามาอยู่อาศัยเพิ่มมากขึ้นจนกลายเป็นชุมชนขนาดใหญ่ในปัจจุบัน ซึ่งประชากรส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ลาว เหมือนประชากรส่วนใหญ่ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยกลุ่มชาติพันธุ์ลาวได้อพยพมาจากอำเภอต่างๆ ของจังหวัดศรีสะเกษที่อยู่ในละแวกนั้น เช่น อำเภอขุขันธ์ ที่โยกย้ายเข้ามาเพื่อจับจองพื้นที่ป่าเพื่อแผ้วถางทำไร่มันสำปะหลัง ซึ่งในระยะแรกต้องต่อสู้ด้วยกำลังอาวุธกับกลุ่มชาติพันธุ์เขมรพื้นถิ่น จนต่อมา ด้วยจำนวนคนที่มากกว่า ทำให้กลุ่มชาติพันธุ์ลาวได้เป็นกลุ่มนำในชุมชน และกลุ่มชาติพันธุ์เขมรพื้นถิ่นดั้งเดิมได้ถอยถอยจนกลายเป็นเนื้อเดียวกัน แต่อย่างไรก็ตาม บรรดาประเพณีหลักของกลุ่มชาติพันธุ์ลาว ได้แก่ หลักคุณค่าฮีต 12 หรือประเพณี 12 เดือน ก็ได้รับการยอมรับเป็นบางเดือนเท่านั้น (นายสันต์ (ชื่อสมมติ). สัมภาษณ์วันที่ 7 พฤศจิกายน 2556) ส่วนภาษาที่ชุมชนใช้ในการสื่อสารกันเป็นการใช้ผสมผสานกันระหว่างภาษาลาว (อีสาน) กับภาษาเขมร แต่ไม่ว่าจะสื่อสารด้วยภาษาใด ชาวชุมชนก็สามารถเข้าใจกันได้ดีจนไม่มีอุปสรรคใดๆ

ความสัมพันธ์ของชุมชนสองประเทศ (ไทย-กัมพูชา) และพลวัตชายแดนด้านช่องสะง่า

คนในชุมชนตำบลไพรพัฒนากับชุมชนท้องถิ่นกัมพูชา มีความสัมพันธ์อันดีต่อกันมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ครั้งอดีต เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนตำบลไพรพัฒนากับชุมชนบ้านสระซึก ต.ตะเปรียงไพร อ.อันลองเวง จ.อุดรธานี (กัมพูชา) ซึ่งอยู่ห่างจากด่านชายแดนช่องสะง่าประมาณ 3 กิโลเมตร โดยคนทั้งสองชุมชนได้กลายเป็นเพื่อนกัน มีหลายคู่แต่งงานมีครอบครัวเป็นชาย-สะใภ้ ข้ามแดนกันไปมา ซึ่งความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นนี้ได้พัฒนาจากการค้าวัว-ควายในอดีต ทั้งนี้ ชุมชนของสองประเทศสามารถสื่อสารกันทั้งภาษาไทยและภาษาเขมร นอกจากนี้ ยังมีการร่วมงานบุญ เช่น งานบวช และงานแต่งงาน เป็นต้น

ใน “ยุคโชติช่วงชัชวาล” อันมีพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี (พ.ศ. 2523-2531) กองกำลังทหารฝ่ายรัฐบาลกัมพูชาไล่ต้อนกลุ่มเขมรแดงจนประชิดชายแดนไทย รัฐบาลไทยได้เปิดทางให้กองกำลังของเขมรแดงเข้าตั้งฐานทัพในเขตไทยในปี พ.ศ. 2538 ทหารฝ่ายรัฐบาลได้ส่งกองกำลังรุกคืบเข้าอันลองเวง ทำให้ประชาชนจากอันลองเวงอพยพเข้าเขตไทยที่ศูนย์อพยพที่บ้านนาตำบล ต.ไพรพัฒนา อ.ภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ พื้นที่บริเวณช่องสะง่าไร้คนสัญจร เพราะเป็นเขตอิทธิพลของเขมรแดง ทำให้การไปมาหาสู่กันระหว่างชุมชนสองฝั่งเกิดความยุ่งยากขึ้น ความสัมพันธ์อันดีที่น้องถูกตัดขาด ส่วนทางการไทยเองก็มีคำสั่งห้ามไม่ให้ชาวบ้านที่มีที่ทำกินอยู่ติดแนวชายแดนเข้าไปพื้นที่ ตลอดจนห้ามมิให้ทำการค้าขายในเขตพื้นที่ชายแดน หรือข้ามแดนไปทำมาค้าขายกัน ด้วยเหตุผลด้านความปลอดภัย

ต่อมา เป็น “ยุคเปลี่ยนสนามรบ เป็นสนามการค้า” นำโดยพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ นายกรัฐมนตรี ทำให้ด่านช่องสะง่า ซึ่งเป็นช่องทางที่ทุรกันดาร เคยมีการใช้เดินเท้าลำเลียงอาวุธ ยุทโธปกรณ์ของทหารเขมรแดง และรถยนต์ขับเคลื่อนสี่ล้อที่ซักลากไม้ของกลุ่มเขมรแดงเข้าสู่ไทย ได้แปรเปลี่ยนเป็นจุดผ่อนปรนชั่วคราว การไปมาหาสู่กันของชุมชนสองประเทศได้กลับมาอีกครั้ง รวมทั้งเกิดการค้าขายขึ้นทั้งสองฝั่ง

กระทั่งถึง “ยุคคาสีโน” นำโดย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี รัฐบาลไทยและรัฐบาลกัมพูชา ได้ร่วมกันเปิดด่านชายแดนช่องสะง่าอย่างเป็นทางการ โดยยกฐานะด่านให้เป็นด่านสากล ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2546 พร้อมกับให้ย้ายด่านช่องสะง่าจากที่ตั้งเดิมมาอยู่ที่ที่ตั้งในปัจจุบัน ซึ่งนอกจากจะส่งผลให้ความสัมพันธ์และการค้าขายระหว่างชุมชนทั้งสองประเทศได้รับการพัฒนาต่อยอดจากยุคเปลี่ยนสนามรบให้เป็นสนามการค้าแล้ว ในปี พ.ศ. 2548 ได้มีการพัฒนาเส้นทางให้กว้างขึ้น โดยเชื่อมต่อกับทางหลวงหมายเลข 67 ของกัมพูชา อันเป็นโครงการความช่วยเหลือให้แบบให้เปล่าของราชอาณาจักรไทยต่อราชอาณาจักรกัมพูชา ของกรมทางหลวง ระยะทาง 18 กิโลเมตร (ช่องสะง่า-อันลองเวง) ความกว้าง 8 เมตร ค่าก่อสร้าง 92 ล้านบาท เริ่มต้น 21 พฤศจิกายน 2548 วันสิ้นสุด 15

กรกฎาคม 2549 ทั้งนี้ ทางหลวงดังกล่าว ยังเชื่อมกับแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของกัมพูชา คือ นครวัด-นครธม ในจังหวัดเสียมเรียบ ซึ่งทำให้เกิดการท่องเที่ยวตามมา และด้วยระยะทางจากด่านช่องสะง่าถึงเสียมเรียบเพียง 140 กิโลเมตร ทำให้ด่านช่องสะง่ามีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากด่านชายแดนอื่นๆ กล่าวคือ เป็นด่านชายแดนที่เป็นช่องทางเข้าสู่โบราณสถาน นครวัด-นครธม ที่ใกล้ที่สุดจากฝั่งไทย นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาเส้นทาง C-1 จากอันลองเวงถึงปราสาทพระวิหาร ในจังหวัดพระวิหารของกัมพูชา เพื่อเชื่อมโยงโบราณสถาน นครวัด-นครธม-ปราสาทพระวิหาร เข้าด้วยกัน

ในปี พ.ศ. 2555 รัฐบาลกัมพูชา นำโดยฮุน เซน นายกรัฐมนตรี ได้อนุญาตให้เปิดบ่อนคาสิโนขึ้นที่ช่องสะง่า

ในฝั่งไทย บ้านแซวไปร์ ตำบลไพรพัฒนา อำเภอภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ มีหมู่บ้าน 2 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านแซวไปร์หมู่ที่ 4 และบ้านแซวไปร์หมู่ที่ 8 ปัจจุบันมีจำนวนประชากร ในหมู่ที่ 4 จำนวน 1,062 คน แยกเป็นชาย 547 คน หญิง 515 คน และมีจำนวนหลังคาเรือน 254 หลังคาเรือน ในหมู่ที่ 8 ปัจจุบันมีจำนวนประชากร จำนวน 965 คน แยกเป็นชาย 511 คน หญิง 454 คน และมีจำนวนหลังคาเรือน 146 หลังคาเรือน (ข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบลไพรพัฒนา ณ 2557)

อาณาเขต บ้านแซวไปร์ หมู่ที่ 8 (แซวไปร์ใต้)

ทิศเหนือ จรด บ้านแซวไปร์ หมู่ที่ 4 ตำบลไพรพัฒนา อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ

ทิศใต้ จรด แนวเทือกเขาพนมดงรัก เป็นเขตกั้นระหว่างประเทศไทยกับประเทศกัมพูชา

ทิศตะวันออก จรดเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยศาลา

ทิศตะวันตก จรด บ้านโอร်ทะเลัน ตำบลจรัส อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์

ชุมชนบ้านแซวไปร์ หมู่ที่ 8 เป็นชุมชนที่แยกออกจากบ้านแซวไปร์ หมู่ที่ 4 ซึ่งประชาชนในชุมชนได้อพยพจากทั่วสารทิศ เข้าพื้นที่ในปี พ.ศ. 2522 ภายหลังจากที่รัฐบาลไทยทำการปราบปรามคอมมิวนิสต์ โดยเข้าทำไร่มันสำปะหลัง ในอดีตมีประชากรประมาณ 200 ครัวเรือน แต่ปัจจุบันจำนวนครัวเรือนลดลงเหลือ 146 ครัวเรือน (นายสันต์ (ชื่อสมมติ). สัมภาษณ์วันที่ 7 พฤศจิกายน 2556) ชาวบ้านแซวไปร์ หมู่ที่ 8 มีที่ดินที่บ้านเรือนและที่ทำกินมีเนื้อที่ราว 7,000 ไร่ นอกจากนี้ ยังมีประชาชนอีกกลุ่มหนึ่งเดินทางมาจากจังหวัดอุบลราชธานี และส่วนหนึ่งเป็นผู้ที่เล่นการพนันมาจากบ้านเดิม โดยประชาชนส่วนนี้ย้ายเข้าเมื่อปี พ.ศ. 2530 สาเหตุของการอพยพเนื่องจากได้รับข่าวว่าบริเวณนี้ “ไม่ยังหนา ป่ายังกว้าง” หมายถึง ยังมีพื้นที่ป่าที่สามารถแผ้วถางทำไร่เป็นจำนวนมาก จึงพากันขายที่ดินจากบ้านเดิมแล้วเข้าซื้อที่ดินในเขตป่าโดยซื้อในราคาถูก ซึ่งชาวบ้านกลุ่มดังกล่าวสามารถถือครองที่ดินตั้งแต่ 50-150 ไร่ต่อ 1 ครอบครัว และได้ใช้ที่ดินในการทำไร่มันสำปะหลังทำให้พอมีรายได้จนเจือครอบครัว แต่ต่อมาได้มีการประกาศเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยศาลาทับที่ของชาวบ้านทั้งหมด จนชาวบ้านต้องเข้าร่วมต่อสู้เรียกร้องภายใต้องค์กรสมัชชาคนจน แต่การต่อสู้ไม่ประสบผลสำเร็จ ช้ำยังต้องเสียเงินเป็นค่าใช้จ่ายในการเรียกร้องอีกด้วย

การสูญเสียที่ดินจากการประกาศเขตรักษาพันธุ์ป่าห้วยศาลา และความเสียหายที่ที่ดิน ทรัพย์สินที่
ท่วมเทอย่างเพื่อให้ได้มา ทำให้คนกลุ่มนี้หันกลับไปเล่นการพนัน

บ้านแซวไปรหมู่ที่ 4 ยังรวมถึงบ้านเรือนที่ตั้งอยู่บริเวณช่องสง่างาเมืองใหม่ จำนวน 30 ครัวเรือน
คนในชุมชนส่วนใหญ่มีอาชีพทำไร่มันสำปะหลัง โดยคิดเป็นเนื้อที่ประมาณ 170 ไร่ ทำสวนยางพารา
ประมาณ 200-300 ไร่ (เฉลี่ย ครอบครัวละ 3-15 ไร่) ทำนา โดยปลูกข้าวเจ้าหอมมะลิ ประมาณ 20-30
ครอบครัว เนื้อที่ 130 ไร่ (เฉลี่ย ครอบครัวละ 5 ไร่) ผู้ไม่มีที่ดินทำกิน 25 ครอบครัว มีบางครอบครัวเช่า
ที่นาของชาวบ้านหมู่ที่ 4 ทำนา โดยค่าเช่าประมาณ 1,500 บาท ต่อปีต่อไร่ ในอดีตในชุมชนเคยมีการ
เลี้ยงปศุสัตว์ (วัวควาย) แต่ต่อมาจำนวนผู้เลี้ยงได้ลดลง เนื่องจากขาดแคลนทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ นอกจากนี้
ยังมีผู้มีอาชีพรับจ้างทั้งในและนอกชุมชนและกรุงเทพฯ รายได้ของประชากร ประมาณ 30,000 บาทต่อปี
เยาวชนเรียนหนังสือในสถานศึกษาภายในชุมชนประมาณร้อยละ 30 อีกร้อยละ 30 ออกไปเรียนนอก
ชุมชน และส่วนที่เหลือ ออกไปทำงานต่างถิ่น (ประชุมกลุ่มย่อย. วันที่ 7 พฤศจิกายน 2556)

ในปี 2547 เริ่มมีความเปลี่ยนแปลงด้านอาชีพของชุมชน ภายหลังจากที่รัฐบาล นำโดย พ.ต.ท.
ทักษิณ ชินวัตร มีนโยบายส่งเสริมการปลูกยางพารา เมื่อสามารถกรีดยางได้ และชาวบ้านเริ่มมีรายได้
จากการราคายางพารา ทำให้วิถีชีวิตชาวบ้านเริ่มเปลี่ยนแปลงไปด้วย นางสาว เล่าว่า ตนเองมีต้นยาง
1,300 ต้น เริ่มกรีดยางเมื่อประมาณ 3-4 ปีมาแล้ว แต่ปีนี้ (2556) ราคายางตก รัฐบาลรับปากจะให้
ค่าชดเชยไร่ละ 2,520 บาท ขณะที่ค่าครองชีพสูง เงิน 100 บาท ซื้อของได้ไม่กี่อย่าง มีลูก 3 คน ชีวิต
ทำงานหนักขึ้น ช่วงกลางวัน ออกไปรับจ้าง ตอนเย็นทำงานบ้าน เทียงคืนถึงตี 5 ออกกรีดยาง ทุกวัน
อังคารจะมีตลาดนัดขายยาง ทำให้มีเงินหมุนในมือ แต่ค่าต้นทุนในการปลูกยางก็สูง ค่าปุ๋ย ค่าแรงขึ้น
เป็น 300 บาท (นางสาว (ชื่อสมมติ). สัมภาษณ์วันที่ วันที่ 7 พฤศจิกายน 2556)

นายสันต์ เล่าอีกว่า ตนปลูกยางพาราได้ 11 ปีแล้ว และได้กรีดยางเมื่อ 4 ปีที่ผ่านมา ทำให้มี
รายได้มากกว่าก่อนที่ยังไม่ได้ปลูกยาง การมีรายได้สูงขึ้น ทำให้ชาวบ้านบางคนใช้จ่ายฟุ่มเฟือยมากขึ้น
กว่าในอดีต รวมทั้งมีการเล่นการพนัน ทำให้มีคนภายนอกที่เป็นนักพนันอาชีพเข้าสู่ชุมชนและเปิดบ่อน
ขึ้นตามสวนยางพาราขึ้นในชุมชน (นายสันต์ (ชื่อสมมติ). สัมภาษณ์วันที่ 7 พฤศจิกายน 2556)

บทที่ 4

การพนันชายแดน

ในการศึกษา การพนันชายแดน ผู้ศึกษาได้จำแนก ออกเป็น 2 หัวข้อ คือ 4.1 ประเภทและชนิดของการพนันชายแดนก่อนและหลังการมีบ่อนคาสิโนช่องสง่า และ 4.2 บ่อนคาสิโนช่องสง่า ดังนี้

4.1 ประเภทและชนิดของการพนันชายแดนก่อนและหลังการมีบ่อนคาสิโนช่องสง่า

ชุมชนต่อแดนไทย

4.1.1 ประเภทและชนิดของการพนันชายแดนก่อนการมีบ่อนคาสิโนช่องสง่า

ชุมชนต่อแดนไทย

ฝั่งไทย

การพนันของชาวบ้านก่อนที่จะมีบ่อนคาสิโนช่องสง่า ยังเป็นการพนันพื้นบ้านที่อิงอยู่กับวิถีเกษตรกรรม เช่น การพนันไก่ชน และการเล่นโบก ซึ่งอุปกรณ์การเล่นพนันได้จากผลผลิตทางการเกษตรและหาได้จากสภาพแวดล้อมในพื้นที่ นอกจากนั้นยังมีการพนันที่มีลักษณะที่มีคนนำเข้าสู่ชุมชน เป็นเกมส์ และใช้อุปกรณ์การเล่นพนันเป็นการนำเข้ามาจากภายนอก เช่น ไฮโล ไพ่ และมีการพนันที่เป็นที่นิยมทั่วไป เช่น หวยใต้ดิน ซึ่งในระยะหลังมีการเล่นหวยหุ้น ซึ่งมีความถี่มากกว่าหวยใต้ดิน ดังรายละเอียดของชนิดของการพนัน ดังนี้

1) การพนันพื้นบ้าน

การพนันไก่ชน

การชนไก่เป็นการพนันอีกชนิดหนึ่ง แต่เนื่องจากในหมู่บ้านไม่มีสนามไก่ชน นักพนันจึงต้องเดินทางไปเล่นพนันที่บ้านโคกชาติ ต.ไพรพัฒนา อ.ภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ ซึ่งอยู่ในตำบลเดียวกัน ซึ่งเป็นบ่อนที่เป็นที่รู้จักกันดีของนักพนันทั้งในฝั่งไทยและฝั่งกัมพูชา

การพนันโบก

ในหมู่บ้านมีการเล่นการพนันที่ได้รับความนิยมสูงโดยเฉพาะในหมู่ผู้สูงอายุ คือ โบก มีการเล่นทั้งในหมู่บ้านและนอกหมู่บ้าน รูปแบบของอุปกรณ์การเล่นพนันคล้ายกับไฮโล แต่แทนที่จะใช้ลูกเต๋า กลับใช้เม็ดมะขาม ซึ่งนิยมใช้มะขามจำนวน 2 เม็ด แล้วผ่าครึ่งซีก ได้เป็นเม็ดละ 2 ซีก รวมเป็น 4 ซีก หรือ 4 เปียง ซึ่งโบกแบบนี้เรียก “โบก 4”

ส่วนโบกที่นิยมเล่นในบ้านแซรไปไร่ใช้เม็ดของหมากแต่ (มะค่าโมง) จำนวน 4 เม็ด นำเม็ดหมากแต่ทั้งหมดไปผ่าครึ่ง จะได้เม็ดครึ่งซีก 8 ชิ้น หรือ 8 เปียง (ซีก) หรือที่เรียกว่า “โบก 8” ซึ่งเป็นโบกที่เล่นกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ ประกอบด้วยส่วนที่เป็นเนื้อเม็ดในและเปลือกเม็ดใน และแต่ละซีกมี 2 สี คือ สี

ขาว (สีเนื้อเม็ดใน) และสีดำ (น้ำตาลแก่-เปลือกของเม็ดใน) แล้วใช้กะลามะพร้าวครอบ ก่อนเขย่าและตบ (วาง) ลงกับพื้น โดยคิดว่ากะลาไว้รูดลูกขาแขง การแทงหรือทาย แขวง คู่-คี่-ด้าล้าวน-ขาวล้าวน โดย “คู่” คือ สีดำหรือขาวที่มีจำนวนเป็นเลขคู่ ได้แก่ 2,4,6,8 “คี่” คือ สีดำหรือขาวที่มีจำนวนเป็นเลขคี่ ได้แก่ 1,3,5,7 “ด้าล้าวน” คือ แต่ละซีกได้ค้ำว่าหน้าหันด้านที่เป็นสีเนื้อเม็ดในลง โดยผู้เล่นจะมองเห็นเฉพาะสีของเปลือก ซีกเม็ดในที่เป็นสีน้ำตาลแก่ หรือที่เรียกว่าด้า ทุกเม็ด ด้าล้าวน จึงหมายถึง ทุกเม็ดคว่ำจนเป็นสีดำทุกเม็ด ส่วน “ขาวล้าวน” คือ ทุกเม็ดได้หงายให้เห็นสีขาวของเนื้อเม็ดในทุกเม็ด เรียกว่า ขาวล้าวน ถ้าผู้เล่นแทง ถูกเจ้ามือต้องจ่ายเงินเท่าจำนวนที่ลงพนัน

การเล่นโบกไม่มีการเล่นที่ซับซ้อน การจ่ายก็จ่ายเท่าจำนวนเงินที่ลงพนัน ที่ถือว่าซับซ้อนมี เพียง เมื่อจะแทงพนัน ลูกขามีความเชื่อมั่นและแน่ใจว่า ตัวเองรู้ว่าโบกจะออกอะไร เมื่อมีความเชื่อมั่น ก็ จะบอกกับเจ้ามือให้รู้ว่า ตัวเองต้องการจะใช้เงื่อนไขใหม่ เพื่อที่จะได้เงินที่เจ้ามือต้องจ่ายมากขึ้นเป็น เท่าตัว ว่า “3 ยก” หรือบอกตัวเลข แล้วตามด้วยคำว่า “ยก” เช่น 1 ยก 2 ยก 4 ยก 5 ยก 6 ยก 7 ยก หรือ 8 ยก หมายถึง โบกที่ออกจะออกเป็นสีขาว 3 เม็ด หรือตามตัวเลขอื่นที่บอก ถ้าโบกไม่ออกตามนั้น ให้เจ้ามือกิน แต่ถ้าโบกออกตามตัวเลขที่แจ้ง เจ้ามือจะต้องจ่ายเป็น 2 เท่าของจำนวนเงินที่นักพนันที่ บอกให้ยกนั้นแทง

โบกเป็นการพนันที่มีมาแต่สมัยโบราณของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สาเหตุที่มีการ รื้อฟื้นนำโบกกลับมาเล่นในชุมชน เนื่องจากการเล่นพนันไฮโลมีการโกงกันมาก แต่อย่างไรก็ตาม โบกที่ เล่นก็ยังมีมีการโกงกัน อาจเป็นการฝังแม่เหล็กในเม็ดในหมากแต่ เป็นต้น

2) การพนันในลักษณะที่มีผู้นำเข้าสู่ชุมชน

การพนันไฮโล

โดยเจ้ามือเป็นมืออาชีพจากภายนอก เข้าสู่ชุมชนได้ด้วยการแต่งงานกับคนในชุมชน

การพนันไพ่

ประเภทที่เล่นพนันมีไพ่ป๊อกแดงและผสมสิบ แต่มีผู้เล่นพนันไพ่ไม่มากนักเมื่อเปรียบเทียบกับการเล่น ประเภทอื่น

การพนันหวย

การพนันหวยใต้ดินเป็นประเภทการพนันที่มีการเล่นมากเหมือนชุมชนทั่วไป

มวยตู้

ในหมู่บ้านแซร์ปรีมีสถานที่เล่นพนันมวยตู้จำนวน 2 แห่ง เป็นที่ชุมนุมนักพนันแห่งละประมาณ 5-10 คน โดยเล่นทั้งวันเสาร์และอาทิตย์ โดยรับชมการแพร่ภาพจากสถานีโทรทัศน์ ช่อง 3 และ

สถานีโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 7 ส่วนมวยของช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ไม่นิยมมากนักและไม่มีการเล่น วงเงินที่เล่นมักไม่มาก เรียกกันว่า “เล่นพอได้ซื้อเหล้ากิน” ในปัจจุบัน สถานีที่เล่นพนันได้หยุดไปแล้ว เนื่องจากเครื่องรับโทรทัศน์ตั้งอยู่ด้านหน้าของร้านอาหารของลูกสาวของเจ้าของสถานี สาเหตุที่ปิดลง เนื่องจากการเล่นพนันได้เล่นอย่างเปิดเผย ทำให้หลาย ๆ ซึ่งก็คือลูก ๆ ของลูกสาวไม่เป็นอันทำการบ้าน หรืออ่านหนังสือ ในที่สุด ก็จึงตัดสินใจเลิกการเล่นพนัน เพื่อเห็นแก่หลาน ๆ แต่สถานีที่เล่นพนันมวยตู้อีกแห่งยังดำเนินการต่อไป

ประเภทและชนิดของการพนันชายแดนหลังการมีบ่อนคาสีโนช่องสง่างามชุมชนต่อแดนไทย ผังไทย

หลังจากที่ชุมชนมีมาตรการในการลดละเลิกการพนันในงานศพ และมีการชี้แนะให้นักพนันให้เข้าเล่นการพนันในบ่อนคาสีโน ซึ่งเป็นสถานที่เล่นการพนันโดยถูกกฎหมาย ทำให้พื้นที่ในการเล่นพนันของนักพนันอาชีพในชุมชนลดน้อยลง แต่การเล่นการพนันก็หาได้ลดลงไม่ การพนันที่นักพนันอาชีพเล่นคือ ไฮโล โบก และไก่ชน เนื่องจากนักพนันอาชีพในชุมชนไม่ยอมเข้าบ่อนคาสีโน ด้วยเห็นว่า ไม่มีทางเอาชนะทางบ่อนได้ และเห็นว่า บ่อนคาสีโนคือสถานที่สำหรับคนรวย โดยได้ย้ายสถานที่เล่นพนันที่เคยเล่นในงานศพโดยเข้าเล่นนอกเขตชุมชน เช่น สวนยางพารา เป็นต้น แต่ส่วนใหญ่ได้ย้ายไปเล่นในเขตอำเภออื่น เช่น อ.บัวเขต จ.สุรินทร์ (ห่างจากชุมชนราว 20 กิโลเมตร และ อ.สังขะ จ.สุรินทร์ (ห่างชุมชนราว 40 กิโลเมตร)

ในระยะหลังภายในชุมชนเองก็มีการเล่นหวยหุ้น ซึ่งมีความถี่มากกว่าหวยใต้ดิน โดย เล่นวันละ 4 ครั้ง คือ 10.00 น. 12.00 น. 14.00 น. และ 16.00 น. แต่มีผู้เล่นจำนวนไม่มากนัก ทั้งนี้ เนื่องจากความถี่ของหวยหุ้น ทำให้ผู้เล่นเสียเงินมากกว่าเล่นหวยใต้ดิน

ช่วงเวลาเล่นพนันและกลุ่มอายุ-อาชีพของผู้เล่น

ส่วนใหญ่การเล่นการพนันของคนในชุมชนนิยมเล่นในช่วงกลางวัน เนื่องจากหากเล่นในช่วงกลางวันไม่ต้องใช้แสงไฟฟ้าส่องสว่างให้เป็นที่ผิดสังเกตเหมือนในช่วงกลางคืน ขณะเดียวกัน หากเล่นกันในเวลากลางวันก็สามารถหลบเล่นได้ในทุกสถานที่ที่ลับหูลับตาผู้คน ซึ่งหากไม่เล่นกันภายในชุมชน ก็มีสถานที่ลับตาผู้คนเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะสวนยางพารา ประเภทการพนันที่เล่นตามสวนยางคือ โบก และ ไฮโล ซึ่งเป็นการพนันที่นิยมเล่นกันมากในชุมชน โดยมีการย้ายสถานที่เล่นไปเรื่อย ๆ เพื่อหลบเกลื่อนและสร้างความลับสนให้แก่เจ้าหน้าที่

ผู้เล่นนั้นสามารถจำแนกได้ 3 กลุ่มตามช่วงอายุ ดังนี้

1. นักพนันอายุ 60 ปีขึ้นไป ประเภทการพนันที่นิยมเล่น คือ โบก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง โดยให้เหตุผลว่า เพื่อ “หาค่ากับข้าว” ส่วนใหญ่ของผู้สูงวัยได้แก่ผู้ที่ไม่มีงานทำ ไม่มีสวนยาง ไม่มีที่นา โดยมีผู้เล่นหลักประมาณ 20 คน
2. คนวัยช่วงทำงานอายุ 40 ปีขึ้นไปส่วนใหญ่ไม่มีที่ทำกิน ประเภทการพนันที่นิยมเล่น คือ ไฮโล ในจำนวนนี้มีนักพนันอาชีพ 2 คน ไม่มีงานทำเป็นหลักแหล่ง แต่เดินสายเล่นไฮโลเพียงอย่างเดียว นักพนันกลุ่มนี้ถือว่าเป็นนักพนันกลุ่มใหญ่ที่สุด คือ ประมาณ 30-40 คน มีทั้งนักพนันในชุมชนและนักพนันภายนอกที่มาจาก อ.เดชอุดม จ.อุบลราชธานี อ.สังขะ จ.สุรินทร์ อ.กันทรลักษ์ จ.ศรีสะเกษ
3. เยาวชน นิยมเล่นพนันประเภทไพ่ตามงานศพ เล่นครั้งละ 5-10 บาท มีได้เสียที่หลักร้อยบาท เมื่อกลางปี 2556 ในหมู่ที่ 8 ได้มีการกวาดขันจากฝ่ายปกครอง โดยมีการณรงค์ให้หมู่บ้านเป็นหมู่บ้านปลอดเหล้าและการพนันในงานศพ กำหนดมาตรการหลายประการ ตั้งแต่จับกุมนักพนัน ขอร้อง และแนะนำให้นักพนันเลิกเล่นการพนันในชุมชน แต่ถ้าเลิกไม่ได้ก็ขอให้ไปเล่นในบ่อนคาสีโนช่องสง่า ส่งผลให้นักพนันรายใหญ่ย้ายไปเล่นการพนันที่บ่อนช่องสง่า

บ้านแซวไปร์กับบ่อนคาสีโนช่องสง่า

ก่อนการเปิดบ่อนช่องสง่าอย่างเป็นทางการ ชาวบ้านในชุมชนแซวไปร์ หมู่ที่ 4 ได้เคยเดินสำรวจเส้นทางจากตำบลไพรพัฒนา-ช่องสง่า โดยร่วมกับนายสุจริต นันทมนตรี ขณะดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งใช้เส้นทางบ้านนาตำบล เลี้ยวขวาขึ้นสันเขาพนมดงรักและวกลงสู่ด่านช่องสง่า ระยะทาง 17 กิโลเมตร อันเป็นถนนเส้นทางการเข้าสู่ช่องสง่าในปัจจุบันที่ตัดตรงผ่านบ้านแซวไปร์ และเข้าสู่ด่านช่องสง่า ด้วยระยะทาง 12 กิโลเมตร และจากความใกล้ชิดกับผู้ว่าฯ ดังกล่าว ผู้นำชุมชนจึงได้จัดทำโครงการเพื่อการลดละเลิกการพนัน เพื่อสนองตอบกับนโยบายเลิกอบายมุขของจังหวัด เมื่อมีการตั้งบ่อนคาสีโนช่องสง่า ผู้นำชุมชนได้ขอให้นักพนันในหมู่บ้านเลิกเล่นการพนันในชุมชน โดยให้ไปเล่นพนันที่บ่อนช่องสง่า ซึ่งเป็นสถานที่ๆ เล่นการพนันโดยไม่ผิดกฎหมาย จึงมีนักพนันที่เป็นนักพนันโดยอาชีพเดินทางไปเล่นพนันที่บ่อนคาสีโนช่องสง่า ประจวบเหมาะกับทางบ่อนคาสีโนช่องสง่า ได้มีนโยบายในการประชาสัมพันธ์เพื่อให้มีนักพนันเข้าเล่นการพนันในบ่อนให้มาก ด้วยการบริหารจัดการโน้มน้าวชักนำให้คนเข้าบ่อนโดยให้รายได้แก่รถตู้บริการ ชาวบ้านจึงเดินทางไปเล่นการพนันในบ่อนช่องสง่าโดยโดยสารรถตู้ ซึ่งจะมีรถตู้ที่พาคนไปเข้าบ่อนเพราะรถตู้มีเงื่อนไขกับบ่อนว่าจะต้องหาคนขึ้นรถไปให้ได้ 8 คน จึงจะจ่ายค่าน้ำมันให้

เจ้าของรถตู้ซึ่งเป็นรถจังหวัดศรีสะเกษ จะมาจ่ายให้ชาวบ้านวันละ 100 บาท รถตู้มารับตั้งแต่ช่วงเวลา 11.00-18.00 น. ในช่วงแรกๆ จะมีประมาณวันละ 10 คน ปัจจุบันจะมีคนไปประจำ 5-6 คน ส่วนใหญ่ อายุ 40 ปีขึ้นไป จุดรอจะอยู่ที่หน้าอนามัยหมู่บ้าน บางคนไม่เคยเล่นการพนัน แต่เมื่อได้เข้าบ่อนแล้วได้ ทำให้กลายเป็นคนติดการพนัน การรับจ้างขึ้นรถตู้ไปบ่อนไปแล้วต้องเล่น ถ้าไม่เล่นการพนันทางบ่อนจะไม่ให้เข้าอีก ดังนั้น เมื่อไปจึงต้องไปนั่งถือไพ่ หรือต้องเล่น ซึ่งในช่วงหลังๆ นักพนันที่ไปจากอำเภอภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ ทางบ่อนมักไม่อนุญาตให้เข้าบ่อน เพราะทางบ่อนรู้ว่า เมื่อไปแล้วไม่ยอมเล่นพนัน ส่วนผู้ที่ตั้งใจไปเล่นการพนันในบ่อน ถ้าเป็นชวานาก็มักมีฐานะดี แต่ส่วนใหญ่มักเป็นชาวสวนยาง ส่วนหนึ่งได้แก่ข้าราชการที่เกษียณอายุราชการก่อนกำหนด (early-retired) โดยใช้เงินจากการเกษียณราชการ นอกจากนี้ยังมีกลุ่มผู้สูงอายุ อายุ 60 ปีขึ้นไปที่มีรายได้จากเงินเบี้ยผู้สูงอายุบ้าง หรือเงินที่ลูกหลานที่ออกไปทำงานต่างถิ่นส่งมาให้บ้าง บางรายว่างงาน ขาดเพื่อน ว้าเหว่ ก็ไปบ่อนเพื่อที่จะได้พบเพื่อนเก่า และยังมีของกินที่ทางบ่อนเตรียมไว้บริการโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอีกด้วย นักพนันที่เสียเงินเพราะเล่นพนันจนหมดตัว บางคนหนีไปบวช บางคนไปมีสามีใหม่ บางคนก็ยึดการเล่นพนันเป็นอาชีพไปก็มี ซึ่งในชุมชนมีอยู่ประมาณ 5-7 คน

รายชื่อหมู่บ้าน ใน อ.ภูสิงห์ และ อ.ขุนันท์ จ.ศรีสะเกษ ที่มีชาวบ้านรับจ้างขึ้นรถตู้ไปบ่อนคาสีโน
ช่องสง่า

ตำบล	หมู่บ้าน
ละลม	ห้วยตามอญ ชะยุ่ง ละลม
ห้วยตามอญ	ห้วยตามอญ หนองซัด ไทยถาวร
ไพรพัฒนา	โคกแดง โคกชาด โอบังโก้ว นาสวรรค์ ไพรพัฒนา นาตำบล แซรไปร้ หมู่ที่ 4 แซรไปร้ หมู่ที่ 8
โคกตาล	โคกตาล ศาลา
ดงรัก	สันติสุข ดงรัก ไร่พัฒนา จำปานวย แซชะไปร้ กลาง คูสีแจ

เปรียบเทียบการพนันก่อนและหลังการมีบ่อน ของบ้าน แชรไปร์ หมู่ 8

ประเภท	ก่อนมีบ่อนคาสีโน	หลังมีบ่อนคาสีโน
การพนัน	<p>การพนันพื้นบ้าน</p> <p>โก๋ชน โบก</p> <p>การพนันในลักษณะที่มีผู้นำเข้าสู่ชุมชน</p> <p>ไฮโล ไพ่ หวยใต้ดิน มวยตู้</p>	<p>โก๋ชน หวยใต้ดิน หวยหุ่น มวยตู้</p> <p>บ่อนคาสีโน (พนันบนเครื่อง ได้แก่ สล็อตแมชชีน และไฟโปกเกอร์ ส่วนพนันบนโต๊ะ ได้แก่ รูเล็ต บาคารา โปกเกอร์)</p>

จะเห็นได้ว่า การพนันในชุมชนยังคงเหลือการเล่นหวยใต้ดินและการเล่นหวยหุ่นเล่นมากขึ้น เพราะความถี่ของการออกหวยหุ่น รวมทั้งมวยตู้ เพราะชาวบ้านมองว่าเป็นเรื่องปกติเล่นเพื่อคลายเครียดและมีความหวังในรายได้มาจากเงินในครอบครัว นอกจากนี้ยังมีโก๋ชน เพราะยังมีชมรมโก๋ชนตามสวนยางพารา ส่วนบ่อนคาสีโนของสง่าทำให้วิถีพนันของชาวชุมชนเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะในกลุ่มนักพนันอาชีพ ซึ่งมีอยู่ประมาณ 5-7 คน โดยผันตัวเองเข้าเล่นในบ่อนอย่างนักพนันอาชีพ ส่วนชาวบ้านทั่วไป ก็เข้าเล่นในบ่อนคาสีโนเป็นจำนวนมากในระยะเริ่มมีการเปิดบ่อนคาสีโน ในลักษณะเห่อของใหม่ และในจำนวนนั้นได้กลายเป็นนักพนันอาชีพที่เข้าบ่อนเป็นประจำ ต่อมาจำนวนผู้เข้าบ่อนก็ลดจำนวนลง มีเพียงชาวบ้านที่รับจ้างขึ้นรถตู้เข้าบ่อนเพื่อรับเบี่ยเลี้ยงที่บ่อนจ่ายให้ และในจำนวนนี้ก็มีผู้ที่กลายเป็นนักพนันอาชีพเช่นกัน

4.1.2 ประเภทและชนิดของการพนันชายแดน ผังกัมพูชา

ในอดีต ก่อนปี พ.ศ. 2549 อันเป็นปีที่ ตามีอก ผู้นำทางทหารของเขมรแดง และเป็นผู้บัญชาการทหารเขมรแดงกลุ่มสุดท้ายที่มีฐานที่มั่นที่อันลองเวงได้เสียชีวิตลง อันลองเวง คือ ฐานที่มั่นของกลุ่มเขมรแดง ที่เป็นเสมือนเมืองหลวงของเขมรแดง ซึ่งเป็นกลุ่มต่อต้านรัฐบาลกัมพูชาประชาธิปไตย ภายหลังจากยึดอำนาจการปกครองโดยกองกำลังทหารเวียดนาม และเป็น 1 ในลานสังหาร (Killing Fields) ในกัมพูชา อันลองเวงจึงเป็นศูนย์กลางอำนาจทางการเมืองและการทหารของเขมรแดงที่มีความเข้มข้นยิ่งกว่าพื้นที่อื่นในเขตยึดครองของเขมรแดง

เขมรแดง หรือกลุ่มอำนาจที่ปกครองกัมพูชาภายใต้ทฤษฎีสังคมนิยม ยึดแนวทางการปฏิวัติของชนชั้นกรรมาชีพ มีทัศนคติต่อต้านทุนนิยม เพื่อสร้าง “สังคมใหม่” นอกจากนี้ ในห้วงเวลาดังกล่าว สภาพทางสังคมในอันลองเวงยังอยู่ในภาวะสงครามอย่างยาวนานกว่า 40 ปี (2513-2549) หรือตั้งแต่การสู้รบด้วยอาวุธของกลุ่มปัญญาชนปารีสกับรัฐบาลลอน นอล ซึ่งด้วยสภาพการณ์เช่นนี้ ทำให้วิถีชีวิตของประชาชนในอันลองเวง อันหมายรวมถึงหมู่บ้านรายรอบตัวเมืองอันลองเวง ต้องตกอยู่ในสภาพขาดความมั่นคงในชีวิต ที่สำคัญ สำหรับทัศนะของการปฏิวัติชนชั้นกรรมาชีพเช่นการปกครองของเขมรแดง ถือว่า การพนันเป็นรูปแบบของความเสื่อมโทรมหลงเหลือทางสังคมและเป็นอุปสรรคต่อการสร้างสังคม

ใหม่ จึงทำให้ชาวเขมรไม่นิยมเล่นการพนัน หรือไม่มีการเล่นการพนันในพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่ที่ห่างจากตัวเมือง

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาพบว่า ประชาชนเขมรในเขตอำเภออันลองเวงและบริเวณชุมชนหน้าบ่อนคาสีโนของสง่า ยังมีการเล่นการพนันที่มีลักษณะทั้งเป็นการพนันพื้นบ้านและการพนันที่มีผู้นำเข้ามาภายหลังมีบ่อนคาสีโน ดังนี้

1) การพนันในลักษณะการพนันพื้นบ้าน

มีการเล่นการพนันในหมู่ชาวเขมรในพื้นที่อำเภออันลองเวง ซึ่งรูปแบบและชนิดการพนันทำให้เห็นว่าเป็นการพนันที่มีรากเหง้าของชุมชนดั้งเดิมที่เกี่ยวเนื่องกับวิถีภาคเกษตรกรรม อุปกรณ์การเล่นสามารถหาได้ในพื้นที่ เช่น

พนันชนไก่

เนื่องจากการเลี้ยงไก่ชนในกัมพูชาไม่แพร่หลาย หรือมีกระบวนการส่งเสริมด้านการเพาะเลี้ยงและจัดให้มีการแข่งขันไก่ชน ตลอดจนความพยายามต่อสู้เพื่อให้การพนันชนไก่เป็นการพนันที่ถูกกฎหมายเช่นในไทย จึงทำให้การพนันชนไก่ในกัมพูชาไม่เป็นที่แพร่หลาย และแม้ว่าการเล่นพนันชนไก่ในกัมพูชาไม่มีการเข้มงวดหรือจับกุมจากเจ้าหน้าที่ แต่การพนันชนไก่อก็ยังคงอยู่ในวงจำกัด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าในพื้นที่อันลองเวงตกอยู่ในการปกครองของเขมรแดงเป็นเวลานาน ซึ่งการพนันถือเป็นสิ่งต้องห้ามสำหรับรูปแบบการปกครองด้วยการปฏิวัติชนชั้นกรรมาชีพ หรืออาจเป็นเพราะตกอยู่ในภาวะสงครามเป็นเวลานาน ทำให้ไม่มีการเลี้ยง เพาะและคัดพันธุ์ไก่ชน ซึ่งการดังกล่าวจำเป็นต้องใช้เวลาเป็นอันมากในการเอาใจใส่ในการเลี้ยงดูและฝึกซ้อม ทั้งนี้ ในการศึกษา พบว่า ไม่มีสนามชนไก่เป็นการเฉพาะ การแข่งขันและเล่นพนันเป็นเพียงกลุ่มชาวบ้านที่ทำการล้อมวงและจัดให้มีการชนไก่ภายในบริเวณลานบ้าน การแข่งขันมีขึ้นคู่หรือ 2 คู่ก็เลิกกันไป ส่วนวงเงินพนันอยู่ในวงจำกัด หรือไม่ทำให้ต้องหมดเนื้อหมดตัว หรือมีผลกระทบในด้านต่าง ๆ ตามมา เป็นเพียง “ติดปลายนิ้วมือนวม” จริง ๆ

2) การพนันในลักษณะที่มีผู้นำเข้าสู่ชุมชน

เมื่อสภาพทางสังคมในอันลองเวงคลี่คลายตัว เมื่อมีการเปิดด่านชายแดนช่องสง่า เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2546 และภายหลังที่ ตามีอก ผู้นำทางทหารของเขมรแดงที่มีฐานอยู่ที่อันลองเวงถูกจับกุมดำเนินคดีฆ่าล้างเผ่าพันธุ์และเสียชีวิตลงในปี พ.ศ. 2549 และทหารเขมรแดงที่แปรพักตร์เข้ากับฝ่ายรัฐบาลก่อนหน้านั้น และที่โอนย้ายเป็นทหารฝ่ายรัฐบาลภายหลังการเสียชีวิตของผู้นำทั้ง พล พต และ ตามีอก ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มที่เป็นเจ้าของพื้นที่เดิม โดยเฉพาะทหารระดับนำของกองทัพเขมรแดง ยังคงยึดกุมพื้นที่ จะเห็นได้จากผู้ทำการค้าที่ด่านช่องสง่าเมื่อแรกเปิดได้แก่ครอบครัวของทหารเขมรแดง และยังคงอยู่อาศัยจนปัจจุบัน

การที่ตกอยู่ในสภาพเศรษฐกิจและการเมืองและการทหารเมื่อสมัยเป็นทหารเขมรแดง ซึ่งต้องรับฟังคำสั่ง ปฏิบัติการตามคำบัญชา ต้องสู้รบ ต้องประสบกับภาวะความเป็น-ความตายเท่ากัน บ้างก็สูญเสียชีวิต บ้างก็ทุพพลภาพ ทำให้คนเหล่านี้มีสภาพตื่นต่ออิสรภาพ ตื่นต่อสภาพการณ์ใหม่

อุดมการณ์ “สังคมใหม่” ของเขมรแดงได้ตายไปพร้อมๆ กับชีวิตของผู้เฒ่า ในความคิดของอดีตเขมรแดงคือ “หาเงิน” และ “เอารวยไว้ก่อน” (ทอง (ชื่อสมมติ). สัมภาษณ์. วันที่ มิถุนายน 2556) ทั้งนี้ พบว่าภายหลังการล่มสลายของเขมรแดง อดีตพลพรรคของเขมรแดงทั้งหมด หากไม่เข้าเป็นทหารของฝ่ายรัฐบาลก็ทำการค้าตรงบริเวณด้านชายแดนช่องสะง่า (เดิม) แต่ส่วนใหญ่ โดยเฉพาะคนรุ่นหนุ่มสาวมักเข้าทำงานในเสียมเรียบ อันเป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับโลกของกัมพูชา มีนครวัด-นครธม เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ถึงกับมีคำกล่าวที่ว่า “See Angkor Wat and Die” อังลองเวงตั้งอยู่ห่างจากเสียมเรียบเพียง 140 กิโลเมตร โดยเข้าทำงานในหน่วยธุรกิจเอกชน โดยเฉพาะธุรกิจโรงแรม ซึ่งในเสียมเรียบมีจำนวนมากกว่า 200 แห่ง ร้านอาหาร และองค์กรพัฒนาเอกชน เช่น AMK – Mikroheranhvatho (Kampuchea) องค์กรเพื่อให้อุปถัมภ์เงินแก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อย กอปรกับในห้วงเวลาเดียวกัน ได้เกิดกระแสการเปิดบ่อนคาสีโนจำนวนมากในกัมพูชา ทั้งในพนมเปญ เมืองหลวงของกัมพูชา ปอยเปต ด้านชายแดนสำคัญติดต่อกับประเทศไทยด้านอำเภออรัญประเทศ จ.สระแก้ว โดยเฉพาะช่องจอม-โอรเสม็ดด้านจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งอยู่ห่างจากอังลองเวง เพียง 70 กิโลเมตร และประชาชนจากอังลองเวงบางส่วนได้เดินทางไปทำงานในบ่อนคาสีโนช่องจอม-โอรเสม็ดมาแล้ว

ความตื่นตัวทางด้านอาหารรายได้จากกระแสการเปิดบ่อน การท่องเที่ยว และการเปิดบ่อนคาสีโนส่งผลให้ประชาชนในอังลองเวง หรืออดีตครอบครัวเขมรแดงมีรายได้ ซึ่งในอดีตในสมัยที่ยังเป็นเขมรแดงนั้น ไม่มีรายได้ หรือมีข้อห้ามไม่ให้สะสมหรือเก็บออมเงิน อีกทั้งกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของกัมพูชาไม่ได้เข้มงวดในการเล่นการพนัน (แม้แต่รัฐเองยังอนุญาตและหารายได้จากบ่อนคาสีโน) และในช่วงเริ่มต้นธุรกิจของบ่อนคาสีโนทุกแห่งในกัมพูชามักไม่มีข้อห้ามมิให้ประชาชนชาวเขมรเข้าบ่อนคาสีโน จนกระทั่ง มีลูกค้าประจำที่สร้างรายได้ให้กับบ่อนเพียงพอแล้ว จึงประกาศห้ามในภายหลัง (ทอง (ชื่อสมมติ). สัมภาษณ์. วันที่ มิถุนายน 2556) ด้วยปัจจัยดังกล่าว ทำให้ประชาชนในอังลองเวงมีการเล่นการพนันในลักษณะที่มีผู้นำเข้ามาภายหลังมีบ่อนคาสีโนช่องสะง่า โดยอุปกรณ์ในการเล่นเป็นสิ่งของที่นำมาจากภายนอกชุมชน หรือนอกวิถีเกษตรกรรม ดังนี้

พนันมวยคู่

สถานีโทรทัศน์ในกัมพูชามีทั้งสิ้น 8 สถานี และจัดให้มีการแข่งขันชกมวย 3 สถานี ได้แก่ สถานี CCN, Bayon และ ช่อง 5 โดยถ่ายทอดสดระหว่าง 12.00 น.-18.00 น. ซึ่งกติกาและรูปแบบการชกเป็นแบบเดียวกับกติกาและรูปแบบของการแข่งขันมวยไทย และทั้งหมดจัดการแข่งขันและแพร่ภาพทางโทรทัศน์ในวันเสาร์-อาทิตย์ รายการแข่งขันชกมวยแต่ละครั้งมีคู่มวยอยู่ระหว่าง 5-6 คู่ ซึ่งการถ่ายทอดสดการแข่งขันชกมวยเขมรถือว่าการแข่งขันกีฬาที่ได้รับความนิยมจากชาวเขมรอย่างยิ่ง เป็นเพราะมีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงด้วยสื่อมวลชน ทั้งโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์และโฆษณาข้างรถรับจ้าง เป็นต้น ทั้งนี้ การดำเนินการได้รับการสนับสนุนจากภาคธุรกิจเช่นเดียวกับการดำเนินการในไทย ผู้เล่นการพนันมวยคู่เป็นระดับชาวบ้าน โดยเฉพาะผู้มีอาชีพขับขีรถรับจ้าง จะเห็นได้จากในบริเวณคิวรถมักมีเครื่องรับโทรทัศน์เพื่อให้บริการนักพนัน นอกจากนี้ยังพบตามตลาดในตัวอำเภออังลองเวง ซึ่งมี

ตลาดใหญ่อยู่ 2 แห่ง คือตลาดเก่า (ปะชาจ๊ะ) และตลาดใหม่ (ปะชาทไม) ซึ่งตลาดทั้งสองตั้งอยู่ห่างกันประมาณ 200 เมตร มักมีการเปิดการถ่ายทอดสดการแข่งขันชกมวยเขมร และมีเล่นการพนันระหว่างพ่อค้า-แม่ค้าด้วยการ ซึ่งวงเงินพนันไม่มากเป็นการเล่นพนัน เป็นไปเพื่อแก้ความเบื่อหน่ายในช่วงที่รอให้มีลูกค้าเข้าร้านเท่านั้น

หอยใต้ดิน

เป็นการเล่นการพนันหอยใต้ดินแบบเดียวกับของไทย และใช้ผลการออกสลากจากกองสลากกินแบ่งรัฐบาลของไทยในการอ้างอิง ซึ่งรับฟังผลการออกสลากจากวิทยุคลื่นจากพนมเปญ ซึ่งเมื่อ 5-6 ปีที่ผ่านมา ชาวเขมรในจังหวัดเสียมเรียบนิยมเล่นกันมาก ส่วนในอันลองเวงกลุ่มที่เล่นกันมากอยู่ในชุมชนใกล้ตลาด โดยเล่น 2 ครั้ง/เดือนตามการออกสลาก คือ วันที่ 1 และวันที่ 16 ของทุกเดือน

หอยหุ่นเวียดนาม

มีการเล่นทุกวัน วันละ 4 เวลา ตามการซื้อ-ขายหุ่นในตลาดหลักทรัพย์ของเวียดนามโดยรับฟังผลได้จากโทรทัศน์ และมีอัตราการทำเท่ากับอัตราของหอยใต้ดินของไทย คือ รางวัลเลขท้าย 2 ตัว จ่ายบาทละ 70 บาท และรางวัลเลขท้าย 3 ตัว บาทละ 300 บาท

อาปอง

คล้ายไฮโล อุปกรณ์การเล่นมีแผงแบ่งช่องเป็นตารางจำนวน 6 ช่อง ในแต่ละช่องมีแต้มเป็นจุดตั้งแต่ 1 จุด จนถึง 6 จุด เช่นเดียวกับแผงไฮโล ส่วนอุปกรณ์ในการออกแต้มมีลักษณะเป็นก้อนที่ทำจากซากสัตว์ เช่น เขี้ยวหมูป่า เขาสัตว์ งาช้าง เขี้ยวเสือ ขนาดเท่าหัวแม่มือ ทำหน้าที่คล้ายลูกเต๋าของไฮโล แต่ไม่มีรูปร่างเป็นลูกบาศก์อย่างลูกเต๋า โดยออกแบบให้มีเหลี่ยมจำนวน 6 เหลี่ยม แต่ละเหลี่ยมมีแต้มบอกจำนวนตั้งแต่ 1-6 แต้ม และมีแกนตรงกลาง ลูกอาปองจึงมีรูปลักษณ์เหมือนลูกข้างที่มีแกน 2 แกนหัว-ท้าย เมื่อทำการออกผลจะใช้ฝากระติบข้าวเหนียวครอบ ลูกอาปองแล้วเขย่า จากนั้นเจ้ามือก็เปิดให้ลูกขาแทง

กตามโฆละคร์ หรือ คลาโฆละคร์

(กตาม คือ ปู โฆละคร์ คือ น้ำเต้า) วิธีเล่นก็ลงเงินแล้วก็เปิด หรือ แทงแล้วเปิด หากเปิดแล้วออกรูปภาพที่ลงถูกก็ได้เงินพนัน เหมือนการเล่น “น้ำเต้า ปู ปลา” ของไทย แต่บางวงพนันก็เรียกการเล่นพนันชนิดนี้ว่า คลาโฆละคร์ (คลา คือ เสือ) โดยเพิ่มรูปเสือเข้าไป วิธีการเล่นจึงเหมือนกับการพนันไฮโล เพียงแต่เปลี่ยนจากแต้มหน้าจำนวนเป็นรูปภาพเท่านั้น จะต่างจากไฮโลก็ตรงที่ไม่มีสูง-ต่ำ และผู้เล่นไม่สามารถลง “โติด” หรือลงคาบเกี่ยวกับ 2 รูปหรือมากกว่าอย่างไฮโลได้ ทั้งนี้ โดยมีผู้เป็นเจ้าของรับแทงกตามโฆละคร์ หรือ คลาโฆละคร์ จึงจัดว่าเป็นการเล่นพนันที่ง่าย ไม่ต้องใช้สมอง เพียงแต่สังเกต คาดเตา หรือโดยกลวิธีอื่นๆ แต่ไม่ใช่เล่นเพื่อความสนุกเปล่าๆ เพราะการเล่นผู้เล่นต้องลงด้วยเงิน แต่อย่างไรก็ตาม ประชาชนชาวเขมรที่เล่นการพนันรูปแบบดังกล่าวก็เล่นไม่มาก แต่วงเงินที่เล่นมากกว่าการเล่น

พนันมวยคู่เนื่องจากผู้เล่นมวยคู่มักมีอาชีพเป็นกรรมกรรับจ้าง แต่การเล่นพนันตามโหละก์หรือ คลาโหละก์เล่นด้วยวงเงินที่มากกว่า และเจ้ามือสามารถแทงได้ไม้อันหรือจำกัดจำนวน อีกทั้งยังมีหลาย วง และมีความถี่มากกว่าการพนันมวยคู่และการพนันไก่ชน เนื่องจากมีเล่นกันเป็นประจำ ซึ่งส่วนใหญ่ มักเล่นกันตามใต้ถุนบ้าน ซึ่งบ้านชาวเขมรในชุมชน ยกเว้นในตัวอำเภออันลองเวงนิยมปลุกบ้านใต้ถุน สูงเช่นเดียวกับบ้านไทยในชุมชนชนบท โดยเล่นแบบเปิดเผยไม่ต้องหลบซ่อน แต่ผู้เล่นไม่ส่งเสียงดัง จนเกินไป ทั้งนี้ เนื่องจากในทัศนคติของคนเขมรยังแนบแน่นอยู่กับพุทธศาสนา ซึ่งมีหลักคุณค่าอัน เข้มแข็งและตั้งตัวเป็นปฏิปักษ์ต่อการพนันทุกชนิด เพราะการพนันทุกชนิดล้วนเป็นอบายมุข หรือปาก ทางแห่งหายนะเดือดร้อน

กตามโหละก์ หรือ คลาโหละก์ มักนิยมเล่นกันมากในช่วงเทศกาลสงกรานต์ และปีใหม่ โดยจะ เล่นในหมู่บ้านที่หนึ่ง ช่วงเวลาที่เล่นจะมีทั้งก่อนเทศกาลและหลังเทศกาลรวมประมาณ 1 สัปดาห์ เป็น การเล่นเพื่อความสนุกสนาน กล่าวคือ คนที่เสียจะเป็นคนออก “ค่าไก่ ค่าเหล้า” หากเล่นนอกเทศกาล จะเป็นกลุ่มนักพนันอาชีพ โดยมีการเดินสายด้วยรถจักรยานยนต์ตระเวนเล่นตามหมู่บ้าน ซึ่งเจ้ามือต้อง จ่ายใต้โต๊ะให้แก่ตำรวจ เมื่อเร็วๆ นี้ ทางอำเภออันลองเวงได้ประกาศห้ามให้มีการเล่นการพนันชนิดนี้ แล้ว

ลอต (Loto) อุปกรณ์การเล่นพนันผลิตจากเวียดนาม โดยเรียกว่า “Thanh Cong” ประกอบด้วย ใบตารางสำหรับแทง ที่มีตัวเลขละทั้งหมด 16 ใบ หรือ 8 คู่ แต่ละคู่มีสีประจำ ได้แก่ ฟ้ำ เขียว น้ำเงิน เหลืองอ่อน เหลืองแก่ น้ำตาลอ่อน น้ำตาลแก่ และสีชมพู ตัวเลขที่ละกันอยู่ใบตารางคนละสีไม่ซ้ำกัน โดยเลขที่ละกันมีตั้งแต่เลข 1 ถึง 90 และมีเบี้ยทำจากไม้แกะสลักเป็นตัวเลขตั้งแต่ 1 ถึง 90 วิธีเล่น เจ้ามือหยิบเบี้ยที่มีตัวเลขกำกับแล้วทอดโดยใช้ฝ่าครอบ จากนั้นผู้เล่นก็แทง โดยใช้จุดสีตำที่ ทำ จากพลาสติกวางทับตัวเลขในกระดาษตาราง เมื่อเปิดถาดตัวเลขที่แทบตรงกับเบี้ยก็เงินพนัน โดยจ่ายกัน เท่ากับจำนวนเงินที่ลง

ลอตไม่เป็นที่นิยมในหมู่ประชาชนมากนัก

การพนันไพ่

การพนันไพ่เป็นที่นิยมของประชาชนชาวเขมร ในอันลองเวงมีเล่นกันอยู่หลายชุมชน โดยเฉพาะ ชุมชนที่เป็นด่านช่องสะง่า (เดิม) ซึ่งปัจจุบันตัวด่านถูกปล่อยทิ้งร้าง อีกทั้งถนนทางเข้าสู่ชุมชนก็มีสภาพ ย่ำแย่ทรุดโทรม โดยเฉพาะในหน้าฝน ซึ่งนอกจากถนนจะเป็นหลุมเป็นบ่อแล้ว ยังมีน้ำขังเจอะเจอะอีก ด้วย ด้วยเหตุนี้ ชุมชนดังกล่าวจึงเป็นเหมือนพื้นที่ที่ถูกลืม ไม่มีผู้คนหรือนักท่องเที่ยวเดินทางผ่าน มีเพียง ผู้ที่รู้จักร้านอาหารที่ผาดาม็อกเท่านั้นจึงจะใช้เส้นทางนี้ กอปรกับภายในชุมชน ประชาชนส่วนใหญ่ได้แก่ ครอบครัวข้าราชการ ทหารและตำรวจ ซึ่งครอบครัวเหล่านี้เมื่อสมัยที่ด้านชายแดนยังไม่ได้ย้ายไปอยู่ ที่ด่านช่องสะง่าในปัจจุบัน การค้ายังคงคึกคัก มีประชาชนที่ส่วนใหญ่ได้แก่นักท่องเที่ยวชาวไทยเข้าไป จับจ่ายซื้อสินค้า แต่เมื่อการค้าซบเซาและไม่ได้ย้ายร้านไปเปิดที่ตลาดแห่งใหม่ที่หน้าบ่อนคาสีโนช่องสะ ง่า ครอบครัวของข้าราชการเหล่านี้จึงว่างงาน จึงเอาเวลามานั่งเล่นไพ่กัน โดยเล่นแบบเปิดเผย และ พบว่า ส่วนใหญ่ของนักพนันเป็นผู้หญิงร้อยละ 80

การเล่นพนันไฟมีวิธีการเล่นที่แตกต่างกัน โดยถือเอาจำนวนผู้เล่น หรือ “ขา” ที่เล่นเป็นสำคัญ จำนวนของผู้เล่นเป็นตัวกำหนดจำนวนไฟที่แจกให้แก่ลูกขา ดังนี้

1. การเล่นไฟ 4 คน แจกไฟคนละ 13 ใบ เรียก “ก๊ับฮาย” ไฟใหญ่กว่าชนะ เล่นแบบเวียดนาม ไฟเลข 2 ถือว่าใหญ่สุด สามารถกินได้ทุกใบ
2. การเล่นไฟ 4 คน แจกไฟคนละ 8 ใบ เรียก “กฮอม”
3. การเล่นไฟ 5 คน แจกไฟคนละ 6 ใบ เรียก “กเต”
4. การเล่นไฟ ที่เรียกว่า “เป๊าะ”

สลากกินแบ่งรัฐบาล

สลากกินแบ่งรัฐบาลของกัมพูชาออกรางวัลทุกวันที่ 10 ของทุกเดือน ดังนั้น ภายใน 1 เดือนมีการออกรางวัล 3 ครั้ง หรือ 3 งวด โดยรางวัลที่ออกและเงินรางวัล มีดังนี้

รางวัลที่ 1 เงินรางวัลคิดเป็นไทย 2,800,000 บาท

รางวัลที่ 2 เงินรางวัลคิดเป็นเงินไทย 500,000 บาท

จากการศึกษา พบว่า ประชาชนชาวเขมรไม่นิยมซื้อสลากฯ ของรัฐบาลกัมพูชา ทั้งนี้ เป็นเพราะมีความรู้สึกว่ามีโอกาสถูกลูกขาดีกว่าสลากฯ ของไทย และมีรางวัลน้อยกว่า โดยสลากกินแบ่งของกัมพูชาไม่มี “เลขหาง” หรือรางวัลเลขท้าย 2-3 ตัว ดังนั้น ประชาชนจึงไม่นิยมซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลของกัมพูชา แต่ได้หันมาซื้อสลากฯ ของไทย เพราะรู้สึกว่ามีโอกาสถูกลูกขาดีกว่า และเงินรางวัลยังมากกว่าด้วย ทั้งนี้ เมื่อถูกรางวัลสลากฯ ไทย ชาวเขมรจะฝากคนไทยที่ไว้ใจได้ให้ขึ้นเงินรางวัลให้ แต่ที่ผ่านมา ชาวเขมรไม่ถูกรางวัลใหญ่ ที่ถูกลูกขาเพียงรางวัลเลขท้าย จึงสามารถนำสลากฯ ไปขึ้นเงินกับนักพนันคนไทยที่รู้จักที่เข้ามาเล่นพนันในบ่อนคาสีโนของสง่า

เนื่องจากสลากฯ ของรัฐบาลกัมพูชาไม่ดึงดูดใจให้ชาวเขมรซื้อ จึงมีการนัดพบปะพูดคุยธุรกิจการออกสลากฯ ระหว่างนักธุรกิจชาวไทยกับเลขานุการของที่ปรึกษาของนายกรัฐมนตรีนุฮ เซน เมื่อวันที่ 4-5 สิงหาคม 2556 ที่ จ.สุรินทร์ ในครั้งนั้นมีการเจรจาเรื่องแนวทางการขออนุญาตจากทางการกัมพูชาในการเข้าทำธุรกิจออกสลากกินแบ่งในกัมพูชา สารสำคัญที่ทางนักธุรกิจไทยนำเสนอ คือ การนำรูปแบบสลากกินแบ่งรัฐบาลของไทยเป็นต้นแบบในการดำเนินการ ดังรายละเอียด ดังนี้

ราคาของสลากกินแบ่งของไทยราคา 80 บาท ในสลากฯ 1 ฉบับ มี 2 ท่อน คือ ท่อนบนและท่อนล่าง แต่ราคาซื้อขายกันในตลาดตกฉบับละ 110-120 บาท

รางวัลของสลากกินแบ่งรัฐบาลของไทย เป็นดังนี้

รางวัลที่ 1 มี 1 รางวัลๆ ละ 3,000,000 บาท

รางวัลที่ 2 มี 5 รางวัลๆ ละ 100,000 บาท

รางวัลที่ 3 มี 10 รางวัลๆ ละ 40,000 บาท

รางวัลที่ 4 มี 50 รางวัลๆ ละ 20,000 บาท

รางวัลที่ 5 มี 100 รางวัลๆ ละ 10,000 บาท

รางวัลข้างเคียงรางวัลที่ 1 มี 2 รางวัลๆ ละ 50,000 บาท

รางวัลเลขท้าย 3 ตัว มี 4,000 รางวัลๆ ละ 2,000 บาท

รางวัลเลขท้าย 2 ตัว มี 10,000 รางวัลๆ ละ 1,000 บาท

โดยสลาก 1 ชุดมี 14,168 รางวัล เป็นเงิน 24,000,000 บาท

(ที่มา : สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล)

เพื่อลดความเสี่ยงและทำกำไรมากขึ้น นักธุรกิจไทยระบุว่า ในการออกสลากฯ ในกัมพูชาจะทำให้ตัวสลากมีท่อนเดียว และขายในราคาฉบับละ 40 บาท และระยะเวลาในการออกสลากฯ แทนที่จะออกทุกวันวันที่ 16 และ 1 ของทุกเดือน หรือ 2 งวดต่อเดือน อย่างการออกสลากของไทย ก็จะออกเป็น 1 เดือน ออกรางวัล 3 ครั้ง หรือ 3 งวดต่อเดือน คือ ออกทุกวันที่ 10, 20 และ 30 ของทุกเดือน และจะพิมพ์สลากในระยะต้นจำนวน 1 ล้านฉบับ เมื่อคิดคำนวณจากราคาขายฉบับละ 40 บาท ก็จะทำให้ได้เงินจากการขายสลาก 40 ล้านบาทต่อ 1 งวด โดยถ้าจำหน่ายได้ 2 ล้านฉบับก็จะคืนทุนได้ภายใน 6 เดือน และการจำหน่ายสลากที่ชายแดนช่องสงขามีโอกาสขายได้มากกว่า เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวเข้า-ออกและจับจ่ายสินค้า อีกทั้งยังมีพ่อค้า-แม่ค้าจำนวนมาก นอกจากนี้ ราคาสลากยังเป็นจุดดึงดูดให้ผู้ซื้อตัดสินใจซื้อได้ง่ายกว่าสลากของไทย เพราะมีราคาเพียง 40 บาท แต่ถ้าซื้อ 80 บาทก็ได้สลากถึง 2 ใบ นั่นหมายถึงว่าโอกาสที่จะถูกรางวัลมีมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม ผู้รับอนุญาตมีภาระในค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายให้กับรัฐและค่าดำเนินการ ดังนี้

1. ค่าใช้จ่ายในการจัดจำหน่ายคิดเป็นร้อยละ 10 เป็นเงิน 4,000,000 บาทต่อ 1 งวด

2. ค่าภาษีคิดเป็นร้อยละ 10 เป็นเงิน 4,000,000 บาทต่อ 1 งวด

3. เงินรางวัลร้อยละ 57.5 คิดเป็นเงิน 20,000,000 บาทต่อ 1 งวด

4. ค่าเงินเดือนพนักงาน ค่าเดินทางของพนักงานเพื่อขยายงาน รวมทั้งค่าพิมพ์สลาก รวมคิดเป็นร้อยละ 12.5

เมื่อนำค่าใช้จ่ายทั้งหมดไปหักลบจากค่าจำหน่ายสลากจะมีผลกำไรอยู่ที่ร้อยละ 10 หรือคิดเป็นเงิน 4,000,000 บาทต่อ 1 งวด จากสมมติฐานผลกำไรร้อยละ 10 ต่องวด ใน 1 ปีจะได้กำไร 44,000,000 ล้านบาท ทั้งนี้ ไม่นับรวมหากมีการพิมพ์สลากเพิ่มเป็น 2 ล้านฉบับ ก็จะทำให้มีกำไรเป็นเท่าตัว กล่าวคือ ยิ่งพิมพ์มากก็ยิ่งได้กำไรมากเป็นทวีคูณ ซึ่งนักธุรกิจไทยคนดังกล่าวกล่าวว่า การเพิ่มจำนวน

สลาก หรืออีกนัยหนึ่งก็คือการเพิ่มผลกำไรยังสามารถมีช่องทางทำได้อีกมาก ทั้งนี้ โดยอ้างอิงจากจำนวนสลากฯ ของไทยที่พิมพ์อยู่ในปัจจุบัน คือ 70 ล้านฉบับต่อจำนวนประชากรประมาณ 70 ล้านคน ขณะที่ประชากรชาวกัมพูชาประมาณ 15 ล้านคน

อย่างไรก็ตาม การลงทุนขั้นต้นจะต้องมีเงินลงทุนอย่างน้อย 5,000,000 เหรียญสหรัฐฯ เงินจำนวนดังกล่าวเป็นเงินประกัน ที่ต้องวางกับธนาคารแห่งชาติของกัมพูชา ในระยะเวลาที่ได้รับอนุญาตมีกำหนด 30 ปี ซึ่งจำนวนเงินประกันดังกล่าว ก็หนึ่งสามารถใช้หลักทรัพย์หรือใช้หุ้นในการลงทุนในกัมพูชาเป็นประกันก็ได้ ซึ่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายกัมพูชาได้แจ้งสัดส่วนของเงินประกันในการดำเนินการ ดังนี้

1. เงินประกันร้อยละ 10 ของเงินประกัน 5,000,000 เหรียญสหรัฐฯ เพื่อเป็นประกันว่าเมื่อได้รับใบอนุญาตแล้ว ผู้รับอนุญาตจะต้องดำเนินการจัดตั้งกองสลากฯ และออกสลากภายใน 6 เดือน โดยสามารถเลื่อนกำหนดการดำเนินการได้ 2 ครั้งๆ ละ 3 เดือน แต่ต้องดำเนินการให้ได้ภายใน 1 ปี ถ้าเกินกำหนดเงินประกันส่วนนี้จะถูกริบ

2. เงินประกันร้อยละ 50 เป็นเงินค้ำประกันสัญญา ในกรณีของบริษัทไม่จ่ายเงินรางวัลให้แก่ผู้ถูกรางวัล ซึ่งรัฐบาลจะนำเงินประกันส่วนนี้จ่ายให้กับผู้ถูกรางวัล

3. เงินประกันร้อยละ 18 เป็นเงินค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตจาก 6 สถาบัน

นอกจากเงินประกันแล้ว ยังมีภาระค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งกองสลาก เช่น ค่าใช้จ่ายทางด้านการเช่าอาคารสถานที่ก่อนที่จะสร้างเป็นอาคารถาวร รวมทั้งค่าเช่ายานพาหนะ ค่าอุปกรณ์สลาก ค่าเช่าสถานีโทรทัศน์ ค่ารถรงค์และประชาสัมพันธ์

นักธุรกิจไทยคนดังกล่าวระบุว่า มีนักธุรกิจไทยสนใจที่จะทำธุรกิจด้านนี้จำนวนมาก แต่ขณะนี้ยังไม่มีใครดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม ส่วนนักธุรกิจเขมรกลับมีทัศนคติว่า ธุรกิจสลากกินแบ่งรัฐบาลไม่มีความเสี่ยงและไม่เข็ดหน้าชู้ตาในสังคม “ไม่หู่” นักธุรกิจชาวเขมรเมื่อต้องการการยอมรับในสังคมและมีความเสี่ยง คือ ธุรกิจโรงแรม เนื่องจากนอกจากจะให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเป็นรายได้แล้ว ที่สำคัญยังสามารถใช้โรงแรมไว้รับรอง “ผู้ใหญ่” ได้เป็นหน้าเป็นตาในฐานะทางสังคมแก่ตนเองได้อีกด้วย (หลง (ชื่อสมมติ). สัมภาษณ์. วันที่ 6 สิงหาคม 2556)

พนันบั้งไฟ

การพนันบั้งไฟถือเป็นการพนันนำเข้า โดยการส่งออกจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย และเป็นชนิดการพนันที่ใหม่ที่สุดของช่องสง่าและสังคมกัมพูชา ซึ่งสังคมวัฒนธรรมประเพณีของกัมพูชาไม่มีบุญบั้งไฟ กล่าวคือ ในช่วงที่มีการจัดงานประเพณีวันลอยกระทงในเดือนพฤศจิกายน 2556 โดยเล่นทั้งหมด 3 วัน และต่อมาในช่วงหลังปีใหม่ 2557 หรือช่วงกลางเดือนมกราคม 2557 มีการเล่นพนันบั้งไฟอีกในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ โดยในช่วงที่เริ่มมีการเล่นพนันบั้งไฟครั้งแรกมีการจัดงานอย่าง

ยิ่งใหญ่ โดยมีการจัดขบวนแห่บั้งไฟโดยเริ่มขบวนตั้งแต่ด้านชายแดนช่องสะง่า มีการพ้อนรำ เชิงบั้งไฟเหมือนประเพณีบุญบั้งไฟในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทุกประการ โดยขบวนแห่ได้ผ่านบ่อนคาสีโนช่องสะง่า และเลี้ยวขวาเข้าบริเวณลานกว้างทางด้านข้างบ่อนคาสีโนช่องสะง่า ซึ่งเป็นที่ตั้งของฐานจุดบั้งไฟ และเส้นทางนี้สามารถเข้าถึงชุมชนที่อยู่ด้านหลังบ่อนคาสีโน คือ ชุมชนโอรทมอ ทั้งนี้โดยการดำเนินการของ (นาย น.) อดีตสมาชิกสภาจังหวัดศรีสะเกษ และการดำเนินการให้มีการพั่นดำเนินการโดยคนไทยทั้งหมด

นักพนันที่เข้าเล่นพนันบั้งไฟเกือบทั้งหมดเป็นคนไทย ประมาณ 200 คน นักพนันไทยที่เข้าไปเล่นพนันบั้งไฟต้องนั่งรถจักรยานยนต์รับจ้างจากด้านถึงสนามแข่งด้วยค่าจ้าง 20 บาท และมีบางส่วนก็นั่งรถตุ๊กจากฝั่งไทยจนถึงสนามแข่ง และต้องเสียค่าผ่านประตูอีกคนละ 300 บาท ทั้งนี้ การพนันบั้งไฟยังถือว่าเป็นการพนันชนิดใหม่สำหรับคนเขมร และวิธีการเล่นยังไม่แพร่หลายในกัมพูชา ความแปลกใหม่ของการเล่นพนันชนิดนี้สะท้อนจากคำกล่าวของชาวเขมร ชื่อ สน (ชื่อสมมุติ) ที่กล่าวว่า “ตอนแรกที่มีการจุดบั้งไฟ ทหารเขมรเกือบยิงสวนแล้ว เพราะคิดว่าจะมีการยิงปืนใหญ่ถล่ม”

การพนันบั้งไฟในเขตกัมพูชา ใกล้กับบ่อนคาสีโนช่องสะง่าถือว่าเป็นการพนันที่มีอนาคตสดใส เนื่องจากนักพนันสามารถเล่นได้โดยไม่ต้องกังวลเรื่องการถูกจับกุมเพราะอยู่นอกเขตประเทศและกฎหมายของไทย ตลอดจนไม่ต้องจ่ายเงินใต้โต๊ะที่นับวันจะเพิ่มจำนวนเงินขึ้นเรื่อยๆ อย่างไรก็ตาม ในฝั่งกัมพูชาจะจ่ายให้แก่ฝ่ายทหารซึ่งคุมพื้นที่เท่านั้น และมีค่าใช้จ่ายในการเช่าสถานที่ ซึ่งนับว่ามีราคาถูกกว่าในไทย เพราะที่ดินบริเวณดังกล่าวเป็นที่ดินของนักลงทุนชาวเขมร และยังไม่ได้มีแผนทำธุรกิจในปัจจุบันยังเป็นเพียงที่ดินรกร้างว่างเปล่าและมีไร่มันสำปะหลังเป็นบางช่วง โดยเฉพาะทางเข้าชุมชนโอรทมอ เมื่อจัดให้มีเล่นการพนันบั้งไฟที่ขึ้น อาจเป็นไปได้ที่ชาวเขมรจะหันมาเล่นพนันบั้งไฟ เป็นการเพิ่มจำนวนนักพนัน

4.2 บ่อนคาสีโนช่องสะง่า

4.2.1 ลักษณะทางกายภาพของบ่อนคาสีโนช่องสะง่า

บ่อนคาสีโนช่องสะง่าตั้งอยู่ติดกับทางหลวงหมายเลข 67 (ช่องสะง่า-เสียมเรียบ) ถ้าหันหน้าเข้าไปในกัมพูชาจะอยู่ทางด้านขวามือ ห่างจากด้านชายแดนช่องสะง่าประมาณ 500 เมตร บนเนื้อที่ประมาณ 30 ไร่ ทางด้านหน้าเป็นซุ้มประตูทางเข้าที่มีความสูงราวตึก 3 ชั้น มีลักษณะคล้ายประตูโรมัน ซึ่งขณะนี้กำลังก่อสร้างและตกแต่ง พื้นที่ทั้งหมดแบ่งเป็นส่วนใหญ่ๆ เป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 คือ ตั๋วอาคารคาสีโนเป็นอาคาร 4 ชั้น โดยชั้นที่ 1 เป็นสถานที่สำหรับเล่นการพนัน อันถือว่าเป็นกิจกรรมหลักของบ่อน ชั้นที่ 2 ประกอบด้วยร้านขายเครื่องดื่มและห้องอาหารขนาดใหญ่ที่รองรับนักพนันได้หลายร้อยคน อีกซีกหนึ่งเป็นห้องพนันสำหรับแขกระดับ VVIPs แบบละภาคส่วนสำคัญที่เสมือนเป็นหัวใจของการเปิดกิจการบ่อนคาสีโน คือ ศูนย์ควบคุมอิเล็กทรอนิกส์ เช่น กล้องวงจรปิด ศูนย์วิทยุสื่อสารภายใน ชั้นที่ 3 ขึ้นไป จัดเตรียมไว้สำหรับเป็นโรงแรมที่พักสำหรับลูกค้า ซึ่งเป็นโครงการในอนาคตอันใกล้ ด้านข้างของตั๋วอาคารคาสีโนมีเครื่องปั่นกระแสไฟฟ้าขนาดใหญ่จำนวน 4 เครื่อง เนื่องจากไฟฟ้าคืออุปกรณ์ที่สำคัญหรับกิจการบ่อนคาสีโน ทั้งนี้ เนื่องจากบ่อนคาสีโนต้องใช้เครื่องปรับอากาศจำนวนมาก และต้องใช้ตลอด 24 ชั่วโมง และตลอดการเปิดกิจการ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีเครื่องปั่นกระแสไฟฟ้าหลายเครื่องเพื่อสลับกันใช้งาน อนึ่ง เนื่องจากการให้บริการกระแสไฟฟ้าจากรัฐยังมีไปไม่ถึงบ่อนคาสีโน

ทางด้านหลังของอาคารคาสีโน เป็นตึกที่ปลูกซ้อนขึ้นมา แต่ดูภายนอกเหมือนเป็นตึกเดียวกัน บริเวณนี้เป็นโรงแรมให้บริการแก่นักพนัน โดยคิดค่าห้องคืนละ 700 บาท ถัดจากตั๋วอาคารคาสีโนไปทางด้านทิศตะวันออกของตั๋วอาคารเป็นส่วนบ้านพักพนักงาน ประกอบด้วยเรือนแถวที่มีห้องสำหรับพนักงานที่เป็นโสด สามารถพักรวมกันได้ตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป และห้องสำหรับหัวหน้าคนงาน ที่พักได้ 2 คน และห้องสำหรับผู้ที่มีครอบครัว

ส่วนที่ 2 ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของกำลังต่อเติมเป็นแหล่งเริงรมย์ครบวงจร หรือ Entertainment Complex ซึ่งขณะนี้กำลังเร่งก่อสร้าง คาดว่าจะให้เสร็จทันเทศกาลขึ้นปีใหม่

ส่วนที่ 3 เป็นส่วนที่อยู่ทางด้านทิศตะวันตก เป็นที่จอดรถที่สามารถรองรับรถยนต์ได้หลายร้อยคัน

4.2.2 การบริหารจัดการ

บ่อนคาสีโนช่องสะง่าเป็นบ่อนคาสีโนแห่งที่ 2 ของ ลิม เฮง นักธุรกิจชาวเขมร ที่มีธุรกิจหลักและเป็นฐานทางเศรษฐกิจก่อนที่จะดำเนินกิจการเปิดบ่อนคาสีโน คือ เป็นเจ้าของตลาดในใจกลางกรุงพนมเปญ ใกล้กับสนามกีฬาโอลิมปิก สำหรับบ่อนคาสีโนแห่งแรกของเขา คือ บ่อนคาสีโนช่องจอม-โอรเสม็ด ด้านจังหวัดสุรินทร์ ชื่อ รอยัล ฮิลล์ ปัจจุบันเขาให้ภรรยาดูแลกิจการ ส่วนตัวลิม เฮง มุ่งเทใจในการดูแลกิจการที่ช่องสะง่า เนื่องจากยังมีงานควบคุมการก่อสร้างทั้งตั๋วบ่อน โรงแรม และกิจการเสริม เช่น สถานบันเทิงครบวงจร อีกทั้งบ่อนคาสีโนถือเป็นหน่วยธุรกิจเปิดใหม่ จำเป็นต้องดูแลอย่างใกล้ชิด โดยทุกวัน นักพนันและพนักงานของบ่อนคาสีโนจะเห็นชายวัย 60 ต้นๆ แต่งตัวด้วยชุดลำลองเหมือนเก่าแก่คนจีนทั่วไป ต่างจากพนักงานระดับบริหารทุกคนที่สวมชุดสากลดูภูมิฐาน พร้อมด้วยเลขานุการออกตรวจตราความเรียบร้อยของการก่อสร้าง ทั้งอาคารในชั้นที่จะเปิดให้บริการเป็นโรงแรม และส่วนที่เป็น

แหล่งเริงรมย์ครบวงจร ซึ่งส่วนดังกล่าวการก่อสร้างกำลังรุดหน้า คาดว่าจะสามารถเปิดให้บริการได้เร็ว ๆ นี้

ตัวอาคารประธาน เป็นที่ตั้งของบ่อนคาสีโน อันเป็นกิจการหลักของบ่อน เป็นหัวใจและแหล่งรายได้สำคัญ แบ่งออกเป็นส่วนต่างๆ ดังนี้

ก. ภาคคาสีโน อันถือว่าเป็นส่วนที่มีความสำคัญที่สุดของบ่อนคาสีโน ตั้งอยู่ที่ชั้นที่ 1 เมื่อเข้าประตูบ่อน ผ่านส่วนต้อนรับและตรวจจับอาวุธทั้งโดยบุคคลที่ถือเครื่องตรวจจับวัตถุและเครื่องตรวจอาวุธแล้ว ก็เข้าสู่ส่วนคาสีโนได้โดยสะดวก เป็นส่วนที่มีความโอ่โง่งและใหญ่ที่สุดขององค์ประกอบทั้งหมด นอกจากนี้จะมีโถงส่วนกลางที่บรรจุโต๊ะพนันบาคาร่า และรูเล็ตต์ ที่มีสีพื้นเขียวคล้ายโต๊ะบิลเลียด อันเป็นสีโทนเดียวกับชุดเครื่องแต่งกายของบริกร หรือ “คนแจกไพ่” หรือดีลเลอร์ (Dealers) ประมาณ 300-350 โต๊ะแล้ว ทางด้านทิศตะวันออกของอาคารยังมีห้องพนันเสริมอยู่ทางด้านข้าง โดยมีฉากกั้นเป็นสัดส่วน ส่วนที่กั้นไว้สำหรับไว้สำหรับนักพนันหรือแขกพิเศษของคาสีโน ที่เรียกว่า “แขกวีไอพี” (Very Important Persons - VIPs) อันหมายถึงบุคคลที่เล่นพนันด้วยเงินจำนวนมาก โดยการแนะนำรับรองของ “นักลงทุน” (ซึ่งจะกล่าวถึงในลำดับต่อไป) โดยแขกพิเศษดังกล่าวจะได้รับการให้บริการที่พิเศษ โดยจะมีรถของบ่อนไปรอรับที่สนามบิน คือ สนามบินนานาชาติอุบลราชธานี จ.อุบลราชธานี จากนั้นก็ได้รับการเชิญให้เข้าห้องวีไอพี โดยไม่ให้ปะปนกับนักพนันทั่วไปที่อยู่ในโถงใหญ่ บรรจุโต๊ะพนันได้ประมาณ 10 โต๊ะ ฉากกั้นดังกล่าวสามารถพับเก็บและเปิดให้เป็นห้องเดียวกันกับโถงใหญ่ได้แบบเดียวกับห้องจัดเลี้ยงตามโรงแรมทั่วไป ส่วนทางด้านทิศใต้ภายในโถงใหญ่เป็นส่วนของตู้สล็อตแมชชีน (Slot Machines) ซึ่งตั้งวางเรียงกันจำนวนประมาณ 200 ตู้ ถัดจากตู้สล็อตแมชชีนไปทางด้านทิศใต้เป็นโต๊ะสำหรับออกสลาก โดยมีกล่องสีเหลี่ยมใส่ลูกทรงกลมที่มีหมายเลขกำกับโปร่งใส ทำด้วยพลาสติก หนาลักษณะเดียวกับกล่องออกสลากของกองสลากกินแบ่งรัฐบาล สำนักงานสลากกินแบ่งของไทย จำนวน 2 โต๊ะโดยตั้งอยู่ใกล้กับทางเข้าห้องนี้ ซึ่งมีทางเข้าอยู่ 2 ทาง ถัดจากตู้ออกสลากเป็นเคาน์เตอร์แลกชิป (chip) เป็นเคาน์เตอร์ยาวตลอดแนวขนานไปกับห้องนี้ที่อยู่ด้านหลัง และทางด้านทิศตะวันตกของโถงใหญ่คือส่วนที่เป็นห้องน้ำ ที่มีห้องกรูด้วยหินแกรนิตแผ่นใหญ่และสุขภัณฑ์ชั้นเลิศ โดยภายในส่วนคาสีโนทั้งหมดเป็นห้องปรับอากาศครอบคลุมจนถึงห้องน้ำ

ในส่วนโต๊ะพนัน นอกจากโถงใหญ่ ห้องวีไอพี ตู้สล็อตแมชชีน โต๊ะออกสลาก ที่ตั้งอยู่บนชั้นที่ 1 แล้ว ที่ชั้นสองด้านที่อยู่ตรงกับโถงใหญ่ ยังมีโต๊ะพนันอีกส่วนหนึ่งที่กั้นไว้ต่างหาก คือ โต๊ะพนันสำหรับแขกพิเศษสุด (Very-Very Important Persons – VVIPs) หมายถึง นอกจากจะเป็นบุคคลที่เล่นพนันด้วยเงินจำนวนมากแล้ว ยังเป็นบุคคลที่มีตำแหน่งหน้าที่และมีฐานะทางสังคมที่ไม่ต้องการเปิดเผยตัวให้เสียภาพลักษณ์ โดยทางบ่อนจะให้บริการแบบเยี่ยมยอดตั้งแต่ดำเนินการด้านตัวสำหรับการเดินทาง ห้องพักระดับหรู รถให้บริการชั้นเยี่ยม และจัดพนักงานที่ให้บริการชั้นยอดไว้คอยบริการ ทั้งการบริการด้านเกมการพนันและ “บาร์น้ำ” ประเภทอาหารเครื่องดื่มตลอดเวลาที่เล่นการพนันและพักผ่อน

ข. ภาคการให้บริการเสริม นอกจากส่วนคาสีโนที่ให้บริการด้านเกมการเล่นพนันแล้ว ยังมี ส่วนสนับสนุนหรือส่วนให้บริการเสริมอันเป็นส่วนสำคัญที่สนับสนุนการให้บริการและการสร้างรายได้ให้กับบ่อน ดังนี้

โต๊ะรับรถ

เป็นโต๊ะตั้งชั่วคราว อยู่ข้างทางลาดรับ-ส่งผู้โดยสาร ด้านหน้าทางเข้าอาคาร เป็นส่วนต้อนรับลูกค้าก่อนส่วนอื่นใด เป็นส่วนแรกๆ ที่ทุกคนต้องได้เห็นหลังจากที่ผ่านซุ้มประตู อันเป็นตำแหน่งที่สามารถตรวจนับจำนวนรถยนต์ ซึ่งส่วนใหญ่ คือ รถตู้ และจำนวนผู้โดยสารที่โดยสารไปกับรถ และเป็นทีที่พนักงานที่ไปกับรถตู้ต้องถูกติดป้ายรหัสประจำตัว เพื่อกระบวนการในการตรวจสอบตามขั้นตอนต่อไป (ดูรายละเอียดในเรื่องรถตู้)

ร้านค้าปลอดภาษี

ตั้งอยู่บนชั้นที่ 1 เมื่อเดินเข้าอาคารจะอยู่ทางด้านขวามือ ถัดจากห้องคาสีโนไปและใกล้กับบันไดทางขึ้นชั้น 2 ที่ตรงไปยังคาเฟ่ (ห้องกาแฟ) มีสินค้าเครื่องอุปโภคบริโภควางบนชั้นเหมือนร้านค้าปลอดภาษีตามด่านชายแดนทั่วไป เช่น ขนม ช็อกโกแลต ของขบเคี้ยว ของเล่นสำหรับเด็ก เป็นต้น ส่วนสินค้าที่มีจำนวนมากและโดดเด่นที่สุด ได้แก่ สุราและบุหรี่ยี่ห้อต่างประเทศ

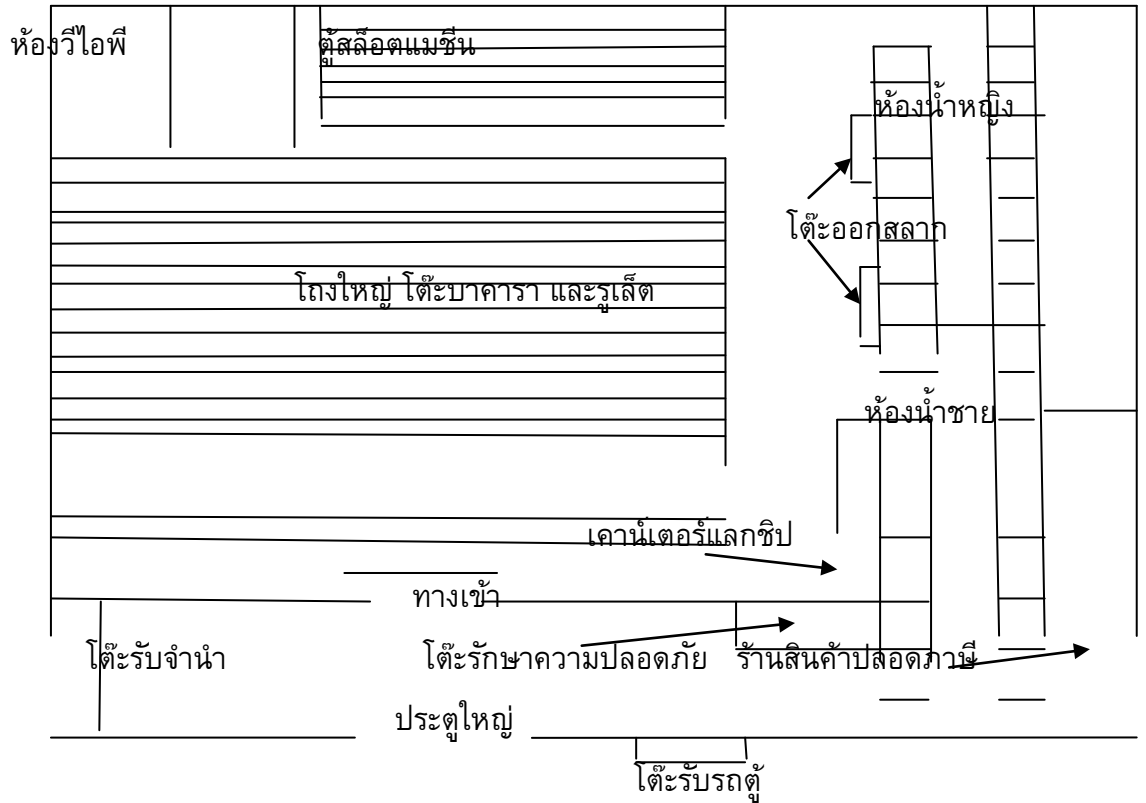
โต๊ะรับจํานำ

ตั้งอยู่ชั้นที่ 1 ด้านหน้าประตูทางเข้าโถงทางด้านซ้ายมือ มีลักษณะเป็นโต๊ะยาว เหมือนเคาน์เตอร์ มีพนักงานประจำประมาณ 1-2 คน แต่งกายด้วยชุดสูท (ดูรายละเอียดในเรื่องการรับจํานำ)

คาเฟ่ (ห้องกาแฟ)/ห้องอาหาร

ตั้งอยู่บนชั้น 2 เป็นที่สำหรับพักผ่อนภายหลังเหน็ดเหนื่อยและคร่ำเคร่งจากการเล่นพนัน โดยการดื่มเครื่องดื่ม และให้บริการแก่นักพนันที่ไปกับรถตู้ ทั้งนี้ นักพนันหรือคนรับจ้างติดรถตู้นอกจากจะได้ค่าเสียเวลาที่นั่งไปกับรถตู้แล้ว ยังได้รับแจกคูปองอาหาร (Coupon) อีกด้วย (ดูรายละเอียดในเรื่องคนรับจ้างนั่งรถตู้) ดังนั้น จำนวนคนที่ใช้บริการในห้องนี้จึงมีจำนวนมาก เพื่อให้บริการอย่างทั่วถึงและง่ายต่อการบริหารจัดการ ทางบ่อนจึงจัดเตรียมอาหารไว้ในรูปของบุฟเฟต์ (Buffet) โดยคิดค่าอาหารหัวละ 150 บาท ซึ่งผู้ใช้บริการสามารถขึ้นไปรับประทานอาหารได้ตลอดเวลา

ผังแผนผังชั้น 1 ของบ่อนคาสีโนช่องสง่า ดังนี้

แผนผัง 4-1

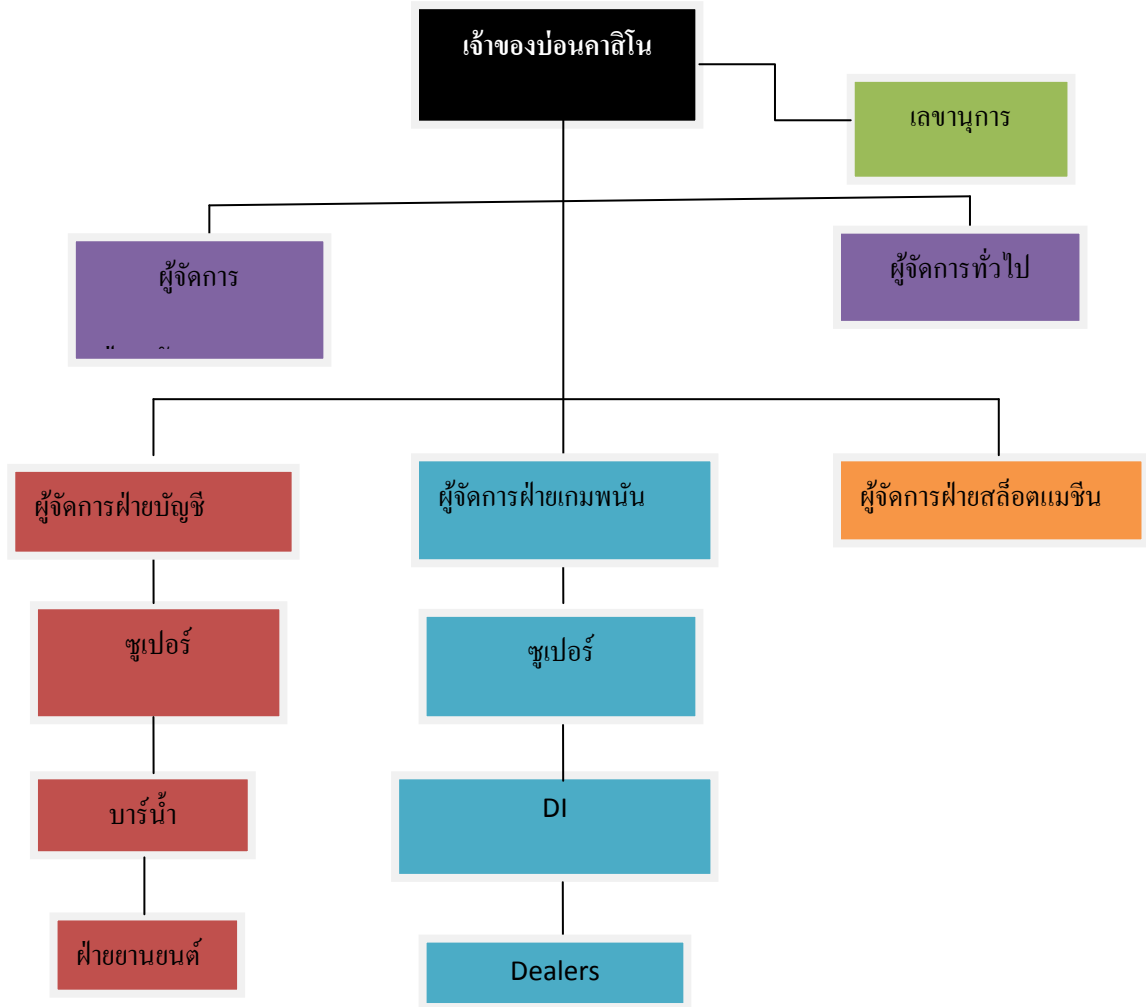
4.2.3 โครงสร้างการบริหารบ่อนคาสีโนช่องสง่า

โครงสร้างการบริหารบ่อนคาสีโนช่องสง่าเป็นการบริหารแบบเก่าแก่ผสมผสานกับการบริหารแบบมืออาชีพ กล่าวคือ ในส่วนของโครงสร้างทั้งด้านกายภาพและด้านโครงสร้างอาคารอยู่ในความควบคุมดูแลของเจ้าของบ่อนคาสีโน คือ ลิม เฮง โดยเขาเป็นผู้ตัดสินใจทั้งการจัดซื้อจัดจ้าง ในส่วนของงานก่อสร้างและการออกแบบ ว่าจ้างบริษัทของคนไทยและควบคุมโดยวิศวกรและสถาปนิกไทย ส่วนคนงานและช่างใช้คนเขมร ทั้งนี้ ที่ต้องใช้บริการการควบคุมการก่อสร้างของคนไทยก็เนื่องจากวัสดุก่อสร้างและเครื่องตกแต่งทั้งหมดล้วนนำเข้ามาจากไทย สถาปนิกคนไทยย่อมรู้ราคา และคุณภาพของวัสดุอุปกรณ์ได้ดีกว่าบุคลากรในกัมพูชา และต้องนำเข้าวัสดุอุปกรณ์ด้านการก่อสร้างทั้งหมดจากไทยก็เนื่องจากช่องสง่าอยู่ใกล้กับแหล่งค้าวัสดุก่อสร้าง คือ จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีห้างค้าวัสดุก่อสร้าง

จำนวนมาก ด้วยระยะทาง 200 กิโลเมตร จาก จ.อุบลราชธานี-ช่องสะง่า ทำให้ทุ่นเวลาและค่าการขนส่ง รวมทั้งคุณภาพของสินค้าไทยก็เป็นที่ยอมรับของนักลงทุนชาวเขมรเป็นทุนเดิมอยู่ด้วย ภาคส่วนที่เป็นหัวใจสำคัญของกิจการบ่อนคาสิโนอยู่ที่การให้บริการการเล่นพนัน ดังนั้น ผู้ควบคุมดูแลด้านนี้ จึงเป็นชาวต่างชาติที่มีประสบการณ์ด้านการดำเนินการแหล่งการพนัน ทางบ่อนเลือกใช้บริการของชาวมาเลเซีย เชื้อสายจีน ซึ่งลิม เฮง สามารถสื่อสารกันด้วยภาษาจีน โดยมีทีมงานที่ชำนาญการเข้ามาฝึกอบรมให้พนักงานก่อนถึงกำหนดการเปิดบ่อนคาสิโน ในวันที่ 1 พฤศจิกายน 2554 โดยพนักงานทั้งหมดทุกแผนกเข้ารับการฝึกอบรม เตรียมความพร้อมและทดลองปฏิบัติงานที่บ่อนคาสิโน “รอยัล ฮิลล์” ที่โอรเสม็ด-ช่องจอมเป็นเวลากว่า 3 เดือน การฝึกอบรมมีการคุมเข้มเป็นพิเศษในแผนกที่สำคัญๆ ส่วนใหญ่อยู่ในสายงานเกมพนัน ภายใต้การควบคุมโดยผู้จัดการด้านเกมพนัน (Games Manager) การบริหารงานด้านการพนันจึงเป็นรูปแบบและระบบเดียวกันกับรอยัล ฮิลล์ และเป็นระบบเดียวกับสถานคาสิโนในระดับสากล ซึ่งเป็นระบบที่ง่ายต่อการตรวจสอบ หากมีความผิดพลาดเสียหายสามารถแก้ไขได้ทันทันที และภาคส่วนดังกล่าวมีกฎข้อบังคับที่เป็นเสมือนกฎหมาย มีโอกาสผิดพลาดได้เพียงครั้งเดียว ผ่าฝืนถูกลงโทษสถานเดียวพร้อมหักค่าเสียหายที่ก่อ 10 เท่า (รายละเอียดในการปฏิบัติหน้าที่ของดีลเลอร์)

แผนผังโครงสร้างการบริหารบ่อนคาสิโนช่องสง่า เป็นดังนี้

แผนผังโครงสร้างการบริหารบ่อนคาสิโนช่องสง่า

แผนผัง 4-2

เก้าอี้

ลิ้ม เฮง หรือที่พนักงานของบ่อนเรียก “เก้าอี้” ถือเป็นผู้บริหารที่มีอำนาจสูงสุด ส่งผ่านคำสั่งทาง “โลกเนี้ยยัว” หรือ Secretary หรือ เลขานุการ ซึ่งเป็นชายชาวเขมรและเป็นคนที่เก้าอี้ไวใจมากที่สุด ตำแหน่งถัดจากเลขานุการ คือ ผู้จัดการทั่วไป (General Manager) เป็นชายชาวเขมรเช่นกัน ทำหน้าที่เป็นเหมือนแม่บ้าน โดยดูแลกิจกรรมต่างๆ ด้าน โดยรับคำสั่งต่อจากเลขานุการอีกทอดหนึ่ง ตลอดจนทำรายงานผลการปฏิบัติงาน ปัญหาอุปสรรค และงบประมาณสนับสนุนโดยรายงานตรงต่อเก้าอี้

ผู้จัดการฝ่ายทรัพยากรบุคคล (Human Resources Manager)

เป็นบุคลากรที่มีความสำคัญในระดับผู้บริหารในฝ่ายปฏิบัติการตำแหน่งหนึ่ง โดยเค้าแก่เลือกผู้จัดการเป็นชายชาวเขมร เพราะต้องสื่อสารด้านแรงงานสัมพันธ์กับพนักงาน ตำแหน่งนี้ต้องดูแลกิจการทั้งด้านงานบุคคล (Personnel) และภาคการให้บริการเสริม คือ ส่วนที่เป็นคาเฟ่ (ห้องกาแฟ) และห้องอาหาร อันเป็นภาคส่วนที่มีจำนวนพนักงานมากรองจากภาคการพนัน จำนวนกว่า 100 คนและส่วนใหญ่ของพนักงานได้แก่บริกร หรือพนักงานเสิร์ฟ

ผู้จัดการฝ่ายบัญชี (Cashier Manager)

เป็นฝ่ายบริหารที่มีความสำคัญที่สุด เนื่องจากมีภารกิจทางด้านรายรับ-รายจ่ายของบ่อน โดยรายได้ทุกภาคส่วนจะถูกเก็บรวบรวมไว้ที่ผู้จัดการฝ่ายบัญชีทั้งสิ้น เป็นบุคคลที่เค้าแก่ให้ความสำคัญและให้บทบาทมากที่สุด นอกจากควบคุมด้านบัญชีแล้ว ฝ่ายบัญชียังมีหน่วยสร้างรายได้เป็นของฝ่ายด้วย นั่นคือ แผนกบาร์น้ำ หรือการให้บริการเครื่องดื่ม-อาหารแก่นักพนันระหว่างการเล่นพนันด้วยการบริการถึงโต๊ะพนันโดยไม่ทำให้การเล่นพนันของลูกค้าสะดุด อีกทั้งยังอำนวยความสะดวกให้ไม่ต้องเสียเวลาลูกจากโต๊ะพนันไปที่ร้านอาหาร ทำให้เกมของนักพนันลื่นไหล ที่สำคัญ การที่มีอาหารเครื่องดื่มวางบนโต๊ะเคียงกับโต๊ะพนันยังเป็นการเสริมบาร์มีให้แก่ักพนันรายดังกล่าว ทำให้เห็นโดยทั่วกันว่าเป็นผู้เล่นได้และกระเป๋าก้น นอกเหนือ ผู้จัดการฝ่ายบัญชียังควบคุมฝ่ายยานยนต์ และหน่วยธุรกิจอื่นๆ เช่น ร้านค้าปลอดภาษี และโต๊ะรับรถ (ดูรายละเอียดในเรื่องรถตู้) โดยบุคลากรฝ่ายปฏิบัติการเชื่อมต่อระหว่างผู้จัดการฝ่ายบัญชีกับพนักงาน คือ หัวหน้าพนักงาน หรือที่เรียกกันสั้นๆ ในหมู่พนักงานว่า “ซูเปอร์” (supervisors) ซึ่งฝ่ายบัญชีมีซูเปอร์ประจำฝ่ายจำนวนทั้งสิ้น 3 คน

ผู้จัดการฝ่ายเกมพนัน (Game Managers)

ในสายงานด้านบริหาร ตำแหน่งผู้จัดการฝ่ายเกมพนันถือว่าเป็นตำแหน่งที่เป็นเหมือนหัวใจของบ่อนคาสีโน บ่อนช่องสง่าใช้ทีมงานชาวต่างชาติที่ผลัดเปลี่ยนกันปฏิบัติหน้าที่ มีทั้งชาวมาเลเซีย อินโดนีเซีย และชาวจีน เป็นมืออาชีพที่เข้ารับบริหารจัดการด้านเกมพนัน สื่อสารกับเค้าแก่และพนักงานด้วยภาษาอังกฤษ ส่งผ่านคำสั่งทางหัวหน้าพนักงาน หรือ ซูเปอร์ (supervisors) ซึ่งใช้ซูเปอร์จำนวนมากถึง 10-40 คน เพื่อให้พอเพียงและทั่วถึงในการควบคุม พนักงานตรวจสอบคนแจกไพ่ หรือ ดีไอ (DI – Dealer Inspectors) จำนวน 100 คน ที่ต้องตรวจสอบในทุกวินาทีตลอด 24 ชั่วโมงในการปฏิบัติงานของ คนแจกไพ่ หรือ ดีลเลอร์ (Dealers) จำนวนกว่า 500 คน

ผู้จัดการฝ่ายสล็อตแมชชีน (Slot Machine Managers)

เป็นฝ่ายบริหารที่ทำงานกับหัวหน้าพนักงาน หรือซูเปอร์เพียง 2 คน (2 กะ) เนื่องจากส่วนใหญ่ทำงานกับเครื่องจักร โดยควบคุมดูแล ตู้สล็อตแมชชีน หรือ “ตู้สล็อต” และแม้จะเป็นฝ่ายที่มีบุคลากรน้อยที่สุด

ของบ่อน แต่ก็เป็นฝ่ายที่ทำรายได้ให้กับบ่อนเป็นอันดับต้นๆ ในทางกลับกัน กลับเป็นฝ่ายที่เสียค่าใช้จ่ยน้อยที่สุด เนื่องจากตู้สล็อตเป็นการพนันที่เล่นง่ายไม่ซับซ้อนและเริ่มต้นด้วยเงินพนันต่ำ และนักพนันส่วนใหญ่มักเริ่มการเล่นการพนันเมื่อเข้าบ่อนด้วยการหยอดเหรียญเล่นสล็อตแมชชีน “ตู้สล็อต” ถือเป็นเสน่ห์ของบ่อนช่วยดึงดูดผู้เล่นหน้าใหม่ได้เป็นอย่างดี

นอกจากผู้บริหารและพนักงานที่เป็นหน่วยงานหลักแล้ว ยังมีพนักงานอีกส่วนหนึ่งที่ไม่ได้มีบทบาทเกี่ยวกับเกมการพนัน แต่ทำหน้าที่สนับสนุนและประสานงานกับหน่วยงานหลักและรักษากฎของบ่อน ได้แก่ พนักงานแผนกยานยนต์ ได้แก่ พนักงานขับรถประจำบ่อน และพนักงานรับรถ ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของผู้จัดการฝ่ายบัญชี และพนักงานรักษาความปลอดภัย โดยส่วนใหญ่เป็นอดีตทหารที่ลาออกมาทำงานกับบ่อน เนื่องจากการได้ค่าตอบแทนมากกว่าเงินเดือนจากรัฐบาลที่ได้เพียงเดือนละ 2,500 บาท

4.2.4 การปฏิบัติงานของฝ่ายเกมพนัน

หัวใจและรายได้สำคัญของบ่อนคาสีโนซ่งสง่าอยู่ที่ฝ่ายเกมพนัน และเป็นฝ่ายที่มีบุคลากรมากที่สุด ด้วยจำนวนพนักงานราวๆ 650 คน ซึ่งดูแลควบคุมอย่างใกล้ชิดโดยผู้บริหาร คือ ผู้จัดการฝ่ายเกมพนัน ซึ่งเป็นผู้ชำนาญการด้านเกมการพนันทุกประเภทภายในบ่อน อีกทั้งรอบรู้กลไกทุกชนิดของเกมการพนันแต่ละประเภท มีระบบการบริหารงานอย่างมืออาชีพที่ป้องกันการโกงอย่างได้ผล เมื่อเกิดปัญหาการโกงหรือข้อขัดข้องของระบบก็สามารถวิเคราะห์ปัญหาและคิดมาตรการแก้ไขได้ทันท่วงที ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายแก่บ่อน ขณะเดียวกันก็สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ักพนัน รวมถึงเป็นการปรามไม่ให้เกิดปัญหาเช่นนั้นอยู่ในที่ ผู้จัดการฝ่ายเกมพนันที่เป็นชาวต่างชาติมากกว่า 3 คน แต่ละคนจะแบ่งหน้าที่กันคอยควบคุมพนักงานระดับหัวหน้างาน หรือซูเปอร์ จำนวนกว่า 50 คน ซึ่งกำกับและตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานตรวจสอบดีลเลอร์ หรือดีไอ (Dealer Inspectors) จำนวนกว่า 100 คน ทั้งนี้ DI จำนวน 1 คน จะคอยควบคุมดีลเลอร์ (Dealers) หรือพนักงานแจกไพ่ 4-8 คน ขึ้นอยู่กับจำนวนเงินพนันบนโต๊ะ กล่าวคือ ถ้าเกมสำคัญๆ มีเงินและผู้เล่นพนันจำนวนมากจะต้องมี DI ควบคุมดีลเลอร์ถึง 8 คน โดยทางบ่อนใช้สูตรของการควบคุม (DI : Dealer) เป็ندังนี้ เกมปกติใช้สูตร 1:4 เกมสำคัญใช้สูตร 1:7 และเกมสำคัญยิ่งใช้สูตร 1:8

การควบคุมตามลำดับชั้นมีเครื่องมือสำคัญ คือ โทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) ซึ่งโต๊ะพนันทุกโต๊ะมีกล้องโทรทัศน์วงจรปิดทุกโต๊ะ และโต๊ะหนึ่งๆ ใช้ควบคุมหลายเครื่อง เพื่อให้ได้ภาพทุกมุมมอง ทั้งจับที่โต๊ะ นักพนัน ดีลเลอร์ DI โดยเฉพาะโต๊ะวีไอพีและวีไอพี ดังนั้น ทุกความเคลื่อนไหวภายในโรงใหญ่ โต๊ะพนันทุกโต๊ะ นักพนันทุกคนจึงอยู่ในการจับตาของผู้จัดการฝ่ายเกมพนันตลอด 24 ชั่วโมง หากมี ปัญหา ณ จุดใด สามารถเรียกกลับภาพขึ้นมาวิเคราะห์ได้ทันที จากนั้นก็สั่งการโดยผ่านวิทยุรับ-ส่ง ภายในตามลำดับชั้นต่อไป ซึ่งห้องบัญชาการและติดตั้งจอโทรทัศน์วงจรปิดตั้งอยู่มุมใดมุมหนึ่งของชั้น 2

หรือด้านบนตรงกับโถงใหญ่ ผู้จัดการฝ่ายเกมพนัน ซูเปอร์ฝ่ายเกมพนัน และดีไอฝ่ายพนันทุกคนจึงมี ไมโครโฟนและหูฟังอยู่ในตำแหน่งที่พร้อมใช้งานตลอด 24 ชั่วโมง

ผู้ที่รับหน้าที่หนักที่สุดในกิจกรรมการพนัน คือ พนักงานแจกไพ่ หรือดีลเลอร์ ซึ่งเป็นพนักงานหญิงทั้งหมด จำนวนประมาณ 500 คน โดยผลัดเปลี่ยนกะกันคนละ 8 ชั่วโมง และส่วนใหญ่มีการทำงานล่วงเวลารวันละ 2 ชั่วโมง โดยผลัดเปลี่ยนกันไปพัก 1 ชั่วโมง ดีลเลอร์ได้รับการฝึกอบรมการแจกไพ่ด้วย จังหวะที่เหมือนกัน โดยทำในจังหวะที่สม่ำเสมอ ไม่เร็วหรือช้าเกินไป จากนั้นก็จะผายมือเพื่อให้นักพนัน ตรวจสอบและแสดงถึงความโปร่งใส ดีลเลอร์ถูกกำชับไม่ให้พูดคุยกันระหว่างพนักงานด้วยกันตลอดเวลา ที่ปฏิบัติหน้าที่ และห้ามมิให้สูงส่งหรือพูดคุยกับนักพนันจนเกินความจำเป็น ดังนั้น ดีลเลอร์จึงเป็น เหมือนเครื่องจักรที่ไร้รอยยิ้มตลอดระยะเวลาปฏิบัติหน้าที่ 8-10 ชั่วโมงต่อวัน

ส่วน DI หรือพนักงานตรวจสอบการปฏิบัติงานของดีลเลอร์ ทั้งหมดเป็นพนักงานชายชาวเขมร แต่งกายด้วยชุดสากล กางเกง-เสื้อนอกสีดำ เสื้อเชิ้ตสีขาว รองเท้าดำ ทำงานใกล้ชิดกับดีลเลอร์ ต้อง สังเกตการณ์ที่โต๊ะพนัน งานหลักคือการควบคุมและเป็นพี่เลี้ยงให้แก่ดีลเลอร์ เมื่อดีลเลอร์มีปัญหาเกี่ยวกับ นักพนัน เช่น จ่ายเงิน (จ่ายชิป) พนันผิดพลาด ทั้งมากเกินไปและน้อยเกินไป หากจ่ายขาด อาจเป็นเพราะ สะเพร่า หรือสมองช้า นักพนันมักโวยวาย ทำให้เสียภาพลักษณ์ของบ่อน DI ต้องเข้าช่วยคิดเงินตาม จำนวนที่นักพนันเล่นได้ แต่หากจ่ายมากกว่าจำนวนเงินที่นักพนันเล่นได้ ถ้าผิดพลาดเพราะเผอเรอหรือ สมองช้า DI ต้องเข้าจัดการแก้ไขปัญหาเช่นกัน แต่ถ้าจ่ายเงินเกินบ่อยครั้ง อาจเป็นไปได้ว่า ดีลเลอร์กับ นักพนันสมรู้ร่วมคิดกัน หรือร่วมกันโกงบ่อน ถ้าหาก DI ไม่เข้าจัดการ DI ก็จะถูกเหมารวมว่ามีส่วนสมรู้ ร่วมคิดกับดีลเลอร์และนักพนัน ดังนั้น DI จึงต้องยืนสังเกตการณ์อยู่ตลอดเวลา จึงเป็นงานที่หนัก เพราะเป็นงานสำคัญที่จะดึงเงินเข้าบ่อนและเป็นรายได้หลักอีกด้วย บ่อนจะมีกำไรหรือขาดทุนอยู่ที่ ตำแหน่งนี้ ดังนั้น DI หนึ่งคน เมื่อประจำที่โต๊ะพนันได้ 1 ชั่วโมง แล้วต้องออกไปพักผ่อน 20 นาที ผลัดเปลี่ยนให้ DI คนอื่นเข้าประจำที่แทน นอกจากนี้ DI ยังต้องคอยสอดส่องสังเกตนักพนัน โดยเฉพาะ นักพนันที่ฝ่ายยานยนต์ติดรหัสที่เสื้อ ว่า นักพนันเล่นการพนันหรือไม่ หรือเข้าไปเพียงเพื่อรับเงินค่านั่ง รถตู้เท่านั้น อันเป็นการตบตาบ่อน หากพบว่านักพนันไม่เล่นการพนันก็รายงานตามสายงาน (ดู รายละเอียดเรื่องการรับรถ)

อนึ่ง บ่อนคาสีโนช่องสง่างาเปิดให้บริการครบ 1 ปี ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2556 (บ่อนช่องสง่างา เปิดให้บริการเดือนมกราคม 2555) เคยเกิดปัญหาขึ้นหลายครั้ง เช่น กรณีนักพนันเข้าตีสนิทกับดีลเลอร์ แล้วร่วมกันโกงทางบ่อนด้วยการจ่ายเงินพนันให้เกินอยู่เป็นประจำ ทั้งนี้ โดยมี DI มีส่วนรู้เห็น แต่การ ละเมิดกฎของบ่อนเช่นนั้น แต่ละกรณีพนักงานคนหนึ่งๆ สามารถทำได้เพียงครั้งเดียว เพราะหลังจาก นั้นก็ถูกไล่ออก พร้อมเรียกให้ชดใช้เงินคืน อันถือว่าเป็นมาตรการขึ้นเต็ดขาดและเป็นโทษสูงสุด

4.2.5 บุคลากรและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับบ่อนคาสีโนช่องสง่า

นอกจากผู้บริหาร พนักงานและพนักงานเสริมของบ่อนแล้ว บ่อนคาสีโนช่องสง่ายังมีบุคคลอีกหลายส่วนที่เข้าไปทำธุรกิจภายในบ่อน มีดังนี้

นายทุน

นายทุน เป็นคำเรียกขานเฉพาะในบ่อนคาสีโนช่องสง่า ไม่ได้หมายถึงนักลงทุน ในความหมายของ Investor หรือเป็นผู้ร่วมทุนกับเจ้าแก้มในลักษณะร่วมกิจการค้า (Joint Venture) แต่อย่างใด หากหมายถึงผู้ที่ทำหน้าที่ชักชวนนักพนันระดับ VIPs และ VVIPs ให้เข้าไปเล่นการพนันกับบ่อน โดยนายทุนคนหนึ่ง ๆ มีพาหนะสำคัญ คือ รถตู้ หรือที่เรียกกันว่า “รถวีไอพี” เป็นพาหนะรับ-ส่งนักพนัน ซึ่งอาจเป็นรถตู้ของตนเอง หรือร่วมกับเจ้าของรถตู้ หรือมีเจ้าของรถตู้เข้าขอร่วมคณะ (ทีม) โดยมีรายได้เป็นค่าตอบแทนจากบ่อน ภายในบ่อนคาสีโนช่องสง่ามีนายทุนประมาณ 3-4 คน และคนทั้งหมดเป็นคนไทย ทั้งนี้ เนื่องจากลูกค้าคนสำคัญ คือ คนไทย และส่วนใหญ่ของนักพนันคนสำคัญมาจากกรุงเทพฯ และเป็นนักพนันขาประจำที่คุ้นเคยกันดีกับนายทุน และรถตู้ที่ให้บริการทั้งหมดเป็นรถตู้ไทย จดทะเบียนในประเทศไทย เนื่องจากต้องวิ่งเข้า-ออกไทย และแขกคนสำคัญทั้งหมดเป็นคนไทย

รายได้ของนายทุนขึ้นอยู่กับ การหาลูกค้าคนสำคัญให้กับบ่อน บ่อนทุกบ่อนตามแนวชายแดนต้องมีตำแหน่งนายทุนไว้คอยป้อนลูกค้าคนสำคัญ ดังนั้น ลูกค้าคนสำคัญทั้ง VVIPs และ VIPs จึงเป็นรายได้หลักของทางบ่อน ส่วนนักพนันทั่วไปแม้จะมีจำนวนมาก ก็เป็นเพียงตัวเสริม หรือสร้างภาพให้บ่อนดูเหมือนมีคนนิยมเข้าเล่นพนันจำนวนมาก เป็นเพียงสัญลักษณ์หรือการสร้างภาพลักษณ์ ตำแหน่งนายทุน จึงมีลักษณะเป็นนักลงทุนที่เข้าไปใช้สถานที่ของบ่อน โดยไม่ต้องลงทุนร่วมกับเจ้าของบ่อน แต่สามารถเข้าไปสร้างรายได้ในบ่อนเป็นกอบเป็นกำ ถ้ามีลูกค้ามากก็สามารถทำให้นายทุนคนนั้นๆ ร่ำรวยได้ ยกเว้น นายทุนจะเกิดความโลภ หรือ “ตาโต” ต้องการได้เงินมากๆ จึงนำเงินที่ได้ไปเล่นพนันแล้ว “ถูกกิน”

ผู้รับจําหน้

ผู้รับจําหน้ ก็เป็นอีกตำแหน่งหนึ่งที่เข้าไปทำธุรกิจภายในบ่อน โดยไม่ต้องลงทุนสร้างบ่อนคาสีโนเอง ในบ่อนคาสีโนช่องสง่ามีผู้รับจําหน้ 2 ราย โดยรายหนึ่งเป็นของบ่อนคาสีโนช่องสง่าเอง ส่วนอีกรายเป็นบุคคลภายนอก และเป็นชาวเขมร โดยตั้งโต๊ะคอยรับลูกค้าอยู่ที่ด้านหน้าของบ่อนทั้งสองราย รายแรกหรือโต๊ะรับจําหน้ของบ่อน มีพนักงานรับจําหน้และผู้ควบคุมดูแล เป็นอดีตนายทหารของเขมรแดง ซึ่งภายหลังจากที่มีกลุ่มเขมรแดงเข้าร่วมพัฒนาชาติ หรือหลังจากที่ผู้นำ ทั้งพล พต และ ตามีอก เสียชีวิต ขณะที่ “เจ้านาย” ของเขา หมายถึง นายทหารเขมรแดงระดับคุมกองกำลังทหารเทียบเท่าระดับแม่ทัพภาค ถ่ายโอนเป็นทหารกับฝ่ายรัฐบาล ปัจจุบันมีตำแหน่งเทียบเท่าแม่ทัพภาค บัญชาการในเขตงานเดิม

ของกลุ่มเขมรแดง ควบคุมกำลังพลที่เคยเป็นทหารเขมรแดง และมีบ้านหลังใหญ่ใกล้กับตัวบ่อน แต่อยู่คนละฟากถนน ส่วนตัวเขาไม่ขอรับการถ่ายโอน ต่อมาได้รับการทาบทามจากทางบ่อนให้ช่วยเหลือบ่อน ในลักษณะเป็นตัวแทนผลประโยชน์ให้เจ้านาย ทั้งนี้ เป็นการคุมกำลังพลที่เคยเป็นทหารเขมรแดงและได้เข้าเป็นพนักงานของบ่อนที่ส่วนใหญ่คือยามรักษาการณ์ให้บ่อน หรือพนักงานรักษาความปลอดภัย ในอีกทางหนึ่ง เพื่อเป็นช่องทาง หรือเป็นเหตุผลให้ทางบ่อนสามารถเบิกจ่ายค่าตอบแทนในทางบัญชี จึงได้รับหน้าที่ในการดูแลการรับจํานำให้กับบ่อน หรือในอีกทางหนึ่ง ตัวเขาเป็นช่องทางให้บ่อนสามารถจ่ายค่าตอบแทนให้กับ “เจ้านาย” ของเขา นั่นเอง ดังจะเห็นได้จากการที่ตัวเขาไม่ได้เข้าดำเนินการโดยตรง หากมีบุคลากรของบ่อนเป็นผู้ดำเนินการรับจํานำ ซึ่งเขาระบุว่า สิ่งของที่รับจํานำมีทั้งรถยนต์และของมีค่า เช่น สร้อยคำทองคำ แต่ส่วนใหญ่เป็นรถยนต์ เงื่อนไขของการจํานำ คือ การตกลงเงื่อนไขในการไปจํานำ อีกพันกำหนดระยะเวลา รถยนต์หรือของมีค่าจะถูกยึด แต่อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่เปิดบ่อนยังไม่มีการยึดทรัพย์สินที่เอาจํานำเลย ส่วนอีกรายที่เป็นผู้รับจํานำของคนข้างนอก รับจํานำทรัพย์สินได้แก่รถยนต์ รถจักรยานยนต์ โดยมีเงื่อนไขในการรับจํานำอย่างเดียวกันคือคิดดอกเบี้ย ร้อยละ 5

รถเข้าบ่อน

พาหนะที่ใช้ในการนำนักพนันเข้าเล่นการพนันในบ่อน มีอยู่ 3 ประเภท ดังนี้

1. รถตู้ทั่วไป

ได้แก่ รถตู้ที่ใช้รับ-ส่งนักพนันทั่วไป ซึ่งนักพนันต้องเสียค่าโดยสารในการโดยสารรถตู้เข้าบ่อน 50 บาท พร้อมยื่นบัตรประชาชนให้เจ้าพนักงานตรวจคนเข้าเมืองตรวจสอบ ลงตราประทับ และเก็บสำเนาบัตรฯ ไว้ที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง และขั้นตอนสุดท้ายคือจ่ายค่าประทับลงตราให้แก่ตรวจคนเข้าเมืองฝั่งกัมพูชาอีก 10 บาท โดยมีกำหนดระยะเวลาเข้า-ออกได้ 4 ชั่วโมง

รถตู้ทั่วไปเป็นรถของบุคคลภายนอก ผู้ที่จะนำรถตู้เข้าวิ่งรับ-ส่งนักพนันเข้าบ่อนคาสีโนช่องสง่าได้ จะต้องนำเงิน 120,000-150,000 บาทวางเป็นเงินมัดจำไว้กับทางบ่อน แต่แทนที่จะจ่ายค่ามัดจำเป็นเงินสด ทางบ่อนได้วางเงื่อนไขให้เจ้าของรถตู้นำเงินจำนวนดังกล่าวไปซื้อ “ชิปตาย” หรือ “ชิปโปรโมชัน” (Promotion Chip) เป็นชิปที่มีสีบรอนซ์เงิน มีราคาตั้งแต่ 15, 100, 500, 1,000, 5,000, 10,000, 100,000 และ 500,000 บาท ซึ่งชิปดังกล่าวไม่สามารถนำไปขึ้นเงิน หรือแลกคืนเป็นเงินสดได้ ถ้าหากผู้ซื้อต้องการเงินจำนวนนี้คืน มีทางเดียวคือต้องเล่นการพนันในบ่อน เพื่อเปลี่ยนจากชิปตายให้เป็นชิปทั่วไป ซึ่งเป็นการบีบบังคับทางอ้อมให้ผู้ซื้อชิปต้องหาทางเปลี่ยนชิปที่สามารถนำไปขึ้นเงินได้ ช่องทาง คือ ต้องปล่อย (ขาย) ชิปตายให้กับลูกทัวร์ที่ไปกับรถ หรือไม่นำชิปไปขายต่อให้นักพนันหรือพรรคพวกที่รู้จักกัน ซึ่งอัตราการซื้อ-ขายอยู่ที่ ส่วนลดร้อยละ 20

โดยทางบ่อนคาสีโนช่องสง่างาจะจ่ายเงินให้แก่รถตู้คันละ 5,000-6,000 บาทต่อวัน ขึ้นอยู่กับระยะทางที่กำหนด ถ้าเป็นรถตู้ทะเบียนอุบลราชธานี จ่าย 6,000 บาทต่อวัน แต่ถ้าเป็นรถตู้ศรีสะเกษ จ่าย 5,000 บาทต่อวัน อย่างไรก็ตาม การที่ทางบ่อนจะจ่ายให้กับรถตู้ จะต้องเป็นไปตามเงื่อนไข คือ รถตู้จะต้องมีผู้โดยสารนั่งไปกับรถ 8 คน และคนทั้งหมดในรถต้องเข้าบ่อน โดยสามารถใช้บัตรประชาชนหรือหนังสือผ่านแดน (Passport) ก็ได้ ในจำนวน 8 คน หากหาลูกค้าภายในจังหวัดที่ระบุในการขึ้นกับบ่อนได้ไม่ครบ 8 คน สามารถจะหาผู้โดยสารรายทางเติมจนครบ 8 คนได้ แต่จำนวนผู้โดยสารจากจังหวัดที่ระบุต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน เช่น รถตู้อุบลราชธานี จะต้องมียุโรปที่ถือบัตรประชาชนเป็นราษฎรที่มีทะเบียนบ้านในจังหวัดอุบลราชธานีอย่างน้อย 5 คน ส่วนที่เหลืออีก 3 คน สามารถรับผู้โดยสารรายทางที่เป็นคนจังหวัดอื่นได้ เช่น ศรีสะเกษ หรือสุรินทร์ ถือว่าถูกต้องตามเงื่อนไข ทั้งนี้ เมื่อรถตู้ไปถึงหน้าบ่อน หัวหน้าฝ่ายยานยนต์จะเป็นตรวจสอบ และลงทะเบียน ผู้โดยสารจะต้องแสดงบัตรประชาชนไทย พร้อมแจ้งชื่อ-ที่อยู่ ซึ่งพนักงานของบ่อนสามารถอ่านภาษาไทยได้ เป็นผู้ตรวจสอบ จากนั้นฝ่ายยานยนต์ก็จะออกบัตรให้ผู้โดยสารเพื่อให้ติดที่หน้าอกเสื้อทุกคน และตลอดเวลาที่อยู่ภายในบ่อน ผู้โดยสารจะได้รับเงินค่าที่ไปกับรถตู้คันละ 150 บาท จากจำนวนผู้โดยสารมีทั้งสิ้น 8 คน ดังนั้น รถตู้คันหนึ่งๆ จะได้ค่าตอบแทนสำหรับผู้โดยสาร 1,200 บาท โดยผู้โดยสารที่ไปกับรถตู้ทุกคันจะมีการลงทะเบียนที่โต๊ะรับรถหน้าคาสีโน โดยหัวหน้าฝ่ายยานยนต์ สังกัดฝ่ายบัญชีเป็นผู้ออกบัตรให้ โดยทางบ่อนจะใช้รหัสที่สามารถตรวจสอบได้เพียงเห็นบัตร เช่น Sa – Sisaket, Ra – Surin, Ua – Ubolratchathani เป็นต้น โดยบัตรที่ติดจะมีสีและหมายเลขต่างกันเพื่อให้ง่ายต่อการตรวจสอบ และหากพนักงานของบ่อนตรวจสอบแล้วพบว่า ผู้ที่มากับรถตู้มีการเล่นการพนันจริง เมื่อถึงเวลา 17.00 น. ทางบ่อนก็จะจ่ายเงินค่าเบี่ยงจำนวน 150 บาท แต่ถ้าพบว่า ผู้นั้นไม่เล่นพนันเลยก็จะถูกหัก 150 บาท จากค่าเบี่ยง นอกจากนั้น ยังมีเงื่อนไขสำคัญอีกว่า หากรถตู้มีเหตุขัดข้องไม่สามารถนำผู้โดยสารวิ่งเข้าบ่อนมากกว่า 3 วัน ต้องแจ้งกับฝ่ายยานยนต์ หากหยุดไป 1 สัปดาห์จะต้องหยุดวิ่ง อย่างไรก็ตาม ในทุกวัน จะมีรถตู้จากจังหวัดต่างๆ วิ่งเข้า-ออกบ่อนไม่ต่ำกว่า 100 คัน

2. รถตู้วีไอพี

รถตู้อีกประเภทหนึ่ง คือ รถตู้ที่เป็นพาหนะรับ-ส่งนักพนันคนสำคัญ (แขกวีไอพี) ซึ่งรถตู้ประเภทหลังนี้เป็นของนายทุนหรือเข้าร่วมทีมกับนายทุน ทางบ่อนมีรถยนต์สำหรับวีไอพีอยู่ 3 คัน เป็นรถตู้ 2 คัน และเป็นรถตรวจการ ยี่ห้อ โตโยต้า รุ่น ฟอรัจันเนอร์ (Fortuner) จำนวน 1 คัน โดยรถยนต์รับ-ส่งแขกวีไอพีไม่ต้องผ่านการตรวจคนเข้าเมือง เพื่อให้มีประวัติในการเข้า-ออกด่านชายแดนด้านที่มีบ่อนคาสีโน เพื่อปัญหาที่อาจเกิดมีขึ้นกับแขกวีไอพีในภายหลัง

3. รถสองแถว

นอกจากนี้ ทางบ่อนยังมีบริการรถสองแถวเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักพนันที่ผ่านกระบวนการตรวจคนเข้าเมือง เป็นการให้บริการแก่ลูกค้าโดยไม่ต้องเสียค่าโดยสาร รถสองแถวที่ใช้รับส่งนักพนันจากด่านชายแดนช่องสะง่าถึงบ่อนคาสีโนช่องสะง่าเป็นของบ่อน แต่จัดในประเทศไทย ซึ่งหมดจดระเบียบในจังหวัดสุรินทร์ หรือ “ทะเบียนสุรินทร์” ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น ซึ่งมีรถสองแถวทั้งสิ้นจำนวน 4 คัน มีคนขับรถประจำรถสองแถวจำนวน 5 คน แบ่งเป็น 2 กะ ผลัดเปลี่ยนเวรขับคนละ 12 ชั่วโมง จาก 8.00 น.-20.00 น. (8 am-8 pm)

รถรับ-ส่งทั้งหมดอยู่ภายใต้การดูแลและจัดการโดยฝ่ายยานยนต์ที่ขึ้นอยู่กับผู้จัดการฝ่ายบัญชี และรถยนต์ที่ให้บริการทุกประเภทล้วนเป็นรถไทย จดทะเบียนในประเทศไทย

อาชีพรับจ้างนั่งรถตู้เข้าบ่อน

เมื่อคนที่นั่งรถตู้ได้ค่าตอบแทนจากทางบ่อน การมีคนนั่งไปกับรถจึงเป็นรายได้ของเจ้าของรถ ดังนั้น จึงมีการหาคนนั่งรถเข้าบ่อน เพื่อให้ได้ 8 คน เต็มตามจำนวนที่ทางบ่อนกำหนด เมื่อมีความต้องการคนนั่งรถ จึงเกิดมีอาชีพๆ หนึ่ง คือ อาชีพรับจ้างนั่งรถตู้เข้าบ่อน ซึ่งผู้ประกอบการอาชีพนี้ ได้แก่ ชาวบ้านที่อยู่ตามหมู่บ้านรายทางก่อนถึงตัวบ่อน (ดูรายชื่อหมู่บ้าน) โดยคนรับจ้างนั่งรถตู้ เมื่อได้เวลานัดหมาย ซึ่งส่วนใหญ่คือช่วงเช้า จะออกมารอขึ้นรถตามจุดกำหนด ได้แก่ หน้าโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลไพรพัฒนา เป็นต้น การรับจ้างนั่งรถตู้เข้าบ่อนคือการเติมจำนวนคนในรถตู้ให้เต็มจำนวนตามเงื่อนไข เนื่องจากทางบ่อนคาดหวังว่ารถตู้จะนำนักพนันเข้าเล่นพนันในบ่อน แต่ผู้รับจ้างส่วนใหญ่ไม่ใช่คนพนัน แต่เป็นชาวบ้านที่ต้องการมีรายได้ ด้วยการเข้าไปนั่งในบ่อนเพื่อรอเวลาจ่ายเบียร์เลี้ยงประจำวัน คือ เวลา 17.00 น. แต่ระหว่างนั้นจะต้องเล่นละครทำที่เป็นว่าได้เล่นการพนัน เช่น พยายามถือไพ่ เพื่อให้กล่องวงจรปิดของบ่อนได้จับภาพว่าได้เล่นการพนันจริง ซึ่งส่วนใหญ่มักถูกจับได้ แต่ถึงแม้จะเสี่ยงที่ต้องเล่นละครตบตาบ่อน แต่ชาวบ้านที่รับจ้างก็พอใจที่จะเสี่ยง หลายรายบอกว่า “ดีกว่าตากแดดตากน้ำ-เกี่ยวข้าวได้อยู่ในห้องแอร์ ข้าว กาแฟก็กินฟรี”

ร้านค้าหน้าบ่อนคาสีโนช่องสะง่า

ร้านค้าหน้าบ่อนคาสีโนช่องสะง่า มีจำนวนมากกว่า 100 แผง ส่วนใหญ่จำหน่ายสินค้าเครื่องอุปโภคบริโภค ส่วนผู้ค้าเป็นชาวเขมรที่มาจากหลายจังหวัดของกัมพูชา เช่น พระตะบอง เสียมเรียบ เป็นต้น เป็นชุมชนที่รวมตัวกันอย่างหลวมๆ และแม้ผู้ค้าจะอยู่ใกล้เพียงถนนกัน แต่คนส่วนใหญ่ไม่เข้าเล่นการพนันในบ่อนคาสีโนช่องสะง่า บางรายกล่าวว่า ไม่เข้าเล่นเด็ดขาด เพราะรู้ว่าไม่มีทางได้ สู้ขายของดีกว่า

4.2.6 คู่แข่งทางธุรกิจและแนวโน้มการพัฒนาของช่องสง่า

ที่ดินว่างเปล่าที่ตั้งอยู่ฝั่งตรงข้ามกับตัวบ่อนคาสีโนช่องสง่า และอยู่หลังร้านค้าหน้าบ่อนคาสีโนช่องสง่า เป็นที่รู้จักกันไปทั่ว เป็นที่ดินของ “ลียง พัด” หรือ “ออกญาลียง พัด” หรือที่นักธุรกิจไทยที่ทำการค้าในกัมพูชารู้จักกันดีในนาม นายพัด สุภามา ชาวเขมรเชื้อสายไทยเกาะกง คนทั่วไปที่ช่องสง่าต่างรู้ว่า ลียง พัดเตรียมจะเปิดบ่อนคาสีโนและสถานบันเทิงครบวงจรเป็นแห่งที่ 2 ต่อจากบ่อนและสถานเริงรมย์ของลิม เฮง

ลียง พัด คือ นักธุรกิจที่มีสายสัมพันธ์อันดีกับผู้นำของกัมพูชา นายฮุน เซ็น นายกรัฐมนตรี เป็นเจ้าของบ่อนคาสีโนและสถานเริงรมย์ครบวงจรหลายต่อหลายแห่งในกัมพูชา โดยเฉพาะที่ปอยเปต เป็นผู้สร้างโครงสร้างพื้นฐานให้แก่กัมพูชา ทั้งถนนและสะพาน ซึ่งสะพานที่สำคัญ คือ สะพานข้ามแม่น้ำครางครั้นเชื่อมหาดเล็ก อ.คลองใหญ่ จ.ตราด ของไทยกับเกาะกง ของกัมพูชา ซึ่งในอดีตผู้ที่เข้าเกาะกงต้องนั่ง “เรือบ่อ” คือ เรือรับจ้างขนาดเล็กและเสี่ยงอันตรายจากคลื่นลมในทะเล พร้อมๆ กับสร้างสะพาน เขาได้สร้างสวนสนุกเกาะกงซาฟารีเวิลด์ อีกด้วย นอกจากนายพัด สุภามา จะเป็นคนใกล้ชิดกับผู้นำของกัมพูชาคนปัจจุบันมากที่สุดแล้ว เขายังเป็นมือหารายได้ให้กับผู้นำกัมพูชาอีกด้วย และรายได้สำคัญที่เขาสร้างคือรายได้จากบ่อนการพนัน ด้วยศักยภาพและสายสัมพันธ์ของเขา เมื่อเขามีที่ดินที่ช่องสง่าและเตรียมที่จะผูกโครงการบ่อนคาสีโนจึงเชื่อได้ว่า บ่อนของเขาจะต้องใหญ่กว่าบ่อนช่องสง่าในปัจจุบัน และเมื่อโครงการของเขาแล้วเสร็จจะส่งผลกระทบต่อความเปลี่ยนแปลงของช่องสง่าเป็นอันมาก แนวโน้มชายแดนช่องสง่าจะมีสภาพและระดับเศรษฐกิจอยู่ในระดับเดียวกับปอยเปต หรือ เป็นปอยเปต ๒ ด้านจังหวัดสระแก้วของไทย เนื่องจากมีโครงสร้างพื้นฐาน มีฐานเศรษฐกิจในไทยรองรับ เช่น อยู่ใกล้กับหัวเมืองใหญ่ของไทย เช่น จังหวัดอุบลราชธานี ศรีสะเกษ เมืองที่มีรายได้ทางการเกษตร โดยเฉพาะยางพารา และผลไม้ที่มีตลาดส่งออกต่างประเทศในระดับเดียวกับภาคตะวันออกของไทย สุรินทร์ บุรีรัมย์ ยโสธร กระทั่งร้อยเอ็ด ซึ่งศักยภาพของจังหวัดใกล้เคียงและจำนวนประชากรที่มีมากกว่าจังหวัดสระแก้ว จึงทำให้สามารถคาดการณ์ได้ว่า ในอนาคตชุมชนช่องสง่าน่าจะได้รับพัฒนาให้กลายเป็นชุมชนเมืองเช่นเดียวกับปอยเปต

เปรียบเทียบการพนันก่อนและหลังการมีบ่อน ชุมชนชายแดนฝั่งเขมร

ประเภท	ก่อนมีบ่อนคาสีโน	หลังมีบ่อนคาสีโน
การพนัน	<p>การพนันพื้นบ้าน ไก่ชน</p> <p>การพนันในลักษณะที่มีผู้นำเข้าสู่ชุมชน ไพ่ หว่ยใต้ดิน หว่ยหุ่น เวียดนาม มวยตู้ อาปอง กตามโฆละก์ หรือ คลาโฆละก์ สลากกินแบ่งรัฐบาล โลโต (Loto)</p>	<p>การพนันพื้นบ้าน ไก่ชน</p> <p>การพนันในลักษณะที่มีผู้นำเข้าสู่ชุมชน ไพ่ หว่ยใต้ดิน หว่ยหุ่นเวียดนาม มวยตู้ อาปอง กตามโฆละก์ หรือ คลาโฆละก์ สลากกินแบ่งรัฐบาล โลโต (Loto) บั้งไฟ</p> <p>บ่อนคาสีโน (พนันบนเครื่อง ได้แก่ สล็อตแมชชีน และไฟโปกเกอร์ ส่วนพนันบนโต๊ะ ได้แก่ รูเล็ต บาคารา โปกเกอร์)</p>

การเปลี่ยนแปลงวิถีพนันภายหลังการเปิดบ่อนคาสีโนช่องสะง่า

ในฝั่งกัมพูชา ตำแหน่งที่ตั้งของชุมชนชาวกัมพูชาเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีพนัน กล่าวคือ

1. ชุมชนระยะใกล้ ได้แก่ ชุมชนบริเวณด้านชายแดน (เก่า) และชุมชนบริเวณด้านหน้าบ่อนคาสีโนช่องสะง่า ห่างจากตัวบ่อนคาสีโนช่องสะง่าเพียงทางหลวงหมายเลข 67 กั้น ได้แก่ ร้านค้า ด้านหน้าบ่อนคาสีโนช่องสะง่า และภูมิโอรชะยุง ห่างจากตัวบ่อนคาสีโนช่องสะง่า 500 เมตร เป็นชุมชนที่มีความหลากหลายและมีความเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากมีประชากรที่โยกย้ายมาจากที่อื่น ทั้งครอบครัวข้าราชการและพ่อค้านักธุรกิจ พบว่า วิถีพนันของชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก กล่าวคือ มีการเข้าบ่อนคาสีโนและหมดเนื้อหมดตัวเพราะการพนัน
2. ชุมชนระยะกลาง ได้แก่ ชุมชนที่อยู่ระหว่างตัวบ่อนคาสีโนช่องสะง่ากับตัวอำเภออันลองเวง ห่างจากตัวบ่อนคาสีโนช่องสะง่า ประมาณ 3-5 กิโลเมตร ได้แก่ ภูมิสระซูก และภูมิเจิงพนม ต.ตะเปียงไปร อ.อันลองเวง จ.อุดรมีชัย เป็นชุมชนที่มีลักษณะเป็นชุมชนชนบทที่มีพื้นฐานเป็นประชากรของกลุ่มเขมรแดง และเป็นชุมชนที่วิถีพนันไม่มีการเปลี่ยนแปลงเลย ทั้งนี้ เนื่องจากคนในชุมชนไม่เล่นการพนันและไม่เข้าบ่อนคาสีโน มีเพียงเยาวชนที่เข้าไปทำงานในบ่อนเท่านั้น
3. ชุมชนระยะไกล ได้แก่ ชุมชนในตัวอำเภออันลองเวง ห่างจากตัวบ่อนคาสีโนช่องสะง่า 15 กิโลเมตร เป็นชุมชนที่มีสภาพแบบชุมชนเมือง มีตลาดเก่าและใหม่เป็นศูนย์กลาง ประชาชนมีการเล่นพนันพื้นบ้านเป็นพื้นฐาน วิถีพนันหลังมีบ่อนคาสีโนช่องสะง่ามีการเปลี่ยนแปลงไม่มาก มีการเข้าบ่อนคาสีโนบ้าง แต่เมื่อเห็นว่าเล่นแล้วเสีย จึงหันกลับมาเล่นพนันพื้นบ้านตามเดิมและมีการตระเวนเล่นตามชุมชนต่างๆ ด้วย

บทที่ 5

การพหันทสมัยใหม่กับการเปลี่ยนแปลงวิถีพหันทในชุมชนต่อแดน

ในการศึกษา การพหันทสมัยใหม่กับการเปลี่ยนแปลงวิถีพหันทในชุมชนต่อแดน ผู้ศึกษาได้จำแนกออกเป็น 5 หัวข้อ ดังนี้

- 5.1 ทศนะของชาวบ้านก่อนและหลังการมีบ่อนคาสีโนช่องสะง่า
- 5.2 ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในมิติต่างๆ ตลอดจนปัจจัยและสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
- 5.3 การปรับตัวของนักพหันท และชุมชนต่อแดน
- 5.4 ผลกระทบของบ่อนคาสีโนช่องสะง่าที่มีต่อชุมชนต่อแดน
- 5.5 กระบวนการเรียนรู้การเฝ้าระวังและติดตามปัญหาสถานการณ์และแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

5.1 ทศนะของชาวบ้านก่อนและหลังการมีบ่อนคาสีโนช่องสะง่า

5.1.1 ทศนะของชาวบ้านก่อนมีบ่อนคาสีโนช่องสะง่าในชุมชนในฝั่งไทย

สันต์มองว่า การพหันทเป็นเรื่องปกติ ไม่ได้ชอบไม่เกลียด แยกแยะได้ เพราะการพหันทไทยคู่กันมานานอย่างฝังรากลึก เล่นการพหันทเล่นได้ แต่อย่าให้หมดเนื้อหมดตัว เล่นการพหันทเป็นการแก้เครียด และการพหันทยังสามารถสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนเก่าได้เป็นอย่างดี (สันต์ (ชื่อสมมติ). สัมภาษณ์. วันที่ 11 สิงหาคม 2556)

ส่ง เป็นนักพหันททั้งโบกและไฮโล โยกย้ายครอบครัวจากจังหวัดอื่น เพื่อมาตั้งถิ่นฐานชีวิตที่แซร์ไพร่เมื่อปี พ.ศ. 2530 โดยนำเงินที่ขายทรัพย์สินจากบ้านเดิมซื้อที่ดินที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ เนื้อที่ 55 ไร่ และปลูกมันสำปะหลัง ภายหลังที่ทำกินได้ประมาณ 5 ปี ทางราชการได้ประกาศเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยศาลาทับที่ดินของเขา เขาพร้อมทั้งเพื่อนบ้านที่โยกย้ายที่อยู่มาจากบ้านเดิมก็เข้าร่วมต่อสู้เรียกร้องภายใต้สมัชชาคนจน ซึ่งเป็นองค์กรภาคประชาชนในภาคที่ได้รับผลกระทบจากโครงการพัฒนาของรัฐในสมัยรัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา แต่ไม่ได้ทั้งที่ดินคืนและค่าชดเชย เมื่อสูญเสียที่ดินที่เป็นสมบัติสำคัญ ส่ง ซึ่งเป็นนักพหันทมาแต่บ้านเกิด เมื่อมาอยู่แซร์ไพร่ก็ยังคงเล่นพหันท ก็จึงเริ่มต้นเล่นพหันทอย่างจริงจังเพื่อชดเชยรายได้ ต่อมาเมื่อลูกๆ โตขึ้น และอายุของเขาก็มากขึ้น ลูกๆ ได้ขอร้องให้เขาหยุดการพหันท และเขาก็พยายามเล่นให้น้อยลง จนปัจจุบันถ้าขัดเพื่อนฝูงนักพหันทที่มาชวนไม่ได้ เขาก็จะเล่นบ้าง แต่ถ้าเปรียบเทียบกับในอดีตที่เล่นในหมู่บ้านและตระเวนเล่นไปถึงอำเภอบัวเขต จ.สุรินทร์ (ห่างจากแซร์ไพร่ประมาณ 20 กิโลเมตร) ถือว่าเล่นน้อยอย่างยิ่ง เขาได้ให้ทัศนะต่อการเล่นพหันท ว่า การพหันทไม่

มีดีสักอย่าง มีได้มีเสีย แต่จะเสียๆ มากกว่า เพราะไม่อย่างนั้น เขาคงไม่หมดไร่หมดนา เมื่อถามว่าเมื่อรู้ว่าการพนันไม่ดี แล้วทำไมถึงเล่นอยู่ได้เป็น 30-40 ปี เขาตอบว่า การเล่นพนันทำให้เกิดความสนุก ได้ใช้และได้บริหารสมอง แต่อย่างไรเขาก็ยังยืนยันว่า การพนันไม่มีดี จะเห็นได้ว่า เขาจะห้ามปรามลูกๆ ทั้ง 7 คน โดยไม่ให้เล่นการพนันโดยเด็ดขาด ทั้งนี้ ไม่ได้หมายถึงการเล่นไพ่สนุกในหมู่พี่น้อง และลูกๆ ของเขาไม่มีใครเล่นการพนันเป็นอาชีพอย่างเขาสักคน (สง. (ชื่อสมมติ). สัมภาษณ์. วันที่ 17 มกราคม 2557)

สี่ โยกย้ายมาจากต่างจังหวัด มาอยู่แอรี่ปรีร์ ชื่อที่ดินที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ เนื้อที่ 140 ไร่ เขาแต่งงานกับภรรยา ที่เป็นนักพนันอาชีพ และมาจากครอบครัวนักพนันอาชีพ เมื่อแต่งงานแล้ว เขาต้องทำหน้าที่ขับซีรตจักรยานยนต์ส่งภรรยาไปเล่นการพนันไฮโล เมื่อไปถึงบ่อนหรือสถานที่เล่นการพนัน เขาก็จะเลี้ยงนำจักรยานยนต์ไปผูกเปลนอนโดยให้ห่างพอสมควร ดังนั้น ตลอด 30 ปีที่เขาทำหน้าที่แม่ จะมีการบุกจับกุมนักพนันโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ ตัวของเขารอดพ้นการจับกุมทุกครั้ง โดยเขาให้ปากคำกับเจ้าหน้าที่ทุกครั้งเช่นกัน ว่า ไม่ได้เล่นพนัน เป็นแต่เพียงขี่จักรยานยนต์มาส่งนักพนัน เท่านั้น เขาเล่าถึงวิธีเล่นพนันของภรรยาว่า เมื่อเล่นได้ประมาณ 3-4 แสนบาท ก็จะไม่ยอมหยุด ถึงแม้เจ้ามือหรือนักพนันอื่นเล่นจนหมดเค้าหรือหมดตัว ภรรยาเขาก็จะให้ยืมเงินเล่น ในที่สุด ตัวเองต้องหมดตัวแทน ตลอดเวลาที่ใช้ชีวิตอยู่กับภรรยา ซึ่งมีลูกด้วยกัน 7 คน บางครั้งที่ไม่มีเงินติดบ้าน เขาต้องขี่รถไปบ้านเกิด เพื่อขอข้าวจากญาติมาเลี้ยงดูครอบครัว เขาคิดจะเลิกกับภรรยาหลายครั้ง แต่ก็เห็นแก่ลูกๆ จึงยอมทน ในที่สุด เมื่อภรรยาเสียพนันจนหมดตัว ต้องขายที่ดินที่เหลืออยู่จากการประกาศเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยศาลาทับที่ดินของเขาทั้ง 140 ไร่ และภรรยาหนีไปมีสามีใหม่ และยังเล่นพนันเป็นประจำ ส่วนลูกๆ ทั้งหมดสมัครใจอยู่กับเขา ต่อมา เขาจึงตัดสินใจอุปสมบท ตั้งแต่ปี 2554 ส่วนลูกๆ ก็เข้าวัดทำบุญทุกวัน มีเพียงลูกสาวคนเดียวที่เป็นนักพนันเหมือนผู้เป็นแม่ เขาให้ทัศนะขณะที่อยู่ในเพศบรรพชิตว่า การพนันไม่มีดีสักอย่าง ถึงจะได้เงินวันนี้ พรุ่งนี้ก็ต้องเสีย ได้เงินพรุ่งนี้ มะรืนก็เสีย ไม่มีเหลือ แต่คนที่เล่นการพนันน้อยคนที่จะเลิกเล่นได้ และเขาตั้งข้อสังเกตว่า สาเหตุที่นักพนันเป็นเล่นเสียและเสียทรัพย์สินจนหมดเนื้อหมดตัวเป็นเพราะ สาเหตุหนึ่ง นักพนันมักหยิบยืมเงินได้ง่ายกว่าชาวบ้านทั่วไป โดยคนทั่วไปที่เลี้ยงชีพตามปกติ มีความจำเป็นต้องใช้เงินเพื่อซื้อวัวควาย หรือจะขายของ เมื่อไปขอยืมเงินจากเจ้าของเงินมักจะยืมไม่ได้ แต่ถ้าเป็นนักพนัน ออกปากขอยืมมักได้ทุกครั้ง ไม่มีพลาด เขาตั้งข้อสังเกตอีกว่า อาจเป็นเพราะนักพนันรู้วิธีพูด และยื่นข้อเสนอให้ดอกเบี้ยที่สูง และหักเงินเป็นดอกเบี้ยในวันที่ยืม จึงทำให้เจ้าของเงินพอใจและตกลงให้กู้ยืม แต่เมื่อได้เงินและเล่นพนันแล้ว ส่วนใหญ่มักไม่ชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ แต่กระนั้น เมื่อนักพนันขอยืมเงิน ก็มักจะได้ทุกครั้ง (สี่. (ชื่อสมมติ). สัมภาษณ์. วันที่ 17 มกราคม 2557)

ประมวลการพนันในความหมาย (นิยาม) ของชาวบ้าน

จากการประชุมกลุ่มย่อย พบว่า ชาวบ้านมีทัศนะก้ำกึ่งกันระหว่างทัศนะที่เป็นเป็นบวกต่อการพนัน ที่ยอมรับสภาพให้มีการพนันในชุมชนได้ กับทัศนะที่เป็นลบต่อการพนัน ดังนี้

ทัศนะในทางบวก

- การพนัน เล่นยามว่างเป็นการผ่อนคลาย
- การพนัน เป็นการเสี่ยงโชค
- การพนัน เป็นการทายทักว่าจะได้หรือไม่ได้ ใช่หรือไม่ใช่
- การพนัน เป็นการใช้และบริหารสมอง

ทัศนะในทางลบ

- การพนันขั้นต่อมีผู้ได้มีผู้เสีย ไม่มีเสมอกัน
- การพนัน เป็นอบายมุข มีสิ่งจูงใจคือความต้องการอยากจะได้เงิน
- (ประชุมกลุ่มย่อย. วันที่ 7 พฤศจิกายน 2556)

5.1.2 ทัศนะของชาวบ้านหลังมีบ่อนคาสีโนช่องสง่าในชุมชนในฝั่งไทย

พร มีสามีเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ และเป็นเจ้าของร้านอาหารที่ใหญ่ที่สุดของแซงไปร ซึ่งเปิดร้านเมื่อปี 2550 หรือก่อนการเปิดบ่อนคาสีโนช่องสง่า 6 ปี โดยมีลูกค้าเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยวนครวัด-นครธม ในกัมพูชา และบรรดาข้าราชการในอำเภอภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ โดยไม่มีนักพนันที่เดินทางไปเล่นการพนันในบ่อนคาสีโนช่องสง่า หรือแม้แต่รถตุนักพนันก็ไม่เคยเข้าร้าน ทั้งนี้ เป็นเพราะ นักพนันไปกินอาหารและเครื่องดื่มที่ทางบ่อนจัดไว้ให้ และรถตุนเองก็ต้องใช้เวลา อีกทั้ง นักพนันที่รับ-ส่งเข้าบ่อนก็ไม่เคยรู้จักกัน จึงเป็นไปไม่ได้ที่ผู้โดยสารจะให้แวะรับประทานอาหารที่ร้าน แต่ปัจจุบันกำลังจะขายกิจการ เพื่อไปเปิดธุรกิจร้านขายเครื่องใช้ไฟฟ้า ที่มองเห็นช่องทางว่า น่าจะเป็นธุรกิจที่ดีกว่า และอีกอย่างหนึ่ง ธุรกิจร้านอาหารก็ทำมานาน โดยเคยเปิดร้านอาหารมาแล้วหลายที่ก่อนที่จะมีร้านในปัจจุบัน จึงรู้สึกเบื่อหน่าย และราคาขายกิจการก็มีกำไรมากแล้ว เธอให้ทัศนะต่อการพนัน ทั้งในฐานะผู้ที่คลุกคลีอยู่กับชาวบ้าน โดยเคยให้เงินนักพนันที่มาขอเงินเพื่อหมดตัว แต่เมื่อให้เงินไปแล้ว เธอก็ยังเห็นนักพนันผู้นั้นเข้าเล่นในบ่อน และในฐานะภรรยาของนายตำรวจที่เป็นผู้บังคับบัญชาผู้อยู่ใต้บังคับจำนวนมาก และได้พำร่าสอน ไม่ให้คนในบังคับของตัวเองเข้าเล่นการพนันในบ่อน และสามีของเธอยังได้อธิบายถึงกลไกของบ่อนที่นักพนันไม่สามารถจะเล่นเอาชนะทางบ่อนได้ เธอให้ทัศนะว่า การพนันไม่ดี และไม่มีทางที่จะเล่นพนันกับบ่อนได้เลย มีบ้างที่บ่อนปล่อยให้ได้ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นนักพนันหน้าใหม่ ทางบ่อนจะปล่อยให้เล่นได้ ดังนั้น แสดงว่า บ่อนมีโทรทัศน์วงจรปิด และเลือกที่จะให้นักพนันหน้าใหม่เพื่อดึงดูดใจให้เข้าเล่นในโอกาสต่อไป

ทัศนะในทางบวก

- การพนัน เป็นธุรกิจอย่างหนึ่ง คนที่เล่นทุกวันมีรายได้
- การเล่นเกมพนันไม่ได้เสียหายมากมาย หากเรารู้จักแยกแยะ เพราะการพนันไทยคู่กันมา ผังรากลึก การเล่นเกมพนันบางครั้งก็เป็นการเล่นเพื่อคลายเครียด เป็นการสร้างความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน ได้อยู่กับเพื่อนเก่า ต้องเล่นแบบอย่าหลง ให้มีสติ เล่นแบบอยากได้มักหมดเนื้อหมดตัว
- การมีบ่อนคาสิโน ทำให้มีรายได้วันละ 100 บาท มีอาหาร มีกาแฟให้กิน
- บ่อนคาสิโน ไม่ได้ส่งผลดีอะไรต่อชุมชน
- การมีบ่อนคาสิโนเป็นการย้ายที่เล่น จากบ้านไปเล่นที่บ่อนคาสิโน แต่การเล่นจากที่เคยเล่น 1 บาท ต้องเริ่มเล่น 25 บาท
- อยากให้เปิดบ่อนเสรีในไทย เพราะมีแต่คนไทยเอาเงินไปให้คนเขมร เงินจะได้ไม่รั่วไหล
- การพนันกับคนไทยเป็นของคู่กัน คนไทยชอบเล่นเกมพนัน มีการพนันตลอด หมดกั๊กกัน ยังพนันกันว่าตัวไหนจะชนะ

ทัศนะในทางลบ

- การมีบ่อนคาสิโน เป็นเหตุจูงใจให้ชาวบ้านติดการพนัน เพราะเคยเห็นมีคนที่ได้เงินจากการเล่น 4 ล้านบาท ทำให้คนหลังไหลเข้าไปเล่น หลายคนต้องขายที่และต้องกู้หนี้ยืมสิน - การพนันทำให้มีปัญหาการลักเล็กขโมยน้อยจากเด็กวัยรุ่น
- การพนัน เป็นยาเสพติดชนิดหนึ่งอยากจะทำแต่เลิกไม่ได้
- การพนัน ไม่มีอะไรดี มีแต่เสียจนหมดเนื้อหมดตัว หมดสามี-ภรรยา หมดครอบครัว

5.2 ทัศนะของชาวบ้านก่อนและหลังการมีบ่อนคาสิโนช่องสง่างา

5.2.1 ทัศนะของชาวบ้านก่อนมีบ่อนคาสิโนช่องสง่างาในชุมชนในฝั่งกัมพูชา

ประชาชนชาวเขมรนับถือศาสนาพุทธร้อยละ 95 และในรัฐธรรมนูญบัญญัติให้ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ ดังนั้น ทัศนคติต่อการพนันจึงมีเรื่องของหลักค่านิยมทางพุทธศาสนาเข้าไปมีส่วนสำคัญ และในพื้นที่อำเภออ้นลองเวง เป็นพื้นที่ที่ถูกยึดครองโดยกลุ่มเขมรแดง ซึ่งมีอุดมการณ์ในการ “สร้างสังคมใหม่” หมายถึง สร้างสังคมในปริบทและหลักการของการปฏิวัติของชนชั้นกรรมาชีพ นั่นหมายถึง การสร้างสังคมเพื่อให้เข้มแข็งตามอุดมการณ์ของระบอบคอมมิวนิสต์ ซึ่งทัศนะของผู้ที่แนบแน่นอยู่กับหลักการของพุทธศาสนาถือว่า การพนันเป็นอบายมุข ส่วนผู้ที่แอบอิงอยู่กับทฤษฎีทางการเมืองของเขมรแดง หรืออดีตเขมรแดงเห็นว่า การพนันเป็นการทำลายสังคมและขัดขวางการสร้างสังคม อีกทั้งไม่ยอมรับบ่อนคาสิโนช่องสง่างา เพราะจะเป็นสิ่งทำลายสังคมอันดีของประชาชน

“ถ้าเลือกได้ จะเลือกสังคม แบบเขมรแดง ถึงไม่มีเงินแต่ครอบครัวมีความอบอุ่นสงบ สุขุขสันดาน ปัจจุบัน เศรษฐกิจดี แต่ครอบครัวมีปัญหา ไม่ซื้อสัตย์ต่อกัน มีปัญหายาเสพติด (ยาไอซ์) วัยรุ่นตีกัน เตือนร้อนพ่อแม่ต้องไปเสียเงิน” (ฮุน (ชื่อสมมติ). สัมภาษณ์. วันที่ 11 กรกฎาคม 2556)

5.2.2 ทักษะของชาวบ้านหลังมีบ่อนคาสิโนช่องทางส่งน้ำในชุมชนในฝั่กัมพูชา

ทัศนคติของคนในชุมชนที่มีต่อพนักงานที่มาทำงานในบ่อนคาสิโนช่องทางส่งน้ำ จำแนกได้ 2 อย่าง กล่าวคือ ถ้าเป็นผู้ชายก็ถือเป็นเรื่องปกติธรรมดา แต่ถ้ามีครอบครัว ก็จะมีปัญหาเรื่องความไว้วางใจจากลูกเมีย ซึ่งระบุว่าพ่อบ้านจะไปมีชู้หรือมีผู้หญิงอื่น เพราะผู้หญิงที่ทำงานในบ่อนมีแต่คนหน้าตาดี แต่งตัวดี ขณะที่ผู้หญิงส่วนใหญ่ที่ทำงานในบ่อนจะถูกมองในแง่ลบ

ข้อเสีย คือ บ่อนคาสิโนที่ช่องทางอนุญาตให้พลเมืองของกัมพูชา สามารถเข้าเล่นการพนันได้อย่างเสรี ซึ่งต่างจากบ่อนคาสิโนอื่นๆ ที่จะไม่อนุญาตให้คนเขมรเข้าเล่นการพนัน ทำให้เกิดวัฒนธรรมการเล่นพนันแบบใหม่ขึ้นในชุมชน จากแต่ก่อนที่จะมีการสร้างบ่อนคาสิโน พฤติกรรมของคนชุมชนด้านช่องทางส่งน้ำ (ฝั่กัมพูชา) ก็นิยมเล่นการพนันกันอยู่เป็นประจำอยู่แล้ว เช่น เล่นมวย และการพนันที่ยอดนิยมที่สุดคือ การเล่นไพ่ ตลาดช่องทางส่งน้ำในยุคที่ยังไม่มีบ่อนจะสังเกตเห็นชาวบ้านนั่งจับกลุ่มกันเล่นไพ่ หลายต่อหลายวง จนเป็นเรื่องธรรมดา เพราะการบังคับใช้กฎหมายการพนันของกัมพูชายังไม่เข้มงวด หลังจากที่มีบ่อนสร้างแล้วเสร็จ กลุ่มคนเหล่านี้ก็ยกระดับการเล่นจากพนันในวงไพ่ธรรมดา ไปสู่การเล่นพนันในบ่อนคาสิโน

ทักษะของประชาชนเขมรที่มีต่อบ่อนคาสิโนช่องทางส่งน้ำ จำแนกตามสถานะได้ 2 สถานะ ได้แก่ 1) ประชาชนเขมรที่อยู่ในชุมชนโดยรอบบ่อนคาสิโนช่องทางส่งน้ำ 2) ประชาชนเขมรที่ทำงานเป็นพนักงานในบ่อนคาสิโนช่องทางส่งน้ำ จากการสัมภาษณ์ พบว่า ประชาชนเขมรมีทักษะต่อบ่อนคาสิโนช่องทางส่งน้ำว่ามีทั้งข้อดีและข้อเสีย ดังนี้

ข้อดี

ส่วนใหญ่ของผู้ที่ให้ข้อมูลว่า บ่อนคาสิโนช่องทางส่งน้ำดีและมีประโยชน์มักได้แก่ผู้ที่มีผลประโยชน์จากการมีบ่อนโดยตรงและทางอ้อม ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์โดยตรง ได้แก่ พนักงานประจำบ่อน ประมาณ 800 คน ทั้งจาก อ.อันลองเวง และที่มาจากที่อื่น เช่น เสียมราฐ กำปงธม เป็นต้น ที่ทำงานเป็นพนักงานในบ่อนคาสิโนช่องทางส่งน้ำในตำแหน่งต่างๆ ส่วนผู้ที่ได้รับผลประโยชน์โดยอ้อม ได้แก่ กลุ่มผู้ค้าขายร้านอาหาร และงานบริการ เช่น โรงแรม-ห้องพัก และผู้ขับขี่จักรยานยนต์รับจ้าง รถยนต์รับจ้าง (ช่องทางส่งน้ำ-อันลองเวง-เสียมราฐ) โดยผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า การมีบ่อนคาสิโนช่องทางส่งน้ำได้กระตุ้นเศรษฐกิจต่อชุมชนที่อยู่โดยรอบบ่อน ที่สำคัญบ่อนคาสิโนเป็นการสร้างงานให้กับประชาชนเขมรที่กำลังประสบปัญหาการว่างงาน

“บ่อนไม่มีสร้างผลกระทบอะไร แต่สร้างเศรษฐกิจให้กับชาวบ้านได้มีงานทำ ลูกหลานได้มีงานทำ มีเงินเดือน มีอาหารกิน 3 มื้อ” (อิม (ชื่อสมมติ). สัมภาษณ์. วันที่ 11 กรกฎาคม 2556)

ข้อเสีย

เกิดปัญหาในหมู่บ้านของบ่อนอยู่เป็นประจำ ส่วนใหญ่เป็นกรณีการพบรักใหม่ เกิดปัญหาหย่าร้าง พนักงานหญิงส่วนใหญ่เป็นคนในละแวกอันลวงเวง ส่วนผู้ชายมาจากที่อื่น อีกทั้งการทำงานในบ่อนถือว่าเป็นงานที่หนักเกินไป จนทำให้บางคนทำงานได้เพียง 2-3 เดือนก็ลาออก ที่สำคัญ คนทำงานบ่อนมีรายได้น้อยกว่าปลูกมันสำปะหลัง มีแต่ผู้หญิงนิยมทำเพราะเป็นงานที่อยู่ในห้องแอร์ ทำให้หน้าขาวใส

นอกจากนี้ ยังมีผู้ให้ทัศนะว่า คนทำงานในบ่อนไม่สามารถพัฒนาตนเองได้ งานบ่อนเป็นงานที่ไม่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง และบ่อนคาสีโนไม่มีสวัสดิการ

“ถ้าท้องจะคลอดลูก ให้หยุดพัก ๑ ปี ไม่ให้เงินเดือน แต่ให้กลับมาทำงานใหม่ได้” (ทน (ชื่อสมมติ). สัมภาษณ์. วันที่ 11 กรกฎาคม 2556)

5.3 การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในมิติต่าง ๆ ตลอดจนปัจจัยและสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

5.3.1 การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในมิติต่าง ๆ ตลอดจนปัจจัยและสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในฝั่งไทย

การเปลี่ยนแปลงที่เคลื่อนตัวเข้าสู่พื้นที่ชุมชนต่อแดนในลักษณะการถาโถม เนื่องจากมีการประดังในห้วงเวลาที่พร้อม ๆ กัน กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2546 ในยุครัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร รัฐบาลได้ส่งเสริมการปลูกยางพาราในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และในพื้นที่ที่ชาวบ้านต่างก็ทำการปลูกพืชเศรษฐกิจนับแต่ที่โยกย้ายเข้าสู่พื้นที่จนก่อตั้งเป็นชุมชน จึงตอบสนองต่อนโยบายส่งเสริมการปลูกยางพาราอย่างทันท่วงที ได้มีการปรับเปลี่ยนไร่มันสำปะหลังเป็นสวนยางพารากันอย่างขนานใหญ่และพร้อม ๆ กันทั้งชุมชน ขณะเดียวกันรัฐบาลก็ร่วมกับรัฐบาลกัมพูชาเปิดด่านชายแดนช่องสะง่าและยกระดับขึ้นเป็นจุดผ่านแดนถาวรหรือด่านสากล พร้อม ๆ กับการดำเนินการโครงการช่องสะง่าเมืองใหม่ซึ่งกระตุ้นความกระตือรือร้นในการตอบรับกับการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด จากที่เคยเป็นชุมชนชายแดนอันห่างไกลต้องเผชิญหน้ากับความเจริญที่มากับกระแสการพัฒนาของรัฐบาลไทยและกระแสโลกาภิวัตน์ และต่อเนื่องกับการปรากฏตัวของบ่อนคาสีโนช่องสะง่า ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งแปลกแยกอย่างสิ้นเชิงกับพื้นที่ที่มีความเป็นชนบทห่างไกลอย่างยิ่ง ทั้งนี้ เนื่องจากรูปลักษณะและรูปทรงสถาปัตยกรรมของตัวอาคารของบ่อนคาสีโนช่องสะง่าเป็นตัวแทนของความทันสมัยอย่างยิ่ง และยิ่งการตกแต่งภายในบ่อนที่ตกแต่งด้วยวัสดุและรูปแบบการตกแต่งที่แตกต่างจากการตกแต่งภายในบ้านเรือนทั่วไปของชุมชน ด้วยรูปลักษณะ

และกระแสดังกล่าว ได้ทำให้เป็นแรงกระตุ้นและปลุกความตื่นตัวให้แก่ชาวบ้านต่อต้านอย่างยิ่ง ซึ่งส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงอย่างขนานใหญ่ของชุมชน

ภายหลังที่ปลุกยงพาราและต้นยางเจริญเติบโตจนสามารถกรีดได้นับแต่นั้นวิถีชีวิตของชาวบ้านก็เปลี่ยนไปโดยสิ้นเชิง จากที่เคยทำการเกษตรในเวลากลางวันต้องกรีดยางในเวลากลางคืนพร้อมๆ กับรายได้ที่เพิ่มขึ้นมากกว่าการปลุกมันสำปะหลังทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของชุมชนด้วยการต่อเติมบ้านเรือนและจับจ่ายซื้อเครื่องเรือนเข้าบ้าน และกระแสดังกล่าวนี้ทำให้ช่องว่างของฐานะทางเศรษฐกิจในระดับปัจเจกชนในชุมชนห่างกันมากขึ้น ระหว่างชาวบ้านที่มีสวณยางกับชาวบ้านที่ไม่มีสวณยาง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ที่ไม่มีแม่แต่ที่นาและต้องเช่าที่นาเพื่อนบ้านทำ ความเหลื่อมล้ำทางฐานะทางเศรษฐกิจได้กลายเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้ที่มิฐานะด้อยกว่าต้องการที่จะปรับปรุงตัวเองให้ทัดเทียมกับผู้ที่มีฐานะดีกว่า สิ่งนี้เป็นปัจจัยอันหนึ่งที่ทำให้มีการเข้าบ่อนคาสีโนและการรับจ้างนั่งรถตู้เข้าบ่อน

ขณะเดียวกัน เมื่อมีบ่อนคาสีโนช่องสง่า ซึ่งตั้งอยู่ใกล้ชุมชน ได้กลายเป็นภัยคุกคามที่สร้างความกังวลให้แก่ผู้นำชุมชนและผู้ปกครองเด็กและเยาวชน ด้วยเกรงว่าเยาวชนคนรุ่นใหม่จะเข้าไปเล่นการพนันในบ่อนหรือได้รับรู้และได้เห็นการเข้าเพื่อเล่นการพนัน จึงได้สร้างเครื่องมือในการยับยั้งกระแสดังด้วยการรณรงค์ลดละเลิกการพนันในชุมชน โดยเริ่มที่การพนันในงานศพ และด้วยศักยภาพที่จำกัดของคณะกรรมการหมู่บ้านที่ทำการรณรงค์จึงผลักดันให้นักพนัน โดยเฉพาะนักพนันอาชีพที่มีในชุมชน ประมาณ 20 คนให้เข้าไปเล่นในบ่อนคาสีโนช่องสง่า เพื่อให้ภาพของการรณรงค์ออกมาว่าประสบความสำเร็จ และบ่อนคาสีโนช่องสง่าได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการลดละเลิกการพนันในชุมชน ซึ่งเป็นทำนองเดียวกับการรณรงค์ลดอุบัติเหตุในช่วงเทศกาลที่มีป้ายแจ้งว่า “ห้ามตายในจังหวัดนี้” การรณรงค์แทนที่จะทำให้นักพนันปรับเปลี่ยนจิตสำนึกกลับเป็นการปิดสวนะให้พ้นตัว และในทางกลับกันปรากฏว่า คนสูงอายุที่ปลดระวางจากงานประจำ พร้อมมีเบี้ยเลี้ยงชีพ หรือเงินที่ได้รับจากการเกษียณก่อนอายุราชการ และผู้มีฐานะดีก็เข้าไปเล่นการพนันในบ่อนคาสีโนช่องสง่า นับว่าเพื่อแก้ไขปัญหาคความว่าเหว่ ขาดเพื่อน และเป็นการผ่อนคลาย ในที่สุด คนเหล่านี้ก็กลายเป็นนักพนันและประสบเคราะห์กรรมจากการเล่นการพนันต่างๆ

นักพนันอาชีพในชุมชน ประมาณ 20 คน ได้ผันตัวเองจากนักพนันภายในหมู่บ้านเป็นนักพนันในบ่อนคาสีโน ส่วนนักพนันหน้าใหม่ที่เข้าเล่นในบ่อน ได้แก่ คนสูงอายุที่ได้เบี้ยเลี้ยงชีพหรือเงินที่ได้จากการเกษียณ เหตุผลที่เข้าบ่อนเพียงต้องการแก้ไขปัญหาคความว่าเหว่ ขาดเพื่อน และเป็นการผ่อนคลาย ในที่สุด ก็กลายเป็นนักพนันและประสบเคราะห์กรรมจากการเล่นการพนันต่างๆ กัน

5.3.2 การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในมิติต่าง ๆ ตลอดจนปัจจัยและสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในฝั่งกัมพูชา

การเปิดด่านชายแดนและการค้าชายแดนเฟื่องฟูภายหลังการดำเนินนโยบายเปลี่ยนสนามรบให้เป็นสนามการค้าของรัฐบาลไทย (พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ) พร้อม ๆ กับการพัฒนาเส้นทางคมนาคมที่เชื่อมต่อระหว่างประเทศ ก่อปรกับที่รัฐบาลกัมพูชาได้ดำเนินนโยบายเปิดบ่อนคาสีโนตามแนวชายแดน ทำให้ชาวบ้านในอำเภออันลองเวง ซึ่งอดีตคือพลพรรคและมวลชนของกลุ่มเขมรแดงที่ถูกปลุกฝังตามแนวทฤษฎีสังคมนิยมที่ไม่อนุญาตให้ปัจเจกชนสะสมทรัพย์สิน เมื่อผู้นำเขมรแดงเสียชีวิตและถูกจับกุมพร้อมกับการเสื่อมอำนาจของเขมรแดง ชาวบ้านจึงต้องปรับตัวให้กลมกลืนกับกระแสทุนนิยมและกระแสโลกาภิวัตน์ จนมีคำกล่าวกันในหมู่อดีตเขมรแดงว่า “เอาเงินไว้ก่อน” และพื้นที่ว่างเปล่าหรือแม้แต่คลังไม้ของเขมรแดงได้ถูกปรับเปลี่ยนเป็นลานมัน เพื่อเป็นที่รับซื้อผลผลิตและส่งออกประเทศไทยผ่านเส้นทางคมนาคมที่ได้รับการปรับปรุงขณะที่พื้นที่เกษตรจำนวนมากถูกปรับปรุงให้เป็นไร่มันสำปะหลัง

หนึ่ง การปลูกมันสำปะหลัง หรือ ตำโลง ในภาษาเขมร ถือว่าเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ชาวบ้านอย่างสำคัญ ถึงขนาดมีผู้นำรายได้จากการทำไร่มันสำปะหลังไปเปรียบเทียบกับรายได้จากงานประเภทอื่น เช่น ทำงานในบ่อนได้เงินเดือนน้อยกว่าทำไร่มันสำปะหลัง เป็นต้น และมีไม่น้อยที่พื้นที่ในอำเภออันลองเวงได้มีนายทุนจากไทยเข้าไปเช่าที่ดินเพื่อปลูกมันสำปะหลัง

การเปิดบ่อนคาสีโนช่องสง่าถือเป็นภัยคุกคามและเป็นสิ่งทำลายต่ออุดมคติและแนวทางของเขมรแดงอย่างชัดเจน และด้วยความตื่นตัวต่อกระแสทุนนิยมทำให้หลายครอบครัวพ่ายแพ้ต่อความจำเป็นทางเศรษฐกิจโดยยินยอมให้ลูก ๆ เข้าทำงานในบ่อนคาสีโนช่องสง่า ขณะที่อดีตเขมรแดงหลายครอบครัวยังคงยึดมั่นในอุดมการณ์ไม่ยอมให้ลูกหลานเข้าทำงานในบ่อน แต่อย่างไรก็ตาม ภายในบ่อนเองก็มีอดีตทหารเขมรแดงเข้าทำงานกับบ่อนอยู่เป็นจำนวนมาก

ชาวบ้านต้องปรับตัวให้เข้ากับกระแสทุนนิยมและโลกาภิวัตน์ จนมีคำกล่าวกันในหมู่อดีตเขมรแดงว่า “เอาเงินไว้ก่อน” ทำให้หลายครอบครัวยอมจำนนต่อความจำเป็นทางเศรษฐกิจ โดยยินยอมให้ลูก ๆ เข้าทำงานในบ่อน คนในชุมชนหน้าบ่อนคาสีโน ส่วนใหญ่ได้แก่ผู้ค้า พอปิดร้านก็กรูกันไปที่บ่อนและเสียเงินให้บ่อนจนหมด หลายคนเปลี่ยนพฤติกรรมไม่ชอบทำงานที่ต้องออกแรง เมื่อได้เงินเล่นการพนันจนหมด บางคนไม่มีเงินซื้อข้าวให้ลูกกิน ก็ปล่อยให้ลูกไปหากินเอง ทำให้เกิดปัญหาสังคมตามมา ส่วนนักพนันที่เคยจับกลุ่มเล่นไพ่ก็ยกระดับจากวงไพ่ในชุมชนไปสู่การเล่นพนันในบ่อนคาสีโน หลายคนเมื่อเสียเงินก็ไม่มีเงินให้ลูกไปโรงเรียน ขณะที่นักพนันในตัวอำเภออันลองเวง ที่อยู่ห่างจากบ่อนกว่า 10 กิโลเมตร นิยมเข้าบ่อน เพราะรู้ว่าไม่มีทางได้เงินจากบ่อน และแทนที่จะเข้าบ่อนก็ขี่จักรยานยนต์ตระเวนเล่นพนันไปตามหมู่บ้าน

5.3 การปรับตัวของนักพนัน และชุมชนต่อแดน

5.3.1 การปรับตัวของนักพนัน และชุมชนต่อแดน ฝั่งไทย

เมื่อมีการเปิดด่านช่องสะง่าและตามมาด้วยการเปิดบ่อนคาสีโนช่องสะง่า อีกทั้งการคมนาคมขนส่งเส้นทางจากหมู่บ้านสู่บ่อนคาสีโนมีความสะดวกยิ่งขึ้น ตลอดจนทางบ่อนมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์และชักจูงให้นักพนันเข้าเล่นในบ่อนด้วยข้อเสนอที่น่าสนใจ จึงได้เกิดการปรับตัวทั้งในส่วนของนักพนันและชุมชน ดังนี้

นักพนัน

นักพนันที่ถือได้ว่าเป็นนักพนันอาชีพในชุมชน ได้ผันตัวเองจากนักพนันภายในหมู่บ้านเป็นนักพนันในบ่อนคาสีโน ทั้งนี้ เนื่องจากการเล่นการพนันในชุมชนทำให้ไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมภายในชุมชน ซ้ำยังถูกดูถูกเหยียดหยาม และยังคงเสี่ยงต่อการถูกจับกุมจากเจ้าหน้าที่ ตลอดจนฝ่ายปกครองก็รณรงค์เพื่อให้มีการลดละเลิกการพนันในงานศพ ซึ่งงานศพถือได้ว่าเป็นเพียงงานเดียวที่นักพนันมีความชอบธรรมหรือได้รับการยอมรับให้มีการเล่นการพนันเป็นเพื่อนเจ้าภาพ แต่ก็ถูกลิดรอนด้วยการรณรงค์

คนในชุมชน

แรงดึงดูดจากบ่อนคาสีโนช่องสะง่า และการเปิดการท่องเที่ยวผ่านด่านช่องสะง่า-อันลองเวง-เสียมเรียบ ทำให้มีผู้คนสัญจรผ่านไป-มาจำนวนมาก ชาวบ้านที่มีบ้านอยู่ริมถนนจึงปรับปรุงบ้านทำเป็นร้านขายของชำแก่ผู้เดินทาง แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จนัก เพราะเป็นเพียงทางผ่าน ผู้สัญจรไม่ได้ลงซื้อของ นอกจากนี้ ยังมีผู้ที่สร้างบ้านพักในรูปของรีสอร์ท แต่ก็พบว่า มีการเช่าห้องจำนวนน้อย แต่มีผู้ใช้บริการจำนวนมาก เนื่องจากผู้เช่าส่วนใหญ่มักเช่าเพียงเพื่อใช้เป็นสถานที่อาบน้ำ เท่านั้น ในยุครัฐบาลของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ทางรัฐบาลได้นำงบประมาณ 994 ล้านบาทสร้างโครงการเมืองใหม่ช่องสะง่า ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากตัวด่านช่องสะง่าประมาณ 2-3 กิโลเมตร อยู่ในเขตปกครองของบ้านแซวไปร์ หมู่ที่ 8 โดยคาดหวังว่าจะเป็นศูนย์การค้าชายแดน ประกอบด้วยส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น ด้านภาษีอากร ด้านตรวจคนเข้าเมือง สถานีรถโดยสาร พร้อมด้วยอาคารพาณิชย์ แต่กลับประสบความล้มเหลว เนื่องจากไม่มีผู้ค้าเข้าทำการค้า เนื่องจากตั้งอยู่ห่างจากด่านชายแดน ผู้ค้าที่เข้าจอร้านค้าจึงต้องย้ายไปทำการค้าที่ตลาดที่อยู่ติดกับด่านชายแดนช่องสะง่า โครงการเมืองใหม่ช่องสะง่าจึงเป็นโครงการร้าง มีชาวบ้านจาก จ.อุบลราชธานี 4-5 ครอบครัวที่เช่าอยู่อาศัย เพื่อใช้เป็นฐานนำสินค้าไปขายที่ตลาดด่านช่องสะง่า

5.3.2 การปรับตัวของนักพนัน และชุมชนต่อแดนฝั่งกัมพูชา

ถึงแม้ว่าบ่อนคาสิโนในช่องสะง่าจะเป็นบ่อนเพียงแห่งเดียวในกัมพูชาที่อนุญาตให้คนท้องถิ่น หรือชาวบ้านเข้าเล่นการพนันในบ่อนได้ แต่พบว่า ชาวบ้านในอำเภออันลองเวงไม่นิยมเข้าเล่นการพนันในบ่อน ดังนี้

นักพนัน

การเล่นการพนันของชาวบ้านในอำเภออันลองเวง ไม่ได้ผันตัวเองเข้าเล่นในบ่อน ในทางตรงกันข้าม ชาวบ้านหลายคนกล่าวว่า รู้ยู่ว่าการเล่นพนันในบ่อนสู้บ่อนไม่ได้ ไม่มีทางได้เงินจากการเข้าบ่อน และแทนที่จะเข้าเล่นการพนันในบ่อน นักพนันอาชีพในอันลองเวงกลับใช้รถจักรยานยนต์ตระเวนเล่นพนันไปตามหมู่บ้าน

คนในชุมชน

คนในชุมชนไม่นิยมเข้าไปเล่นการพนันในบ่อน แม้ว่าจะเล่นการพนันในชุมชน แต่การเล่นการพนันก็เป็นไปเพื่อการพักผ่อนและเพื่อความสนุก หรือเพื่อให้มีรายได้เล็กๆ น้อยๆ ชาวเขมรที่เข้าเล่นในบ่อนคาสิโนในช่องสะง่ากลับเป็นชาวเขมรจากจังหวัดอื่น ซึ่งส่วนใหญ่ได้แก่ทหาร และนักธุรกิจ

5.3.3 ความเปลี่ยนแปลงของวิถีพนันของชาวบ้าน

การเปิดด่านชายแดนและการค้าชายแดนเฟื่องฟูภายหลังการดำเนินนโยบายเปลี่ยนสนามรบให้เป็นสนามการค้าของรัฐบาลไทย พร้อมกับการพัฒนาเส้นทางคมนาคม ต่อเนื่องถึงการที่รัฐบาลกัมพูชาเปิดบ่อนคาสิโนตามแนวชายแดน ได้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงของวิถีพนันของชาวบ้านทั้งสองฝั่ง ดังนี้ ในฝั่งไทย นักพนันอาชีพในชุมชน ได้ผันตัวเองจากนักพนันภายในหมู่บ้านเป็นนักพนันในบ่อนคาสิโน เนื่องจากชุมชนรณรงค์ลดละเลิกการพนันได้ผลักดันให้นักพนันอาชีพที่มีในชุมชนประมาณ 20 คนให้เข้าไปเล่นในบ่อนคาสิโนในช่องสะง่า เพื่อให้ภาพของการรณรงค์ออกมาว่าประสบความสำเร็จ และบ่อนคาสิโนในช่องสะง่าได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการลดละเลิกการพนันในชุมชน ส่วนนักพนันหน้าใหม่ที่เข้าเล่นในบ่อน ได้แก่ คนสูงอายุที่ได้เบี้ยเลี้ยงชีพหรือเงินที่ได้จากการเกษียณ และผู้มีฐานะ เนื่องจากเหล่านี้เห็นว่าการเข้าบ่อนเป็นการแก้ไขปัญหาค่าความว่าเหว่ ขาดเพื่อน และเป็นการเล่นคลายเครียด คนเหล่านี้ก็กลายเป็นนักพนันและประสบเคราะห์กรรมจากการเล่นการพนันต่างๆ กัน ในฝั่งกัมพูชา ชาวบ้านต้องปรับตัวให้เข้ากับกระแสทุนนิยมและโลกาภิวัตน์ จนมีคำกล่าวกันในหมู่อดีตเขมรแดงว่า “เอาเงินไว้ก่อน” ทำให้หลายครอบครัวยอมจำนนต่อความจำเป็นทางเศรษฐกิจ โดยยินยอมให้ลูกๆ เข้าทำงานในบ่อน คนในชุมชนหน้าบ่อนคาสิโน ส่วนใหญ่ได้แก่ผู้ค้า พอบิดร้านก็กรูกันไปที่บ่อนและเสียเงินให้บ่อนจนหมด หลายคนเปลี่ยนพฤติกรรมไม่ชอบทำงานที่ต้องออกแรง เมื่อได้เงินเล่นการพนันจนหมด บางคนไม่มีเงินซื้อข้าวให้ลูกกิน ก็ปล่อยให้ลูกไปหากินเอง ทำให้เกิดปัญหาสังคมตามมา

ส่วนนักพนันที่เคยจับกลุ่มเล่นไพ่ก็ยกระดับจากวงไพ่ในชุมชนไปสู่การเล่นพนันในบ่อนคาสีโน หลายคนเมื่อเสียเงินก็ไม่มีเงินให้ลูกไปโรงเรียน ขณะที่นักพนันในตัวอำเภออันลวงเวง ที่อยู่ห่างจากบ่อนกว่า 10 กิโลเมตร ไม่นิยมเข้าบ่อน เพราะรู้ว่าไม่มีทางได้เงินจากบ่อน และแทนที่จะเข้าบ่อนก็ขี่จักรยานยนต์ตระเวนเล่นพนันไปตามหมู่บ้าน

5.4 ผลกระทบของบ่อนคาสีโนช่องสง่างามีต่อชุมชนต่อแดน

5.4.1 ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเล่นการพนันก่อนมีบ่อนคาสีโนช่องสง่างามีต่อชุมชนต่อแดนฝั่งไทย

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเล่นการพนันก่อนมีบ่อนคาสีโน ชาวบ้าน โดยเฉพาะผู้ที่โยกย้ายถิ่นจากจังหวัดอื่นที่เข้าซื้อที่ดินในเขตป่า ต่อมาได้ถูกประกาศเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยศาลาทับที่ทำกิน ทำให้ชาวบ้าน ที่เป็นนักพนันอาชีพได้หันไปเล่นการพนันอย่างจริงจัง เพื่อชดเชยความสูญเสีย และหวังว่าจะได้เงินมาจุนเจือครอบครัว ในที่สุดก็จึงทำให้หมดไร่หมดนาที่เหลืออยู่ บางราย นอกจากจะหมดเนื้อหมดตัวแล้ว ยังสูญเสียครอบครัว โดยภรรยาที่เป็นนักพนันได้หนีไปมีสามีใหม่ ส่วนสามีจึงต้องหนีไปบวช

5.4.2 ผลกระทบจากการเล่นการพนันหลังมีบ่อนคาสีโนช่องสง่างามีต่อชุมชนต่อแดนฝั่งไทย

ผลกระทบด้านบวก

การเปิดด่านและบ่อนคาสีโนทำให้รัฐบาลต้องสร้างและปรับปรุงถนนจากทางลูกรังเป็นถนนลาดยางผ่านหมู่บ้าน ทำให้การคมนาคมและสัญจรมีความสะดวกมากกว่าในอดีต ขณะเดียวกันก็ส่งผลกระทบต่อราคาที่ดินให้ถีบตัวสูงขึ้น และเนื่องจากได้มีตลาดนัดชายแดน ได้ทำให้ชาวบ้านสามารถเลือกซื้อสินค้าที่มีราคาถูกกว่าสินค้าที่วางขายในตัวอำเภอขุนันธ์ จ.ศรีสะเกษ ซึ่งเป็นตลาดที่ชาวบ้านนิยมไปจับจ่ายสินค้า อีกทั้งการเดินทางไปตลาดช่องสง่างาก็มีความสะดวก ทุ่นระยะทางและเวลาได้มากกว่าการไป อ.ขุนันธ์

ผลกระทบด้านลบ

เนื่องจากหมู่บ้านเป็นทางผ่านของรถยนต์ ทั้งรถนักท่องเที่ยวและรถตู้บริการนำนักพนันเข้าบ่อนช่องสง่างาที่ใช้ความเร็วสูงและผู้ขับขี่ขาดมารยาท ทำให้เกิดอุบัติเหตุบนถนนบ่อยครั้ง ว่ากันว่า สุนัขของชาวบ้านที่มีบ้านอยู่ติดถนนหายไปจนหมดแล้ว เนื่องจากถูกรถทับตาย และมีนักพนันอาชีพ หมดเนื้อหมดตัวจนต้องขายที่ทำกิน และมีหนี้สินรุงรัง

5.4.3 ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเล่นการพนันก่อนมีบ่อนคาสิโนช่องสง่างามีต่อชุมชนต่อแดนฝั่งกัมพูชา

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเล่นการพนันก่อนมีบ่อนคาสิโนที่มีต่อชุมชนต่อแดนฝั่งกัมพูชา เนื่องจากสังคมของประชาชนในเขตอำเภออันลองเวงอยู่ในอิทธิพลของกลุ่มเขมรแดงจนถึงปี พ.ศ. 2549 หรือปีที่ ตามีอก ผู้นำกลุ่มเขมรแดงเสียชีวิต ถือเป็นช่วงที่ประชาชนในพื้นที่ยังไม่มีการเล่นการพนัน จึงไม่มีผลกระทบ

5.4.4 ผลกระทบจากการเล่นการพนันหลังมีบ่อนคาสิโนช่องสง่างามีต่อชุมชนต่อแดนฝั่งกัมพูชา

ผลกระทบด้านลบ

จากการสัมภาษณ์ทรง นักธุรกิจชุมชนโอรชะยุง ที่อยู่ที่ด้านชายแดนช่องสง่างา พบว่า เดิมตัวเขาและครอบครัวอาศัยอยู่ที่บ้านโอรชะยุง แต่ปัจจุบันได้ย้ายครอบครัวออกไปอยู่ในตัวอำเภออันลองเวง เนื่องจากไม่สามารถยอมรับหรือปรับตัวกับสภาพสังคมที่เป็นอยู่ของคนในชุมชนใหม่ กล่าวคือ คนในชุมชนใหม่ส่วนใหญ่ไม่ชอบทำงาน หรือทำงานแบบไม่ต้องออกแรง ต้องการเพียงแบมือขอ แล้วได้เงิน และเมื่อได้เงินมาก็พากันเล่นการพนันจนหมด บางคนไม่มีเงินซื้อข้าวให้ลูกกิน ก็ปล่อยให้ลูกไปหากินเอง และทำให้เกิดปัญหาสังคมตามมาอีกมาก จึงได้ตัดสินใจย้ายลงไปอยู่ในตัวอำเภออันลองเวง ซึ่งย้ายไปอยู่ได้ 12 ปีแล้ว โดยเก็บบ้านเดิมที่โอรชะยุงไว้เป็นสำนักงาน เพื่อรับงานบริการเช่าเหมารถตู้ไปเที่ยวสถานที่ต่างๆ ในกัมพูชา ตามความต้องการของลูกค้า (ทรง (ชื่อสมมติ). สัมภาษณ์. วันที่ 11 พฤศจิกายน 2556)

ผู้ให้สัมภาษณ์ยังสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นภายหลังการมีบ่อนคาสิโนช่องสง่างา ว่า เขารู้สึกดีใจที่ตัดสินใจย้ายครอบครัวออกไปจากชุมชนด้านชายแดนแห่งนี้ เพราะปัจจุบัน ได้เกิดปัญหาการติดพนันของคนในชุมชนสูงขึ้นจากเดิม

“หลายคนที่เห็นทำมาค้าขาย เหมือนจะได้เงินได้ทองมาเก็บไว้ใช้จ่ายในครอบครัว แต่จริงๆ แล้วพอปิดร้านเสร็จ ส่วนใหญ่ก็วิ่งกรูกันไปที่บ่อนและเสียเงินให้บ่อนหมด ...

“แม่ค้าที่ตลาดคนหนึ่งเข้าไปเล่นได้ 60,000 บาท ก็มาประกาศให้คนรู้ไปทั่ว วันหลังเข้าเล่นใหม่เสียไปเป็นแสน แต่ทุกวันนี้ก็ยังไม่เลิกเล่น ข้าราชการหนึ่งในอำเภออันลองเวง ชายที่ได้ร้อยล้านบาทไทย แล้วมาเล่นพนันที่บ่อนเสียเงินหมดทั้งร้อยล้าน เป็นชาวดังไปทั่วอันลองเวงอยู่ตอนนี้ ...

“พ่อแม่หลายคนเมื่อเสียเงินไม่มีเงินให้ลูกไปโรงเรียน เพราะที่เขมรไปโรงเรียนพ่อแม่ต้องจ่ายเงินเองทุกบาท ไม่เหมือนประเทศไทย จึงไม่แปลกที่เห็นคนกัมพูชาที่ชุมชนติดด่านช่องสง่างาจะนิยมส่งลูกข้ามไปเรียนในฝั่งไทยเป็นจำนวนมาก เหตุผลส่วนหนึ่งก็คือ เพราะไปเรียนในไทย นอกจากจะเรียนฟรีแล้ว ยังอยู่ดีกินดีกว่าเรียนอยู่ที่เขมร” (ทรง (ชื่อสมมติ). สัมภาษณ์. วันที่ 7 กรกฎาคม 2556)

“บางคนมาเล่นทั้งสามมีและภรรยา เมื่อหมดเงินก็จะทะเลาะกันและเอารถยนต์ไปจำหน่ายไม่เหลืออะไร หรือมอเตอร์ไซค์รับจ้าง มีรายได้วันละ 200-300 บาท มาเล่นการพนันจนไม่เหลือมอเตอร์ไซค์” (ดี (ชื่อสมมติ). สัมภาษณ์. วันที่ 7 กรกฎาคม 2556.)

“มีผู้หญิงที่มาเล่นทุกวัน จนหมดเงินและเลิกกับสามี แล้วไปนอนกับผู้ชายไปเรื่อยๆ” (เทอ (ชื่อสมมติ). สัมภาษณ์. วันที่ 7 กรกฎาคม 2556)

รัฐบาลไทยได้สร้างทางหลวงหมายเลข 67 ช่วงด่านชายแดนช่องสง่า-อ.อันลวงเวง ซึ่ง อ.อันลวงเวงเป็นอำเภอทางผ่านไปสู่ 3 จังหวัดของกัมพูชา ได้แก่ จ.อุดรมีชัย จ.พระวิหาร และ จ.เสียมเรียบ ซึ่งเป็นเส้นทางสู่อารยธรรมขอมโบราณ นครวัด นครธม 1 ใน 7 สิ่งมหัศจรรย์ของโลก ส่งผลให้มีการกว้านซื้อที่ดินบริเวณใกล้ด่านชายแดนช่องสง่าจนราคาที่ดินพุ่งสูงขึ้น โดยนายทุน ผู้นำกองทัพ พ่อค้าแม่ค้าทั้งชาวเขมรและชาวต่างชาติ ประชาชนที่มีที่ดินอยู่ติดกับทางหลวงหมายเลข 67 จึงต้องถอยร่นห่างจากเส้นทางหลักไปเรื่อยๆ

ผลกระทบด้านบวก

บ่อนคาสิโนช่องสง่าส่งผลต่อชาวบ้านด้านเศรษฐกิจ ทำให้คนมีงานทำ เศรษฐกิจดีขึ้น มีการสร้างงานให้แก่เยาวชน และชาวบ้านสามารถหางานใกล้บ้านไม่ต้องเดินทางเข้าไปเมืองใหญ่ ต่อกรณีที่บ่อนคาสิโนช่องสง่าเปิดให้คนท้องถิ่น หรือคนเขมรเข้าเล่นการพนันในบ่อนได้นั้น กลับพบว่า เนื่องจากบ่อนคาสิโนมีความโอ้อ่า ชาวบ้านจึงไม่กล้าเข้าบ่อน ชาวเขมรที่เข้าเล่นการพนันในบ่อนมักเป็นผู้มีหน้ามีนามีฐานะทางเศรษฐกิจ ส่วนมากประชาชนชาวเขมรที่เข้าเล่นมักได้แก่ผู้นำชุมชนที่มีฐานะทางการเงินดีหรือเป็นนักธุรกิจ

5.5 กระบวนการเรียนรู้การเฝ้าระวัง ติดตามปัญหาสถานการณ์และแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

5.5.1 กระบวนการเรียนรู้การเฝ้าระวังติดตามปัญหาสถานการณ์ และแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในฝั่งไทย

ถึงแม้ว่าการเปิดบ่อนคาสิโนช่องสง่า จะทำให้การรณรงค์เพื่อการลดละเลิกการพนันในหมู่บ้านประสบความสำเร็จในระดับที่น่าพอใจ เพราะกรรมการรณรงค์ของชุมชนสามารถโน้มน้าวและผลักดันให้นักพนันไปเล่นในบ่อนคาสิโนแทนการเล่นในชุมชน แต่การเข้าเล่นการพนันในบ่อนของคนในชุมชนก็ได้สร้างปัญหาตามมา เนื่องจากเมื่อเข้าเล่นในบ่อน ซึ่งส่วนใหญ่ักพนันจากชุมชนมักได้แก่ผู้สูงอายุ ซึ่ง

การเสียพนันได้ส่งผลกระทบต่อลูกหลาน การแก้ไขปัญหาคารพนันของชุมชนแบ่งออกเป็น 2 กรณี ดังนี้

กรณีการพนันในหมู่บ้าน

ฝ่ายปกครองของชุมชนได้จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการการณรงค์ลดละเลิกการพนันโดยการประชาสัมพันธ์ในงานเทศกาลของชุมชน และมีการเฝ้าระวังไม่ให้มีการเล่นการพนันในงานศพ ด้วยการรณรงค์เพื่อให้งานศพปลอดการเล่นการพนัน โดยคณะกรรมการหมู่บ้านทำหน้าที่อยู่เป็นเพื่อนเจ้าภาพจนถึงสว่างโดยไม่ต้องเล่นการพนันเหมือนในอดีต โดยผู้นำได้ใช้ยุทธวิธี “ใช้ดี-ใช้ปัญญา” กล่าวคือ ผู้นำชุมชนต้องเดินเข้าหาปัญหา หมั่นไปคุยกับบ้านที่เล่นการพนันเพื่อให้มีการลดละเลิกการเล่นการพนัน และชุมชนคาดว่าภายในอีก 2 ปี ชุมชนจะเป็นหมู่บ้านปลอดการพนัน 100% ทั้งนี้ การรณรงค์หมู่บ้านปลอดเหล้าและการพนันในงานศพ เริ่มดำเนินการเมื่อประมาณกลางปี 2556 เมื่อรณรงค์อย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 3-4 เดือน ก็สามารถทำให้งานศพปลอดจากการเล่นการพนัน ซึ่งการรณรงค์ดังกล่าว เป็นการดำเนินการพร้อมๆ กันของอำเภอภูสิงห์ที่มีหมู่บ้านจำนวน 84 หมู่บ้าน ซึ่งจากการประเมินของอำเภอพบว่า หมู่บ้านที่การรณรงค์ประสบผลความสำเร็จมีร้อยละ 80 ส่วนอีกร้อยละ 20 ไม่ประสบความสำเร็จ กล่าวเฉพาะบ้านแซวไปร์ นอกจากจะสามารถลดการเล่นพนันแล้วยังมีผลพลอยได้ตามมา คือ ได้มีการลดการลักเล็กขโมยน้อย นอกจากนี้ ยังทำให้ลดการทะเลาะเบาะแว้งในงานได้ด้วย

การรณรงค์ได้รับการตอบรับที่ดีจากครู และแพทย์ในชุมชน แต่สร้างความไม่พอใจให้แก่นักพนัน โดยนักพนันอ้างเหตุผลว่า การเล่นการพนันในงานศพมีการประพุดปฏิบัติจนกลายเป็นประเพณีแล้ว เพราะทำให้เจ้าภาพมีเพื่อนอยู่ร่วมงานศพ แต่เมื่อเปรียบเทียบกับข้อดี-ข้อเสียแล้ว ทำให้ทุกฝ่ายต้องยอมรับปฏิบัติ จะเห็นได้จากเมื่อมีการเล่นการพนันในงานศพที่อ้างว่า เล่นเป็นเพื่อนเจ้าภาพ ได้ปรากฏว่า เจ้าภาพและบรรดาลูกหลานของเจ้าภาพต่างก็เสียพนัน ไม่มีเงินจัดงานศพ บางคนเสียนาเสียนสวน อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการรณรงค์ได้ทำให้จำนวนคนที่ไปร่วมงานศพลดน้อยลง ทำให้ผู้นำหมู่บ้านมีภาระต้องไปช่วยงานเจ้าภาพ

กรณีบ่อนการพนันในบ่อนคาสีโนช่องสะง่า

ในระยะต้นๆ ของการเปิดบ่อนคาสีโนช่องสะง่า พบว่า คนในชุมชนได้พากันเข้าเล่นพนันที่บ่อนคาสีโนช่องสะง่ากันเป็นจำนวนมาก เข้าลักษณะการเห่อของใหม่ แต่ระยะหลังๆ การเข้าบ่อนของคนจากชุมชนก็เบาบางลง หลายคนเริ่มได้คิดว่า “จะไปเอาเงินบ่อน สู้ทำขายบ่อนเอาเงินตัวเอง” แต่ก็ยังมีการเข้าเล่นในบ่อนอยู่บ้าง และการเล่นการพนันในบ่อนคาสีโนช่องสะง่า ถือเป็นกรณีที่เกิดขึ้นอำนาจของชุมชน และเป็น

เงื่อนไขที่ไม่อาจควบคุมได้ แต่สิ่งที่ชุมชนทำได้และพยายามทำคือการใช้เวลาในที่ประชุมสร้างความคิด วิสัยทัศน์ และพยายาม “สกัดดาวรุ่ง” หมายถึง การสกัดกั้นนักพนันหน้าใหม่ไม่ให้เข้าไปเล่นในบ่อนคาสิโน

5.5.2 กระบวนการเรียนรู้การเฝ้าระวังติด ตามปัญหาสถานการณ์ และแนวทางการ แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในฝั่งกัมพูชา

เนื่องจากกลุ่มเขมรแดงได้ถูกกำจัดพร้อมๆ กับการจำกัดบทบาท แม้แต่โครงสร้างขององค์กรก็ไม่หลงเหลือ เนื่องจากกลุ่มเขมรแดงได้กลายเป็นกลุ่มนอกกฎหมาย แม้ประชากรดั้งเดิมหรือประชากรส่วนใหญ่ของอำเภออันลองเวงจะเป็นสมาชิกของกลุ่มเขมรแดง แต่ด้วยภาพลักษณ์ของเขมรแดงได้กลายเป็นกลุ่มผู้ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ พร้อมกับการเสียชีวิตของระดับนำ ได้ทำให้อดีตสมาชิกเขมรแดงไม่เปิดเผยตัวเอง และใช้ชีวิตอย่างเงียบๆ นอกจากนี้จะร้องคัดค้านแล้ว ในระดับปัจเจกชนและระดับกลุ่ม อดีตเขมรแดงก็ไม่เคยรวมตัวกันเพื่อถกเถียงปัญหา และหากเป็นข้าราชการ โดยเฉพาะข้าราชการทหาร เมื่อเข้าร่วมพัฒนาชาติแล้วก็โอนเข้าเป็นข้าราชการของฝ่ายรัฐบาลและยุติบทบาทการเป็นเขมรแดงไปโดยปริยาย ดังนั้น การเฝ้าระวังและติดตามปัญหาสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นอันเกิดจากผลกระทบจากบ่อนคาสิโนช่องโหว่จึงไม่ได้รับการแก้ไข มีเพียงการดูแลและห้ามปรามสมาชิกในครอบครัวไม่ให้เข้าไปเล่นการพนันในบ่อน เท่านั้น จากการศึกษาพบว่า อดีตเขมรแดงที่มีอายุมักจะสะท้อนให้เห็นถึงความ เป็นห่วงเป็นใยต่อเยาวชนคนรุ่นใหม่ และโหยหาอดีตที่เคยอยู่ในกฎระเบียบของเขมรแดง

“อยากให้มีกรอบที่ดี เพื่อสังคมจะได้มีความสงบ มีความอบอุ่น แม้ไม่มีเงินแต่ก็มีความสุข”

(ทอง (ชื่อสมมติ). สัมภาษณ์. วันที่ 7 กรกฎาคม 2556)

บทที่ 6

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “โครงการศึกษา บ่อนคาลิโนของสง่า อ.อ้นลองเวง จ.อุดรธานี ประเทศกัมพูชาส่งผลให้วิถีพินของชาวบ้านในพื้นที่ต่อแดนเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร” นี้ โดยมีกลุ่มเป้าหมายในชุมชนบ้านแซร์ปรี ต.ไพรพัฒนา อ.ภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ ประเทศไทย และชุมชนชาวเขมร บริเวณใกล้ด่านช่องสง่า อ.อ้นลองเวง จ.อุดรธานี ประเทศกัมพูชา และมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

เพื่อศึกษาการเล่นพินของชาวบ้านก่อนและหลังมีบ่อนคาลิโนของสง่า

เพื่อศึกษาทัศนคติของชาวบ้านก่อนและหลังมีบ่อนคาลิโนของสง่า

เพื่อศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นและการปรับตัวจากการเล่นพินของชาวบ้านก่อนและหลังมีบ่อนคาลิโนของสง่า

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อตอบคำถามว่า ชุมชนที่มีพื้นฐานคล้ายกันเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงจากบ่อนคาลิโนจะได้รับผลกระทบ การปรับตัวเหมือนกันหรือแตกต่างกัน และวิถีพินในชุมชนก่อนและหลังการมีบ่อนคาลิโนเปลี่ยนแปลงหรือไม่ อย่างไร ผู้ศึกษาสรุปผล อภิปรายผล และเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

6.1 สรุปผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “โครงการศึกษา บ่อนคาลิโนของสง่า อ.อ้นลองเวง จ.อุดรธานี ประเทศกัมพูชาส่งผลให้วิถีพินของชาวบ้านในพื้นที่ต่อแดนเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร” สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. การเล่นพินของชาวบ้านก่อนและหลังมีบ่อนคาลิโนของสง่า ในชุมชนบ้านแซร์ปรี ต.ไพรพัฒนา อ.ภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ ประเทศไทย และชุมชนชาวเขมร บริเวณใกล้ด่านช่องสง่า อ.อ้นลองเวง จ.อุดรธานี ประเทศกัมพูชา

ฝั่งไทย (บ้านแซร์ปรี ต.ไพรพัฒนา อ.ภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ)

ก่อนมีบ่อนช่องสง่า

การเล่นพินของชาวบ้านก่อนมีบ่อนคาลิโนของสง่า เป็นการพนันที่บ้านที่อิงอยู่กับวิถีเกษตรกรรม เช่น ไก่ชน และโบก และการพนันที่มีการนำเข้าสู่ชุมชน ได้แก่ ไฮโล ไพ่ และหวยใต้ดิน

ผู้เล่นพินมี 3 กลุ่ม จำแนกตามช่วงอายุ คือ 1. อายุ 60 ปีขึ้นไป นิยมเล่น คือ โบก 2. อายุ 40 ปีขึ้นไป คือ ไฮโล เป็นนักพนันกลุ่มใหญ่ที่สุด 3. เยาวชน นิยมเล่นพินไฟ่ตามงานศพ

หลังมีบ่อนช่องสง่า

กลางปี 2556 มีการณรงค์ให้หมู่บ้านปลอดเหล้าและการพนันในงานศพ มาตรการมีตั้งแต่จับกุมนักพนัน ขอร้อง แนะนำให้เลิกเล่นพินในชุมชน ให้ไปเล่นในบ่อนคาลิโนของสง่า แต่ผู้ที่เข้าเล่นในบ่อน

คาสีโนกลับไม่ใช่พนักงานอาชีพ แต่เป็นผู้ที่ไม่มีที่ดิน ไม่มีงานทำ และอีกกลุ่ม คือ ผู้สูงวัยที่เข้าบ่อนโดยเงินที่ได้จากเบี้ยเลี้ยงชีพผู้สูงอายุ หรือเงินที่ลูกหลานที่ออกไปทำงานต่างถิ่น ส่วนพนักงานอาชีพในชุมชนที่มีประมาณ 5-7 คน ไม่ยอมเข้าไปเล่นในบ่อนคาสีโนช่องสะง่า เพราะเห็นว่า บ่อนคาสีโนทรูหราเกินฐานะระดับชาวบ้านอย่างพวกเขา การเอาชนะทางบ่อนไม่มีทางเป็นไปได้ และพวกเขาไม่สามารถเข้าเป็นเจ้าของได้เมื่อเข้าบ่อน แต่ทางบ่อนคาสีโนก็มีกลยุทธ์ในการเรียกลูกค้าให้เข้าบ่อน โดยจูงใจด้วยการจ่ายเงินให้แก่เจ้าของรถตู้ที่นำพนักงานเข้าบ่อน และจ่ายให้กับผู้ที่โดยสารไปกับรถตู้และเข้าเล่นพนันในบ่อน จึงทำให้เกิดอาชีพใหม่ คือ การขึ้นรถตู้เพื่อไปรับเงินวันละ 100 บาท ตามรายการจึงมีชาวบ้านกว่า 21 หมู่บ้าน ใน อ.ภูสิงห์ และ อ.ซุขันธ์ จ.ศรีสะเกษ ที่รอขึ้นรถตู้ไปบ่อนคาสีโนช่องสะง่า ซึ่งเมื่อเข้าบ่อนก็ต้องเล่นพนัน ถ้าไม่เล่นการพนันทางบ่อนจะไม่จ่าย นานเข้าชาวบ้านบางคนเลยกลายเป็นพนักงาน นอกจากนี้ ภายในชุมชนยังมีการเล่นหวยหุ้น แต่มีผู้เล่นจำนวนไม่มาก เนื่องจากทำให้ผู้เล่นเสียเงินมากกว่าเล่นหวยใต้ดิน เพราะออกรางวัลดีกว่าหวยใต้ดิน

ฝั่งกัมพูชา (อ.อันลองเวง จ.อุดรรัมย์)

ก่อนมีบ่อนช่องสะง่า

ด้วยอันลองเวงอยู่ในภาวะสงครามนานกว่า 40 ปี (2513-2549) และเป็นฐานที่มั่นและเมืองหลวงของเขมรแดง กลุ่มอำนาจที่ปกครองภายใต้ทฤษฎีสังคมนิยม มีทัศนคติต่อต้านทุนนิยม และการพนันเป็นอุปสรรคต่อการสร้างสังคมใหม่ จึงทำให้ชาวเขมรในเขตอันลองเวงไม่นิยมเล่นการพนัน หรือไม่มีการเล่นการพนันในพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่ที่ห่างจากตัวอำเภอ

หลังมีบ่อนช่องสะง่า

ประชาชนเขมรในตัวอำเภออันลองเวง และบริเวณชุมชนหน้าบ่อนคาสีโนช่องสะง่า มีการเล่นการพนันที่มีลักษณะทั้งเป็นการพนันพื้นบ้าน ได้แก่ ชนไก่ เป็นการพนันเพียง 1 คู่ หรือ 2 คู่ก็เลิกวงเงินพนันอยู่ในวงจำกัด เป็นการ “ติดปลายนม” จริงๆ และการพนันในลักษณะที่มีผู้นำเข้าสู่ชุมชน มีขึ้นภายหลังจากที่ผู้นำเขมรแดงเสียชีวิต ถูกจับ และมอบตัว และมีการเปิดด่านชายแดนช่องสะง่า ผู้ที่ทำการค้าที่ด่านช่องสะง่า (เดิม) เมื่อแรกเปิด คือ ครอบครัวของทหารเขมรแดง ซึ่งอยู่ในภาวะตื่นต่อสภาพการณ์ใหม่หรือจะเรียกว่า “ตื่นเงิน” จนมีคำพูดว่า “เอารวยไว้ก่อน” ขณะที่คนรุ่นหนุ่ม-สาวอดีตเขมรแดงก็ย้ายไปทำงานในเสียมเรียบ อันเป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับโลกของกัมพูชา ในช่วงนี้มีการเล่นการพนันในลักษณะที่มีผู้นำเข้ามาจากภายนอก ภายหลังมีบ่อนคาสีโนช่องสะง่า ได้แก่

พนันมวยคู่ โดยสถานีโทรทัศน์ของกัมพูชา 3 ใน 8 สถานีจัดให้มีการถ่ายทอดสดการแข่งขันชกมวย การเล่นพนันมีในหมู่พ่อค้า-แม่ค้า มีวงเงินพนันไม่มาก

หวยใต้ดิน ใช้ผลการออกสลากจากกองสลากกินแบ่งรัฐบาลของไทย กลุ่มนักพนันที่เล่นส่วนใหญ่อยู่ในชุมชนใกล้ตลาด

หวยหุ้นเวียดนาม เล่นทุกวันๆ ละ 4 เวลา ตามการซื้อ-ขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ของเวียดนาม โดยรับฟังผลได้จากโทรทัศน์ และมีอัตราการจ่ายเท่ากับอัตราของหวยใต้ดินของไทย คือ รางวัลเลขท้าย 2 ตัว จ่ายบาทละ 70 บาท และรางวัลเลขท้าย 3 ตัว บาทละ 300 บาท

ออปอง การพนันที่คล้ายไฮโล แต่ไม่เป็นที่นิยมแพร่หลายนัก เนื่องจาก???

กตามโฆละคร์ หรือ คลาโฆละคร์ เหมือนพนัน “น้ำเต้า ปู ปลา” ของไทย บางวงพนันเรียก คลาโฆละคร์ (คลา คือ เสือ) เล่นกันมากในช่วงเทศกาลสงกรานต์ และปีใหม่ นักพนันอาชีพจะเล่นนอกเทศกาล โดยเดินสายเล่นตามหมู่บ้าน เจ้ามือต้องจ่ายใต้โต๊ะให้แก่ตำรวจ เมื่อเร็วๆ นี้ ทางอำเภออันลองเวงได้ประกาศห้ามให้มีการเล่นการพนันชนิดนี้แล้ว

ลอตโต (Loto) อุปกรณ์การเล่นพนันผลิตจากเวียดนาม โดยเรียกว่า “Thanh Cong” ซึ่งไม่เป็นที่นิยมในหมู่ประชาชนมากนัก

ไฟ เป็นการพนันที่นิยมของประชาชนชาวเขมร มีเล่นกันหลายชุมชน โดยเฉพาะชุมชนที่เป็นด่านช่องสะง่า (เดิม) โดยเล่นกันเปิดเผย ส่วนใหญ่เป็นนักพนันผู้หญิงร้อยละ 80

สลากกินแบ่งรัฐบาล โดยรัฐบาลของกัมพูชาออกรางวัลทุกวันที่ 10 ของทุกเดือน 1 เดือนมีการออกรางวัล 3 ครั้ง หรือ 3 งวด การศึกษาพบว่า จะมีการปรับปรุงการออกสลากกินแบ่งของรัฐบาล กัมพูชา โดยมีการนัดพบปะพูดคุยธุรกิจการออกสลากฯ ระหว่างนักธุรกิจชาวไทยกับเลขานุการของผู้นำ กัมพูชา

2. ทิศนะของชาวบ้านก่อนและหลังมีบ่อนคาสีโนช่องสะง่า ในชุมชนบ้านแซวไปร์ ต.ไพรพัฒนา อ.ภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ ประเทศไทย และชุมชนชาวเขมร บริเวณใกล้ด่านช่องสะง่า อ.อันลองเวง จ.อุดรธานี ประเทศไทย

ทิศนะของชาวบ้านฝั่งไทย

ทิศนะก่อนมีบ่อนคาสีโนช่องสะง่า

ผู้นำชุมชนมองการพนันว่า เป็นเรื่องปกติ ไม่ชอบไม่เกลียด แยกแยะได้ เพราะการพนันไทยคู่กันมานานอย่างฝักรากลึก แต่ชาวบ้านส่วนใหญ่เห็นว่า การพนันเป็นอบายมุข และก่อความไม่สงบให้แก่ชุมชน เช่น เมื่อมีการพนันมักมีการลักเล็กขโมยน้อย และมีทิศนะทั้งในแง่บวกและลบ โดยทิศนะในทางบวก เห็นว่า เล่นยามว่างเป็นการผ่อนคลาย เป็นการเสี่ยงโชค เป็นธุรกิจอย่างหนึ่ง คนที่เล่นทุกวันมีรายได้ เล่นยามว่างเป็นการผ่อนคลาย ส่วนทิศนะในทางลบ มีตั้งแต่เห็นว่า การพนันขั้นต่อมีผู้ได้มีผู้เสีย ไม่มีเสมอกัน เป็นอบายมุข การพนัน ไม่มีอะไรดี มีแต่เสียจนหมดเนื้อหมดตัว หมดสามี-ภรรยา หมดครอบครัว

ทัศนะหลังมีบ่อนคาสีโนช่องสะง่า

ทัศนะในทางบวก เห็นว่า การพนัน เป็นธุรกิจอย่างหนึ่ง คนที่เล่นทุกวันมีรายได้ ส่วนทัศนะในทางลบ เห็นว่า การมีบ่อนคาสีโน เป็นเหตุจูงใจให้ชาวบ้านติดการพนันและเป็นยาเสพติดชนิดหนึ่ง อาจจะเลิกแต่เลิกไม่ได้ การเล่นเกมพนันในบ่อนคาสีโนไม่มีทางที่จะเล่นพนันกับบ่อนได้เลย มีบ้างที่บ่อนปล่อยให้เล่นได้ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นนักพนันหน้าใหม่ ทางบ่อนจะปล่อยให้เล่นได้

ทัศนะของชาวบ้านฝั่งกัมพูชา

ทัศนะก่อนมีบ่อนคาสีโนช่องสะง่า

ชาวเขมรรับถือศาสนาพุทธร้อยละ 95 และรัฐธรรมนูญกัมพูชาก็บัญญัติให้ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ ทัศนะต่อการพนัน ชาวเขมรจึงใช้หลักค่านิยมทางพุทธศาสนา โดยเห็นว่า การพนันเป็นอบายมุข เป็นทางแห่งหายนะ กอปรกับ พื้นที่อำเภออันลองเวง ถูกยึดครองโดยกลุ่มเขมรแดง ซึ่งมีอุดมการณ์ในการ “สร้างสังคมใหม่” ด้วยอุดมการณ์ของระบอบคอมมิวนิสต์ เห็นว่า การพนันเป็นการทำลายสังคมและขัดขวางการสร้างสังคม

ทัศนะหลังมีบ่อนคาสีโนช่องสะง่า

ทัศนะของชาวบ้านฝั่งกัมพูชา เห็นแตกต่างกัน โดยขึ้นอยู่กับสภาพของผู้ให้ทัศนะ ได้แก่ 1) ประชาชนทั่วไปที่อยู่ในชุมชนโดยรอบบ่อนคาสีโนช่องสะง่า 2) พนักงานในบ่อนคาสีโนช่องสะง่า หากเป็นชาวบ้านทั่วไปก็ไม่ยอมรับบ่อนคาสีโนช่องสะง่า เพราะเห็นว่าเป็นสิ่งทำลายสังคมอันดีของประชาชน ถ้าเลือกได้ขอเลือกสังคมแบบเขมรแดง ถึงไม่มีเงินแต่ครอบครัวมีความอบอุ่น สงบ สดุดีสนาน ปัจจุบันหลังมีบ่อน ถึงเศรษฐกิจดี แต่ครอบครัวมีปัญหา ไม่ซื่อสัตย์ต่อกัน มีปัญหายาเสพติด และยังมีทัศนะต่อพนักงานที่มาทำงานในบ่อนคาสีโนช่องสะง่าว่า มีแต่เสีย คือ ถ้าเป็นพนักงานผู้ชายที่มีครอบครัว มักมีปัญหาชู้สาวกับพนักงานผู้หญิง และแม้พนักงานผู้หญิงที่ทำงานในบ่อนจะมีหน้าตาดี แต่งตัวดี แต่คนในชุมชนมองในแง่ลบ การทำงานในบ่อนมักทำให้เกิดปัญหาหย่าร้าง และเห็นว่างานในบ่อนเป็นงานที่หนักเกินไป บางคนทำงานได้เพียง 2-3 เดือนก็ลาออก ซ้ำยังมีรายได้น้อยกว่าปลูกมันสำปะหลัง และงานบ่อนเป็นงานที่ไม่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง และบ่อนคาสีโนไม่มีสวัสดิการ

ส่วนทัศนะด้านบวกหรือเห็นข้อดีของการมีบ่อนคาสีโนช่องสะง่า คือ ทัศนะของพนักงานบ่อน โดยทัศนะของพนักงานผู้หญิงเห็นว่า ได้ทำงานในห้องแอร์ ทำให้หน้าขาวใส และพนักงานชายเห็นว่าบ่อนไม่ได้ผลกระทบ มีแต่สร้างเศรษฐกิจให้กับชาวบ้านได้มีงานทำ ลูกหลานได้มีงานทำ มีเงินเดือน มีอาหารกิน 3 มื้อ และยังมีผู้ที่ได้รับผลประโยชน์อีกส่วนหนึ่ง ได้แก่ กลุ่มผู้ค้าขาย ร้านอาหาร และงานบริการ เช่น โรงแรม-ห้องพัก และผู้ขับขี้อักรยานยนต์รับจ้าง รถยนต์รับจ้าง (ช่องสะง่า-อันลองเวง-

เสียมราฐ) ที่เห็นว่า การมีบ่อนคาสีโนช่องสง่าได้สร้างงานให้กับประชาชนที่กำลังประสบปัญหาการว่างงาน

3. ผลกระทบที่เกิดขึ้นและการปรับตัวจากการเล่นพนันของชาวบ้านก่อนและหลังมีบ่อนคาสีโนช่องสง่า ในชุมชนบ้านแซร์ไปร์ ต.ไพรพัฒนา อ.ภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ ประเทศไทย และชุมชนชาวเขมรบริเวณใกล้เคียงช่องสง่า อ.อันลองเวง จ.อุดรธานี ประเทศไทย

ฝั่งไทย

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเล่นการพนันก่อนมีบ่อนคาสีโน เมื่อชาวบ้านถูกประกาศเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทับที่ทำกิน ทำให้ชาวบ้าน ที่เป็นนักพนันอาชีพได้หันไปเล่นการพนันอย่างจริงจัง โดยหวังจะได้เงินมาจุนเจือครอบครัว ทำให้หมดไร้หนทาง บางรายได้สูญเสียครอบครัว จนต้องหนีไปบวช

ผลกระทบจากการเล่นการพนันหลังมีบ่อนคาสีโนช่องสง่าที่มีต่อชุมชนต่อแดนฝั่งไทย มีทั้งผลกระทบด้านบวกและด้านลบ โดยผลกระทบด้านบวก ได้แก่ การเปิดด่านและบ่อนคาสีโนทำให้รัฐบาลต้องสร้างและปรับปรุงถนนจากทางลูกรังเป็นถนนลาดยางผ่านหมู่บ้าน ทำให้การคมนาคมและสัญจรมีความสะดวก และยังทำให้ราคาที่ดินถีบตัวสูงขึ้น และตลาดนัดชายแดน ได้ทำให้ชาวบ้านสามารถเลือกซื้อสินค้าที่มีราคาถูกกว่าสินค้าที่วางขายในตัวอำเภอขุขันธ์ จ.ศรีสะเกษ ซึ่งการเดินทางไปตลาดช่องสง่าก็มีความสะดวกการไป อ.ขุขันธ์ ส่วนผลกระทบด้านลบ ได้แก่ มีนักพนันอาชีพ หมดเนื้อหมดตัวจนต้องขายที่ทำกิน และมีหนี้สินรุงรัง และรถนักท่องเที่ยวและรถตู้บริการนำนักพนันเข้าบ่อนช่องสง่าที่ผ่านหมู่บ้านใช้ความเร็วสูงและผู้ขับขาดมารยาท ทำให้เกิดอุบัติเหตุบนถนนบ่อยครั้ง

ฝั่งกัมพูชา

ผลกระทบจากการเล่นการพนันก่อนมีบ่อนคาสีโนช่องสง่าที่มีต่อชุมชนต่อแดนฝั่งกัมพูชา
ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเล่นการพนันก่อนมีบ่อนคาสีโนที่มีต่อชุมชนต่อแดนฝั่งกัมพูชา เนื่องจากสังคมของประชาชนในเขตอำเภออันลองเวงอยู่ในอิทธิพลของกลุ่มเขมรแดงจนถึงปี พ.ศ. 2549 เป็นช่วงที่ประชาชนในพื้นที่ยังไม่มีการเล่นการพนัน จึงไม่มีผลกระทบ แต่ภายหลังที่มีการเปิดด่านชายแดนช่องสง่า และมีตลาดชายแดน ทำให้มีการเล่นการพนันไฟในหมู่บ้านแม่คำในตลาดบริเวณด่านช่องสง่า (เดิม) แต่ก็ยังไม่เกิดผลกระทบเนื่องจากการเล่นพนันเพื่อความสนุกสนานหรือมีวงเงินพนันต่ำ

ผลกระทบจากการเล่นการพนันหลังมีบ่อนคาสีโนช่องสง่าที่มีต่อชุมชนต่อแดนฝั่งกัมพูชา มีทั้งผลกระทบด้านบวกและด้านลบ ดังนี้

ผลกระทบด้านบวก คือ บ่อนคาสีโนช่องสง่าทำให้เศรษฐกิจของชาวบ้านดีขึ้น ทำให้คนมีงานทำ มีการสร้างงานให้แก่เยาวชน สามารถหางานใกล้บ้านไม่ต้องเดินทางเข้าไปเมืองใหญ่ และการที่บ่อน

คาสีโนช่องสะง่าเปิดให้คนท้องถิ่นเข้าเล่นพนันในบ่อนไม่ทำให้ชาวบ้านเข้าบ่อน เนื่องจากบ่อนคาสีโนมีความโอ้อ่า ชาวบ้านจึงไม่กล้าเข้าบ่อน ส่วนผลกระทบด้านลบ ได้แก่ การที่บ่อนคาสีโนที่ช่องสะง่าอนุญาตให้พลเมืองของกัมพูชาเข้าเล่นการพนันได้อย่างเสรี ทำให้เกิดวัฒนธรรมการเล่นพนันแบบใหม่ขึ้นในชุมชน ซึ่งที่เห็นได้ชัด คือ ชุมชนที่อยู่ใกล้ด่านและบ่อนคาสีโนช่องสะง่าหรือชุมชนพ่อค้าแม่ค้า ซึ่งก่อนมีบ่อนก็นิยมเล่นการพนันเป็นประจำอยู่แล้ว เมื่อมีบ่อนกลุ่มคนกลุ่มนี้ก็ยกระดับไปสู่การเล่นพนันในบ่อนคาสีโนช่องสะง่า นอกจากนี้ ยังเกิดค่านิยมกับคนในชุมชนดังกล่าว คือ ไม่ชอบทำงาน หรือทำงานแบบไม่ต้องออกแรง เมื่อได้เงินมาก็เล่นการพนันจนหมด บางคนไม่มีเงินซื้อข้าวให้ลูกกิน ก็ปล่อยให้ลูกไปหากินเอง พอปิดร้านก็เข้าบ่อนและเสียเงินให้บ่อน และยังทำให้เกิดปัญหาสังคมตามมา เช่น ข้าราชการในอำเภออันลองเวง ชายที่ได้ร้อยล้านบาทไทย แล้วเล่นพนันที่บ่อนเสียเงินทั้งหมด และมีผู้ปกครองนักเรียนเมื่อเล่นเสียก็ไม่มีเงินให้ลูกไปโรงเรียน ชาวกัมพูชาที่ชุมชนติดด่านช่องสะง่าจึงนิยมส่งลูกข้ามไปเรียนในฝั่งไทยเป็นจำนวนมาก ในนักพนันหญิงบางรายเมื่อเสียถึงกับต้องขายตัว และข้อเสียที่เป็นปัญหากระทบชาวบ้านโดยตรง คือ เมื่อมีการตัดถนน ทางหลวงหมายเลข 67 จากด่านชายแดนช่องสะง่าถึงแหล่งท่องเที่ยว เช่น นครวัด นครธม ได้ทำให้เกิดการกว้านซื้อที่ดินบริเวณใกล้ด่านชายแดนช่องสะง่าโดยนายทุน ผู้นำกองทัพ ซึ่งทำให้ประชาชนที่มีที่ดินอยู่ติดกับทางหลวงสายดังกล่าวต้องย้ายบ้านเรือนห่างจากเส้นทางหลักไปเรื่อย ๆ

6.2.อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “โครงการศึกษา บ่อนคาสีโนช่องสะง่า อ.อันลองเวง จ.อุดรธานี ประเทศไทย กัมพูชาส่งผลให้วิถีพนันของชาวบ้านในพื้นที่ต่อแดนเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร” ผู้วิจัยมีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การเล่นพนันของชาวบ้านก่อนและหลังมีบ่อนคาสีโนช่องสะง่า ในชุมชนบ้านแซวไปร์ ต.ไพโรพัฒนา อ.ภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ ประเทศไทย และชุมชนชาวเขมร บริเวณใกล้ด่านช่องสะง่า อ.อันลองเวง จ.อุดรธานี ประเทศไทยกัมพูชา

ในฝั่งไทย (บ้านแซวไปร์ ต.ไพโรพัฒนา อ.ภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ) ก่อนมีบ่อนช่องสะง่า การพนันของชาวบ้าน เป็นการพนันพื้นบ้านที่อิงอยู่กับวิถีเกษตรกรรม ได้แก่ ไก่ชน และโบก และการพนันที่มีการนำเข้าสู่ชุมชน ได้แก่ ไฮโล ไพ่ ห่วยใต้ดิน ห่วยหุ้น ส่วนหลังมีบ่อนช่องสะง่า นักพนันอาชีพเข้าไปเล่นพนันในบ่อนคาสีโนช่องสะง่า มีชาวนาที่ฐานะดี ชาวสวนยาง ข้าราชการที่เกษียณอายุราชการก่อนกำหนด และผู้สูงวัยที่ได้เงินเบี้ยผู้สูงอายุ เนื่องจากบ่อนคาสีโนช่องสะง่ามีกลยุทธ์ในการเรียกลูกค้าให้เข้าบ่อน ได้มีการจ่ายเงินให้แก่เจ้าของรถตู้ ที่นำนักพนันเข้าบ่อน และยังจ่ายให้กับผู้ที่โดยสารไปกับรถตู้ และเข้าเล่นพนันในบ่อน จึงทำให้เกิดอาชีพใหม่ในหมู่บ้าน คือ การขึ้นรถตู้เพื่อไปรับเงิน สอดคล้อง

กับ พันเอกธาร ธรรมสกุล (2553). ที่ศึกษากระบวนการจูงใจนักพนันเข้าสู่บ่อนคาสีโน พบว่า มีการเอื้อประโยชน์กันระหว่างบ่อนคาสีโน บริษัททัวร์และนักพนัน นักพนันได้รับผลประโยชน์ คือ ความสะดวกสบายในการเดินทาง เสียค่าใช้จ่ายน้อย มีบ่อนคาสีโนให้เลือกเล่นได้หลากหลาย

ฝั้กัมพูชา ก่อนมีบ่อนช่องสะง่า เนื่องจากอันลวงเวง ฐานที่มั่นและเป็นเสมือนเมืองหลวงของเขมรแดง ซึ่งมีอุดมคติเพื่อสร้าง “สังคมนิยม” และมีทัศนคติต่อต้านทุนนิยมและการพนัน ชาวเขมรจึงไม่นิยมเล่นการพนัน หรือไม่มีการเล่นการพนันในพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่ที่ห่างจากตัวอำเภอ ส่วนหลังมีบ่อนช่องสะง่า ประชาชนเขมรในเขตการค้า ได้แก่ ในตัวอำเภออันลวงเวง และบริเวณด้านหน้าบ่อนคาสีโนช่องสะง่า มีการเล่นการพนัน ทั้งพนันพื้นบ้าน ได้แก่ ชนไก่ และการพนันนำเข้า ได้แก่ มวยตู้ หวยใต้ดิน หวยหุ่นเวียดนาม อาปอง กดามโฆละก หรือ คลาโฆละก ไฟ สลากกินแบ่งรัฐบาล ของรัฐบาล กัมพูชา และชาวเขมรที่เข้ามาเล่นในบ่อนคาสีโน กลับเป็นผู้มีตำแหน่ง เช่น ตำรวจ ทหาร และมีฐานะ เช่น นักธุรกิจ

ซึ่งทั้งฝั้ไทยและฝั้กัมพูชา จะเห็นว่า บ่อนคาสีโนไม่ได้ช่วยลดปัญหาการพนัน แต่บ่อนคาสีโนกลับดึงดูดนักพนันกลุ่มใหม่ที่ไม่เคยเล่นพนันให้เดินทางมาเล่น สอดคล้องกับ ศิริมิตร ประพันธ์ธุรกิจ (2543). ที่ศึกษา “บ่อน” สร้างรายได้ หรือ “บ่อน” ทำลายสังคม พบว่า บ่อนที่เปิดใหม่จะไปดึงดูดนักพนันกลุ่มใหม่ที่ไม่เคยเล่นพนันให้เดินทางมาเล่นแทน หรือในกลุ่มคนระดับสูงที่มีหน้าตาในสังคมไทย คนกลุ่มนี้จะไม่นิยมเล่นพนันในไทยเพราะจะทำให้เสียชื่อเสียง และการไปเล่นพนันที่ต่างประเทศของคนกลุ่มนี้ไปเพื่อพบปะพูดคุยกับนักธุรกิจชาวต่างชาติเป็นหลัก

2. ทัศนะของชาวบ้านก่อนและหลังมีบ่อนคาสีโนช่องสะง่า ในชุมชนบ้านแซวไปร์ ต.ไพรพัฒนา อ.ภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ ประเทศไทย และชุมชนชาวเขมร บริเวณใกล้ด้านช่องสะง่า อ.อันลวงเวง จ.อุดรรัมย์ ชัย ประเทศกัมพูชา

ทัศนะของชาวบ้านฝั้ไทย ซึ่งก่อนมีบ่อนคาสีโนช่องสะง่า ก็มีการเล่นการพนันในชุมชนอยู่แล้ว ในระดับผู้นำชุมชน ต่อมา มีการเปิดบ่อนคาสีโนใกล้บ้าน มีทัศนะว่า การพนันเป็นเรื่องปกติ บ่อนคาสีโนเป็นธุรกิจอย่างหนึ่ง ทำให้คนที่เล่นมีรายได้ เป็นการผ่อนคลายยามว่าง เป็นการเสี่ยงโชค และยังต้องการให้มีบ่อนเสรีในไทย เพื่อไม่ให้เงินไหลออกนอกประเทศ ซึ่งขัดแย้งกับ พรชิตา กฤษฏาวานิช (2545). ที่ศึกษาผลกระทบจากบ่อนการพนันตามแนวชายแดน : ศึกษาเฉพาะกรณีบ่อนเกาะกง ประเทศกัมพูชา พบว่า บ่อนการพนัน มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคม โดยมีผลกระทบแง่ลบมากกว่าแง่บวก โดยผลกระทบแง่ลบในด้านเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ การเกิดปัญหาหนี้สินและการขาดแคลนค่าใช้จ่ายในครอบครัว และ ระพี วังศรี (2548). ที่ศึกษา ทัศนคติของประชาชนในจังหวัดจันทบุรีที่มีการเปิดบ่อนพนันเสรี มีผลการศึกษาทัศนคติรายด้าน และพบปัญหาจากข้อเสนอแนะของประชาชนจังหวัดจันทบุรี

ต่อการเปิดบ่อนเสรี ได้แก่ ปัญหาครอบครัวแตกแยก ปัญหาสังคม ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการขาดศีลธรรมของประชาชนทำให้สังคมเสื่อมโทรม

ฝั่งกัมพูชา

ทัศนคติของชาวบ้านก่อนมีบ่อนคาสีโนช่องสะง่า ชาวเขมรกว่าร้อยละ 95 นับถือพุทธศาสนา จึงมีความสอดคล้องกับหลักการทางพุทธศาสนา ที่เห็นว่าการพนันเป็นทางแห่งหายนะ หรืออบายมุข และทัศนคติภายใต้อุดมการณ์ที่เคยอยู่ในระบอบคอมมิวนิสต์ เห็นว่า การพนันเป็นการทำลายสังคมและขัดขวางการสร้างสังคมใหม่ จะเห็นได้ว่า หลักการทางศาสนาและหลักการทางทฤษฎีการเมืองต่างเห็นสอดคล้องกัน การพนันเป็นสิ่งไม่ดี จึงได้มีผู้นำเอาพุทธศาสนามาเป็นอัตลักษณ์ของประเทศ เพื่อปกป้องสังคมจากบ่อนคาสีโน ดังใน พรชิตา กฤษฏาวานิช (2545) ที่ศึกษาผลกระทบแง่ลบจากบ่อนการพนันตามแนวชายแดน ที่เสนอแนะว่า บ่อนการพนันชายแดนก่อให้เกิดภาพพจน์แง่ลบแก่ประเทศ เนื่องจากประเทศไทยเป็นเมืองพุทธศาสนา

3. ผลกระทบที่เกิดขึ้นและการปรับตัวจากการเล่นพนันของชาวบ้านก่อนและหลังมีบ่อนคาสีโนช่องสะง่า ในชุมชนบ้านแซร์ไพร่ ต.ไพโรพัฒนา อ.ภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ ประเทศไทย และชุมชนชาวเขมรบริเวณใกล้ด่านช่องสะง่า อ.อันลองเวง จ.อุดรธานี ประเทศไทย

ฝั่งไทย

ผลกระทบของบ่อนคาสีโนช่องสะง่าที่มีต่อชุมชนต่อแดนฝั่งไทย มีทั้งผลกระทบด้านบวกและด้านลบ โดยผลกระทบด้านบวก มีเพียงการเปิดด่านและบ่อนคาสีโนทำให้มีการสร้างและปรับปรุงถนนจากทางลูกรังเป็นถนนลาดยางผ่านหมู่บ้าน ทำให้ราคาที่ดินถีบตัวสูงขึ้น และตลาดนัดชายแดน ได้ทำให้ชาวบ้านสามารถเลือกซื้อสินค้าที่มีราคาถูกกว่าสินค้าที่วางขายในตัวอำเภอขุขันธ์ จ.ศรีสะเกษ ส่วนผลกระทบด้านลบ ซึ่งเป็นผลกระทบที่สร้างภาวะและบ่อนเซาะศักยภาพของชาวบ้าน คือ นักพนันอาชีพหมดเนื้อหมดตัวจนต้องขายที่ทำกิน และมีหนี้สินรุงรัง ทำให้ชาวบ้านเป็นนักพนันหน้าใหม่ และมีช่องทางหาเงินอย่างง่าย ด้วยการโดยสารรถตู้เข้าบ่อน แล้วไปเสียเวลากว่า 6 ชั่วโมง จึงได้รับเงินเพียง 100 บาท

ฝั่งกัมพูชา

ผลกระทบของบ่อนคาสีโนช่องสะง่าที่มีต่อชุมชนต่อแดนฝั่งกัมพูชาก็เช่นเดียวกัน มีทั้งผลกระทบด้านบวกและด้านลบ ดังนี้ ผลกระทบด้านบวก คือ บ่อนคาสีโนช่องสะง่าทำให้เศรษฐกิจของชาวบ้านดีขึ้น ทำให้คนมีงานทำ มีการสร้างงานให้แก่เยาวชน สามารถหางานใกล้บ้านไม่ต้องเดินทางเข้าไปเมืองใหญ่ และการที่บ่อนคาสีโนช่องสะง่าเปิดให้คนท้องถิ่นเข้าเล่นพนันในบ่อนไม่ทำให้ชาวบ้านเข้าบ่อนแต่อย่างใด เนื่องจากบ่อนคาสีโนมีความโอ้อ่า ชาวบ้านจึงไม่กล้าเข้าบ่อน ชาวเขมรที่เข้าบ่อนมักเป็นผู้มีหน้ามีตาในสังคม มีฐานะทางเศรษฐกิจ หรือเป็นนักธุรกิจ และผู้นำชุมชน

ส่วนผลกระทบด้านลบ ได้แก่ การที่บ่อนคาสีโนที่ช่องสะง่าอนุญาตให้พลเมืองของกัมพูชาเข้าเล่นการพนันได้อย่างเสรี ทำให้ชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงและบ่อนคาสีโนช่องสะง่าหรือชุมชนพ่อค้าแม่ค้า ซึ่งนิยมเล่นการพนันอยู่แล้วได้ยกระดับไปสู่การเล่นพนันในบ่อนคาสีโนช่องสะง่า และมีผู้เล่นจนหมดเนื้อหมดตัวขนาดไม่มีเงินซื้อข้าวให้ลูกกิน ในที่สุด ก็ส่งลูกเข้าโรงเรียนในฝั่งไทยซึ่งมีเป็นจำนวนมาก ในนักพนันหญิงบางรายเมื่อเสียถึงกับต้องขายตัว ที่สำคัญ และข้อเสียที่เป็นปัญหากระทบชาวบ้านโดยตรง คือ เมื่อตัดถนน ทางหลวงหมายเลข 67 ได้เกิดการกว้านซื้อที่ดินบริเวณใกล้ด้านชายแดนช่องสะง่าโดยนายทุน ผู้นำกองทัพ ซึ่งทำให้ประชาชนที่มีที่ดินอยู่ติดกับทางหลวงสายต้องโยกย้ายที่อยู่

การปรับตัวของนักพนันและชุมชนต่อแดน

ในฝั่งไทย การปรับตัวของนักพนัน และชุมชนต่อแดนฝั่งไทย นักพนันอาชีพในชุมชน ได้ผันตัวเองเป็นนักพนันในบ่อนคาสีโน ส่วนคนในชุมชนที่มีบ้านอยู่ริมถนนปรับปรุงบ้านทำเป็นร้านขายของชำแก่ผู้เดินทาง และมีผู้ที่สร้างบ้านพัก และชาวบ้านมีการฉวยใช้โครงการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน ภายใต้ชื่อ โครงการเมืองใหม่ช่องสะง่า เป็นฐานสำหรับพักอาศัยและเก็บสินค้าเพื่อทำการค้าที่ตลาดชายแดนด้านช่องสะง่า ส่วนในฝั่งกัมพูชา การปรับตัวของนักพนัน ซึ่งรับรู้ว่า บ่อนมีเทคนิคและชั้นเชิงมากกว่านักพนันทั่วไป ไม่มีทางเอาชนะบ่อนหรือได้เงินจากบ่อน จึงไม่เข้าบ่อน ชาวเขมรที่เข้าบ่อนมีเพียงข้าราชการทหารและนักธุรกิจ

6.3 ข้อเสนอแนะ

การวิจัย “โครงการศึกษา บ่อนคาสีโนช่องสะง่า อ.อันลองเวง จ.อุดรธานี ประเทศไทยกัมพูชา ส่งผลให้วิถีพินของชาวบ้านในพื้นที่ต่อแดนเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์ต่อสังคม

1.1 ควรมีมาตรการหรือให้การดูแลอย่างจริงจังจากระดับนโยบาย ทั้งนี้ พื้นที่ชายแดนถือกันว่าเป็นแดนสนธยา ที่อุดมไปด้วยผลประโยชน์ ส่วนชาวบ้านเองก็ถือว่าอยู่ไกลปืนเที่ยง เป็นชนชายขอบ แต่เมื่อชุมชนถูกรุกจากความทันสมัยที่มากับบ่อนคาสีโน ชุมชนย่อมไม่มีวิธีและไม่มีกำลังเพียงพอที่จะตอบโต้กับภัยคุกคามจากภายนอกได้

1.2 ไม่ควรปล่อยให้ชุมชนชายแดนต่อสู้เพียงลำพัง การกำหนดมาตรการและลงสู่การปฏิบัติของชุมชน ย่อมแสดงให้เห็นว่า ชุมชนมีแนวคิดและมองเห็นพิษภัยจากบ่อนคาสีโน แต่มาตรการของชุมชนยังไม่มีพลังพอที่จะต้านทานสิ่งเร้าจากบ่อน ซึ่งมีทุนระดับประเทศ และมาพร้อมกับความทันสมัยอันเป็นกระแสหลักของสังคม จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากภายนอก

1.3 ทางฝั่งกัมพูชา ควรรื้อฟื้นหลักค่านิยมทางพุทธศาสนา ซึ่งเป็นจุดแข็งของ

ชุมชน พร้อมๆ กับรื้อฟื้นอุดมคติของเขมรแดงที่ปฏิเสธการพนันเพราะถือว่าเป็นภัยและส่งผลกระทบต่อสังคม เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ได้แก้อดีตเขมรแดงและเป็นชาวพุทธ หากรื้อฟื้นหลักคุณค่าของทั้งสองอย่างจะให้ได้รับการตอบรับจากประชาชน

1.4 ถ้าบ่อนคาสิโนช่องสง่างามีการเปิดเป็นศูนย์รวมแหล่งบันเทิง หรือ เอนเตอร์เทนเมนต์ คอมเพล็กซ์ (Entertainment Complex) โดยอาจรวมถึงภาคส่วนสนันทนาการ สวนสนุก และสนามเด็กเล่น จะทำให้ชาวบ้านต่อต้านทั้งในฝั่งไทยและฝั่งกัมพูชาแห่กันเข้าใช้บริการของบ่อนคาสิโนชนิดมืดฟ้ามัวดิน เหมือนกับตอนที่บ่อนคาสิโนช่องสง่างาเปิดบริการในระยะเริ่มต้น การเข้าบ่อนคาสิโนจะเป็นเหมือนการเดินเข้าห้างสรรพสินค้า หรือสวนสนุก เมื่อถึงขั้นนั้น แม้ผู้นำชุมชนเองก็บอกว่าหมดปัญญาที่จะต่อสู้กับกระแสความทันสมัยที่แผ่มาจากบ่อนคาสิโน ดังนั้น ทุกภาคส่วนในสังคมควรพิจารณาช่วยหาทางออกให้กับชุมชน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาข้อดี-ข้อเสียของการอนุญาตให้เปิดบ่อนคาสิโนตามแนวชายแดน เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่สามารถใช้ยืนยันแนวคิดการเปิดบ่อนเสรีในไทย ซึ่งถึงจะมีผู้ศึกษาอยู่ก่อนแล้ว แต่ข้อมูล องค์ความรู้ และข้อค้นพบ ในฝั่งกัมพูชา หรือประเทศที่เปิดให้มีบ่อนคาสิโนยังไม่เพียงพอ

2.2 ควรมีการศึกษาค้นคว้าแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากบ่อนคาสิโนอย่างเป็นระบบและยั่งยืน โดยเฉพาะประเด็นที่ตั้งของบ่อนคาสิโน ซึ่งแม้ประเทศไทยจะไม่ยอมให้บ่อนเสรี แต่การตั้งประชิดชายแดน และกลุ่มเป้าหมาย หรือลูกค้าส่วนใหญ่ของบ่อนก็คือคนไทย นอกจากนี้ ยังมีการอำนวยความสะดวกในการเข้าเล่นการพนันในบ่อน โดยให้บริหารถึงที่ ตั้งแต่กรุงเทพฯ และจังหวัดในรัศมีใกล้เคียงกับที่ตั้งบ่อน ดังนั้น แม้จะไม่มีบ่อนในไทยในความเป็นจริง แต่ผลที่เกิดขึ้นย่อมมีผลไม่แตกต่างกัน

2.3 ควรมีการศึกษากรณีการพนันบั้งไฟที่ข้ามพรมแดนไปอยู่อีกประเทศหนึ่ง ซึ่งจะทำให้การพนันพื้นบ้านกลายเป็นการเพิ่มพนันชายแดนอีกสาขาหนึ่ง ซึ่งเกินกว่าขอบเขตของรัฐไทย และมีแนวโน้มว่า ประชาชนชาวกัมพูชาจะสามารถเข้าใจการเล่นพนันและกลายเป็นนักพนันบั้งไฟอย่างแน่นอน ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาเพื่อให้รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงที่มากับความเป็นชายแดน

บรรณานุกรม

ธาร ธรรมสกุล.(2553).กระบวนการจูงใจนักพนันเข้าสู่บ่อนการสโน.รายงานการวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์

มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา

พรชิตา กฤษฎาวานิช.(2545). ผลกระทบจากบ่อนการพนันตามแนวชายแดน : ศึกษาเฉพาะกรณีบ่อน

เกาะกง ประเทศกัมพูชา.การวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ,

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ระพี วงศ์ศรี.(2548)ทัศนคติของประชาชนในจังหวัดจันทบุรีที่มีการเปิดบ่อนพนันเสรี.รายงานการวิจัย

รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ

มหาวิทยาลัยบูรพา

วิรินดา สุทธิพรหมและคณะ.(2553)การศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจจากบ่อนกาสิโนตามแนวชายแดน

กรณีศึกษา ด้านช่องจอม บ้านด่านพัฒนา ตำบลด่าน อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์.คณะ

บริหารธุรกิจและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ศิริมิตร ประพันธ์ธุรกิจ(2543)กระบวนการจูงใจนักพนันเข้าสู่บ่อนกาสิโน. การวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์

มหาบัณฑิต, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

สุรชัย บุญพลับ.(2545).ความสูญเสียทางเศรษฐกิจของประชาชนจากบ่อนการพนันตามแนวชายแดน :

ศึกษาเฉพาะกรณีบ่อนบ้านผักกาด อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี.การวิจัย

รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

บูรพา

Tom Fawthrop and Helen Jarvis. Getting Away With Genocide. Pluto Press. London. 2004

www.gamblingstudy-th.org สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2556.

www.thaitambon.com สืบค้นเมื่อ 16 มกราคม 2557.

[www. Prachathai](http://www.Prachathai). สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2556.

รายการสัมภาษณ์/เรื่อง (ชื่อสมมุติ)

1. นาย นันทดล ผู้จัดการโรงแรมโนเสียมเรียบ วันที่ 7 เมษายน 2556
2. นาย อุดม เจ้าหน้าที่ในกาสิโน วันที่ 18 มิถุนายน 2556
3. นาย สุชาติ ผู้นำในชุมชน ตำบลไพรพัฒนา วันที่ 19 มิ.ย. 2556
4. นาย มานะ เจ้าของ รีสอร์ท บ.ห้วยตามอญ ต.ตำบลไพรพัฒนา 19 มิ.ย. 2556
5. นายวันชัย เจ้าของ รีสอร์ท บ.แซร์ไพร ตำบลไพรพัฒนา 20 มิถุนายน 2556
6. นายแดง เจ้าของธุรกิจรถตู้นำเข้าที่ชุมชนไอร์ชะยุง ต.ตะเบียงไพร อ.อันลองเวง จ.อุตรดิตถ์ วันที่ 17 กรกฎาคม 2556
7. นายสันติภาพ นักธุรกิจคนไทย ผู้จัดการรีสอร์ท-ร้านอาหาร หน้าบ่อนกาสิโนวันที่ 17 กรกฎาคม 2556
8. นายสอ ครูโรงเรียนสุนเซน อัลลอง เวง วันที่ 17 กรกฎาคม 2556
9. นายเขียว อส.อำเภอกุสิงห์ วันที่ 17 กรกฎาคม 2556
10. นายเพ็ง ประธานผู้ประกอบการค้าการท่องเที่ยวช่องสง่า วันที่ 17 กรกฎาคม 2556
11. นายเดช ผู้สื่อข่าวท้องถิ่นในพื้นที่ อ.กุสิงห์ วันที่ 18 กรกฎาคม 2556
12. นายสุเทีย หัวหน้าพนักงานดูแลรถประจำบ่อนกาสิโน วันที่ 18 กรกฎาคม 2556
13. นางธำ สุน ผู้ดูแลสถาน นายพล พอล พต วันที่ 19 กรกฎาคม 2556
14. นางซัด สแอม. วันที่ 11 สิงหาคม 2556 ภูมิเวียเวียน อันลองเวง
15. นายอาด ดาลี. วันที่ 11 สิงหาคม 2556 ภูมิสระซุก อันลองเวง (AMK)
16. นางเอง. วันที่ 12 สิงหาคม 2556 ที่ ภูมิเจิงพนม
17. สุน สุวัฒน์ารี. วันที่ 12 สิงหาคม 2556 ที่ ภูมิเจิงพนม
18. อดีตทหารเขมรแดง. วันที่ 13 สิงหาคม 2556 ที่ ร้านค้าหน้ากาสิโน
19. แม่ค้าจากพระตะบอง. วันที่ 13 สิงหาคม 2556 ที่ ร้านค้าหน้ากาสิโน
20. นายดำ พ่อค้าจากอำเภอบุขันธ์. วันที่ 14 สิงหาคม 2556 ที่ เมืองใหม่ช่องสง่า
21. นายสิงห์. ผู้นำชุมชน วันที่ 14 สิงหาคม 2556 ที่ บ้านแซร์ไพร หมู่ที่ 8
22. นางวัน วันที่ 7 พฤศจิกายน 2556 ที่ บ้านแซร์ไพร หมู่ที่ 8
23. น.ส.ปา ชาวบ้านวันที่ 7 พฤศจิกายน 2556 ที่ บ้านแซร์ไพร หมู่ที่ 8
24. น.ส.พิน ชาวบ้านวันที่ 7 พฤศจิกายน 2556 ที่ บ้านแซร์ไพร หมู่ที่ 8
25. นางสน ผู้นำชุมชน วันที่ 7 พฤศจิกายน 2556 ที่ บ้านแซร์ไพร หมู่ที่ 8
26. นายเทียว ชาวบ้าน วันที่ 7 พฤศจิกายน 2556 ที่ บ้านแซร์ไพร หมู่ที่ 8
27. นายสง ชาวบ้าน วันที่ 7 พฤศจิกายน 2556 ที่ บ้านแซร์ไพร หมู่ที่ 8
28. นายสิน ชาวบ้าน วันที่ 7 พฤศจิกายน 2556 ที่ บ้านแซร์ไพร หมู่ที่ 8
29. นางงาม ชาวบ้าน วันที่ 7 พฤศจิกายน 2556 ที่ บ้านแซร์ไพร หมู่ที่ 8
30. นางไว นักพนัน วันที่ 7 พฤศจิกายน 2556 ที่ บ้านแซร์ไพร หมู่ที่ 8
31. นางสาว ชาวบ้าน วันที่ 7 พฤศจิกายน 2556 ที่ บ้านแซร์ไพร หมู่ที่ 8

- 32.น.ส.ยา ชาวบ้าน วันที่ 7 พฤศจิกายน 2556 ที่ บ้านแซรไปร หมู่ที่ 8
- 33.นางเกิ่ง ชาวบ้าน วันที่ 7 พฤศจิกายน 2556 ที่ บ้านแซรไปร หมู่ที่ 8
34. นายสี นักพนันในชุมชน วันที่ 17 มกราคม 2557 ที่ บ้านแซรไปร หมู่ที่ 8
35. นายส่ง นักพนันในชุมชน วันที่ 17 มกราคม 2557 ที่ บ้านแซรไปร หมู่ที่ 8
- 36.นางพร นักธุรกิจชุมชน วันที่ 17 มกราคม 2557 ที่ บ้านแซรไปร หมู่ที่ 8